

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
ανάπτυξης

Ε.Π.
ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ
ΔΗΜΟΣΙΟΥ
ΤΟΜΕΑ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΗΣ ΚΖ' ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΣΕΙΡΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Αποστολή της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. και στόχος του Προγράμματος Σπουδών.....	4
2. Κοινή Φάση Σπουδών	10
Μαθήματα Κοινής Φάσης Σπουδών	15
3.1 Η Δημόσια Διοίκηση στην Ελλάδα: συγκρότηση, εξέλιξη και συγκριτική προσέγγιση με άλλες διοικήσεις	15
3.2 Στρατηγικό Μάνατζμεντ	17
3.3 Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και Ανοιχτά Δεδομένα στη Δημόσια Διοίκηση	19
3.4 Διοικητικό Δίκαιο	21
3.5 Δημοσιοϋπαλληλικό Δίκαιο	22
3.6 Ενωσιακό και Διεθνές Δίκαιο	24
3.7 Ελληνική Οικονομία: Διαρθρωτικά Χαρακτηριστικά)	25
3.8 Θεσμικό Πλαίσιο Δημοσιονομικής Διαχείρισης.....	27
3.9 Δημόσιες επενδύσεις: αξιολόγηση επενδυτικών προγραμμάτων, πολιτικών και διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων έργων.....	28
3.10 Καλή νομοθέτηση και νομοτεχνικές αρχές κατάρτισης κανονιστικών πράξεων (Θεωρία και Εργαστήριο)	30
3.11 Ανάλυση Δημόσιας Πολιτικής (Θεωρία και Εργαστήριο)	32
3.12 Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση και Ψηφιακός Μετασχηματισμός (Θεωρία και Εργαστήριο)	34
3.13 Αγγλική γλώσσα	35
3.14 Δεύτερη ξένη γλώσσα	37
4. Ειδικά Εργαστήρια και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων	38
4.1 Εργαστήριο ανάπτυξης ψηφιακών δεξιοτήτων	38
4.3 Μεθοδολογία της έρευνας, ποσοτική και ποιοτική ανάλυση στο δημόσιο τομέα	40
4.4 Σύνταξη και Προτυποποίηση Δημοσίων Εγγράφων	41
4.5 Σχέσεις Δημοσίων Υπαλλήλων και Πολιτών: Οδηγός Ορθής Διοικητικής Συμπεριφοράς	42
4.6 Βασικές Αρχές Εκπόνησης Επιστημονικής Εργασίας	43
5. Εκπαιδευτικές Δραστηριότητες και Ειδικά Σεμινάρια	44
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Α΄ και Β΄ ΕΙΔΙΚΗΣ ΦΑΣΗΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ..	46
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.....	48
1.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ	48
1.2 ΔΟΜΗ & ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ.....	48
1.3 ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ.....	49
2. ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Α΄ ΕΙΔΙΚΗΣ ΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	50
2.1 Έλεγχος Διοικητικής Δράσης	51

2.2 Δημόσιες Συμβάσεις και Καλή Διακυβέρνηση.....	52
2.3 Πολιτική και Κοινωνική Θεωρία: Η Δημόσια Διοίκηση στο Σύγχρονο Κράτος	53
2.4 Τα Μουσεία ως Φορείς Πολιτιστικής Διαχείρισης.....	54
2.5 Πολιτιστική Διοίκηση και Οργανισμοί Άσκησης Πολιτιστικού Έργου.....	55
2.6 Στρατηγικές Παράγωγης και Διανομής Αγαθών και Υπηρεσιών στο Πολιτιστικό, Αθλητικό και Τουριστικό Πεδίο	55
2.7 Πολιτισμός, Αθλητισμός, Τουρισμός: Αρχικές Έννοιες και Βασικά Νοήματα	57
2.8 Κυβερνοασφάλεια στη Δημόσια Διοίκηση	58
2.9 Επικοινωνία στη Δημόσια Διοίκηση και Εργαστήριο Επικοινωνία Πολιτιστικών Φορέων	59
2.9.1 Εργαστήριο Επικοινωνία Πολιτιστικών Φορέων	60
2.10 Σχεδιασμός Προγραμμάτων και Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων ΕΣΠΑ (εργαστήριο) .	60
2.11 Θεσμικό Πλαίσιο Υλοποίησης Έργων (εργαστήριο).....	61
2.12 Οργανωσιακή Συμπεριφορά και Ηγεσία (εργαστήριο)	63
2.13 Πληροφοριακά Συστήματα και Βάσεις Δεδομένων.....	64
2.14 Ενίσχυση Κριτικής Σκέψης (εργαστήριο)	65
3. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ	66
4. ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Β' ΕΙΔΙΚΗΣ ΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	68
4.1 Πολιτιστική Κληρονομιά.....	69
4.2 Πολιτιστική Πολιτική και Πολιτιστική Ανάπτυξη.....	69
4.3 Πολιτιστική Διπλωματία και Εργαστήριο Πολιτιστική Διαπραγμάτευση και Διαπολιτισμική Επικοινωνία	70
4.4 Πόροι και Εναλλακτικές Πηγές Χρηματοδότησης στον Πολιτιστικό Χώρο.....	71
4.5 Πολιτιστικός Τουρισμός και Ανάπτυξη	72
4.6 Ειδικές Πολιτικές για τον Πολιτισμό στην Ελλάδα και την Ευρώπη	73
4.7 Λήψη Αποφάσεων (εργαστήριο)	73
4.8 Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνίας στον Τομέα του Πολιτισμού (εργαστήριο)	75
4.9 Σχεδιασμός και Υλοποίηση Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων (εργαστήριο).....	75
4.10 Αποτύπωση, Μοντελοποίηση Και Βελτιστοποίηση Διοικητικών Διαδικασιών (εργαστήριο)	76
4.11 Διαχείριση και Στατιστική Επεξεργασία Δεδομένων (εργαστήριο)	77
5. ΤΕΛΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	78
6. ΦΑΣΗ ΔΙΟΡΙΣΜΟΥ	79
7. ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΦΑΣΗΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ.....	80
7. ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΦΑΣΗΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ.....	81

Πρόγραμμα Σπουδών Ε.Σ.Δ.Δ.Α.

ΚΖ' Εκπαιδευτική Σειρά

1. Αποστολή της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. και στόχος του Προγράμματος Σπουδών

Η Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Σ.Δ.Δ.Α.), η οποία προήλθε από την ενοποίηση της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης (Ε.Σ.Δ.Δ.) και της Εθνικής Σχολής Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Σ.Τ.Α.)¹, αποτελεί την εκπαιδευτική μονάδα του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Κ.Δ.Δ.Α.), με αποστολή τη δημιουργία επιτελικών στελεχών με επιστημονική εξειδίκευση, άρτια επαγγελματική κατάρτιση και σύγχρονη διοικητική αντίληψη, τα οποία προορίζονται για τη στελέχωση των υπηρεσιών της κεντρικής, της αποκεντρωμένης διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης².

Η εισαγωγή στην Ε.Σ.Δ.Δ.Α γίνεται μέσω ενός υψηλών απαιτήσεων διαγωνισμού, ο οποίος έχει επιτύχει να καθιερωθεί στη συνείδηση των υποψηφίων, κατόχων πτυχίων ΑΕΙ και ΤΕΙ, ως αξιοκρατικός και αδιάβλητος.

Η φοίτηση στην Ε.Σ.Δ.Δ.Α. είναι 18μηνης διάρκειας και διαρθρώνεται ως εξής:

- Κοινή Φάση Σπουδών: 4 μήνες,
- Πρώτη Ειδική Φάση Σπουδών: 4 μήνες,
- Πρακτική Εκπαίδευση: 4 μήνες,
- Δεύτερη Ειδική Φάση Σπουδών: 3 μήνες,
- Τελικές Εργασίες: 2 μήνες,
- Φάση Διορισμού: 1 μήνας.

Πρωταρχικό ρόλο στην εκπαιδευτική διαδικασία και στην επίτευξη της αποστολής της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. διαδραματίζει το Πρόγραμμα Σπουδών της. Δεδομένου ότι, κατά νομοθετική πρόβλεψη, η Ε.Σ.Δ.Δ.Α. παρέχει εκπαίδευση με διαφορετική φύση και περιεχόμενο από την εκπαίδευση που παρέχουν τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, είτε σε προπτυχιακό, είτε σε μεταπτυχιακό επίπεδο,³ κρίνεται αναγκαία η αλλαγή του μαθησιακού υποδείγματος και η σταδιακή μετατόπιση του κέντρου βάρους του Προγράμματος Σπουδών από τις μετωπικές - καθ' έδρας διαλέξεις και τις συνεχείς γραπτές εξετάσεις (ιδίως στην Κοινή Φάση Σπουδών

1 Άρθρο 57 Ν.3966/2011 (ΦΕΚ Α' 118) Θεσμικό πλαίσιο των Πρότυπων Πειραματικών Σχολείων, ...και λουτές διατάξεις»

2 Άρθρο 4 Π.Δ. 105/2018 (Φ.Ε.Κ. Α' 203) «Οργανισμός του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης»

3 Άρθρο 15 παρ. 2 ΠΔ 57/2007 (ΦΕΚ Α' 59) «Κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο της κείμενης νομοθεσίας που διέπουν το Ε.Κ.Δ.Δ.Α.».

όπου επιχειρείται η δημιουργία συναντίληψης των σπουδαστών/στριών για τις ανάγκες και τις προκλήσεις μιας σύγχρονης Δημόσιας Διοίκησης) στις πρακτικές και επιχειρησιακές εφαρμογές (Α΄ και Β΄ Ειδική Φάση Σπουδών) και ιδίως στη γνώση που οδηγεί στην ενδυνάμωση της ικανότητας κριτικής σκέψης και κριτικής ανάγνωσης της πραγματικότητας. Ειδικότερα, με το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών ανασχεδιάζονται συνολικά οι Α΄ και Β΄ Ειδική Φάση Σπουδών με την εισαγωγή Τμημάτων Εξειδίκευσης ήδη από την Α΄ Ειδική Φάση Σπουδών ώστε τα νέα επιτελικά στελέχη να λάβουν ένα ακόμη πιο εξειδικευμένο προφίλ που ανταποκρίνεται στις υπηρεσιακές ανάγκες των φορέων στους οποίους θα κληθούν να υπηρετήσουν.

Στην κατεύθυνση αυτή, εισάγεται, όπου ενδείκνυται, η χρήση φακέλων είτε ως διδακτικό μέσο, δηλαδή ως φάκελος υποστήριξης/τεκμηρίωσης για ασκήσεις προσομοίωσης ή μελετών περιπτώσεων, είτε ως εξεταστικό μέσο.

Εξάλλου, σε ορισμένα σεμινάρια/μαθήματα προβλέπεται, ότι μπορεί να εισάγονται, ως συνέχεια των θεωρητικών εισηγήσεων, εργαστήρια που ενδεικτικά εκτείνονται σε δύο συνεδρίες των 4 ωρών, ήτοι 8 συνολικά. Κατά την πρώτη συνεδρία γίνεται παρουσίαση ενός προς εξέταση ζητήματος δημόσιας πολιτικής είτε ως μελέτη περίπτωσης είτε ως άσκηση προσομοίωσης, ενώ δίνεται στους σπουδαστές/στρίες φάκελος με υλικό υποστήριξης, τεκμηρίωσης. Το υλικό αυτό δύναται να απαρτίζεται από επιστημονικά κείμενα, άρθρα, νόμους, Π.Δ., Π.Ν.Π., εγκυκλίους, ευρωπαϊκά νομοθετικά κείμενα κ.α. Κατά τη δεύτερη συνεδρία του εργαστηρίου θα παρουσιάζονται όλες οι λύσεις του υπό εξέταση ζητήματος δημόσιας πολιτικής από τους σπουδαστές/στρίες κατά περίπτωση ατομικώς ή ανά ομάδες οι οποίες θα έχουν συγκροτηθεί κατά την πρώτη συνεδρία. Η συγκεκριμένη διαδικασία δύναται να αποτελεί και τον τρόπο εξέτασης και αξιολόγησης των σπουδαστών/στριών.

Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται επίσης στην πρακτική άσκηση, στις επισκέψεις πεδίου, εντός και εκτός Ελλάδας, στις διαλέξεις και εισηγήσεις προσωπικοτήτων εγνωσμένου κύρους και σε μια σειρά από άλλες εκπαιδευτικές δραστηριότητες που ενισχύουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες των σπουδαστών/στριών της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. Είναι από την άλλη πλευρά, όμως, αυτονόητο ότι ένα Πρόγραμμα Σπουδών επιτελικών στελεχών της Δημόσιας Διοίκησης δεν μπορεί παρά να είναι δυναμικό και να σχεδιάζεται με βάση τις συγκεκριμένες απαιτήσεις των θέσεων εργασίας που θα καταλάβουν οι σπουδαστές/στρίες μετά την αποφοίτησή τους, αλλά και με βάση τις γνώσεις, δεξιότητες, ικανότητες και στάσεις που αυτές συνεπάγονται οι οποίες όμως είναι πάντοτε ευθυγραμμισμένες με τις απαιτήσεις που έχει η πολιτεία από τα νέα στελέχη της διοίκησης. Σε αυτό το πλαίσιο, το συγκεκριμένο Πρόγραμμα Σπουδών ευθυγραμμίζεται με τον νόμο για το επιτελικό κράτος⁴ όπου, μεταξύ άλλων, διατυπώνονται αφενός οι αυξημένες δεξιότητες τις οποίες οφείλει να κατέχει ένας σύγχρονος δημόσιος λειτουργός για να φέρει σε πέρας το έργο του (π.χ. αρθρα58 και59), αφετέρου ορίζεται

---

4 Ν.4622/2019 (ΦΕΚ Α΄133) «Επιτελικό κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης.»

με σαφήνεια ο ενισχυμένος ρόλος των αποφοίτων της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. σε ένα σύγχρονο, επιτελικό κράτος (π.χ. άρθρο 104).

Επιπρόσθετα, το Πρόγραμμα Σπουδών σχεδιάζεται εμπνεόμενο από το μέλλον της Δημόσιας Διοίκησης, τη μελλοντική της οργάνωση στην οποία θα κληθούν να διαδραματίσουν κεντρικό ρόλο οι απόφοιτοι της Σχολής. Με την έννοια αυτή, έχει σημασία το Πρόγραμμα Σπουδών της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. να προσπορίζει στους/στις σπουδαστές/στριες γνώσεις, δεξιότητες, ικανότητες και στάσεις που θα τους επιτρέψουν όχι μόνο να ασκούν με επάρκεια τα υπηρεσιακά καθήκοντά τους, αλλά να λειτουργούν ως μοχλοί αλλαγής και καινοτομίας στο πλαίσιο των υπηρεσιών τους.

Υπό αυτό το πρίσμα, με το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών, η Ε.Σ.Δ.Δ.Α. φιλοδοξεί τελικά και να συνδράμει στην εθνική προτεραιότητα βελτίωσης της Δημόσιας Διοίκησης ώστε αυτή να συνεισφέρει στην υλοποίηση εθνικών μεταρρυθμίσεων προσφέροντας υπηρεσίες υψηλής ποιότητας και λελογισμένου δημοσιονομικού κόστους. Σε αυτή την προσπάθεια λαμβάνεται σοβαρά υπόψη το γεγονός ότι σύμφωνα με την κατάταξη InCiSE 2019 οι επιδόσεις της ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης είναι χαμηλές σε αρκετούς επιμέρους τομείς με κυριότερους: τις δεξιότητες των εργαζομένων, την παραγωγή νόμων και ρυθμιστικών κανόνων, την ακεραιότητα, την ψηφιοποίηση, την οικονομική διαχείριση, τη διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού, τη διαμόρφωση δημόσιων πολιτικών, τη φορολογική διοίκηση και τη διαφάνεια. Σε αυτούς τους τομείς το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα.

Με όλες αυτές τις προτεραιότητες ανασχεδιάστηκε και αναμορφώθηκε το Πρόγραμμα Σπουδών της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. - κατά το μέρος που αυτό κρίθηκε αναγκαίο - και συγκροτήθηκε Ομάδα Εργασίας⁵, αποτελούμενη από πανεπιστημιακούς, στελέχη της Δημόσιας Διοίκησης και φορέων ενώ ως εμπειρογνώμονες για θέματα επιτελικού κράτους ορίζονται Γενικοί Γραμματείς που συμμετείχαν στον σχεδιασμό του νόμου 4622/2019.

Οι πανεπιστημιακοί επελέγησαν με βάση τα γνωστικά αντικείμενά τους και τα στελέχη της Δημόσιας Διοίκησης προτάθηκαν από τα Υπουργεία και τις υπηρεσίες που κατά κύριο λόγο συνδέονται με τα Τμήματα Εξειδίκευσης της Ε.Σ.Δ.Δ.Α.

Τα μέλη της επιτροπής είναι τα ακόλουθα:

1. Παναγιώτης Λιαργκόβας, Καθηγητής στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών της Σχολής Οικονομίας, Διοίκησης και Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
2. Νικόλαος-ΚομνηνόςΧλέπας, Καθηγητής Περιφερειακής Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης στο Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και Δημόσιου Δικαίου του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών,

---

⁵ Υπ' αρ. 3346/30.7.2020 Απόφαση του Προέδρου του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. (Α.Δ.Α.:ΨΜΑΦ4691Φ0-068)

3. Γεώργιος Πιερράκος, Καθηγητής στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Διευθυντής του Τομέα Κοινωνικής Πολιτικής στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
4. Ιωάννης Χαραλαμπίδης, Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αιγαίου, στο Τμήμα Μηχανικών Πληροφοριακών και Επικοινωνιακών Συστημάτων της Πολυτεχνικής Σχολής
5. Ανδρέας Παπαστάμου, Αναπληρωτής Καθηγητής Ευρωπαϊκής Οικονομίας στο Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Παντείου Πανεπιστημίου
6. Νικόλαος Τζιφάκης, Αναπληρωτής Καθηγητής Διεθνών Σχέσεων στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
7. Ιωσήφ Πλυμάκης, Επίκουρος Καθηγητής Δημόσιας Πολιτικής στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
8. Ανδρέας Φερώνας, Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου
9. Ιωάννης Σπηλιωτόπουλος, Προϊστάμενος Γενικής Διεύθυνσης Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού του Υπουργείου Εσωτερικών
10. Κωνσταντίνος Γεώργμας, Γενικός Διευθυντής Παροχών του Οργανισμού Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ο.Π.Ε.Κ.Α.)
11. Παρασκευή Θεοφίλου, Προϊσταμένη Γενικής Διεύθυνσης Υπηρεσιών Υγείας στο Υπουργείο Υγείας
12. Αντώνιος Λιανός, Προϊστάμενος Γενικής Διεύθυνσης της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών
13. Δημήτρης Απίστουλας, Διευθυντής Ινστιτούτου Επιμόρφωσης του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης
14. Ιωάννης Ιωαννίδης, Προϊστάμενος Διεύθυνσης στο Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου
15. Στέφανος Καβαλλιεράκης, Διευθυντής του Μουσείου της Πόλης των Αθηνών.
16. Αντώνιος Κατεπόδης, Σύμβουλος ΟΕΥ Α' - Προϊστάμενος Διεύθυνσης Β8 Επιχειρηματικής Ανάπτυξης του Υπουργείου Εξωτερικών
17. Διονύσιος Κοντογιώργης, στέλεχος Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης
18. Γεώργιος Συμεωνίδης, Εκτελεστικό Μέλος Συμβουλίου της Ανεξάρτητης Αρχής «Εθνική Αναλογιστική Αρχή».

Τα μέλη της Ομάδας Εργασίας, κατά την εκπόνηση του προγράμματος σπουδών, συνεργάστηκαν με τους Υπευθύνους Σπουδών και Έρευνας της Ε.Σ.Δ.Δ.Α., όπως έχουν οριστεί συντονιστές/ριες των Τμημάτων Εξειδίκευσης με απόφαση του Προέδρου του Ε.Κ.Δ.Δ.Α., ήτοι :

1. Για το Τμήμα Γενικής Διοίκησης : Δάφνη Λεβαντή
2. Για το Τμήμα Αναπτυξιακών και Περιφερειακών Πολιτικών : Σοφία Δημουλά
3. Για το Τμήμα Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας Και Κοινωνικής Φροντίδας-Πρόγραμμα Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας : Χαράλαμπος Πλατής
4. Για το Τμήμα Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας Και Κοινωνικής Φροντίδας-Πρόγραμμα Διοίκησης Υπηρεσιών Κοινωνικής Φροντίδας : Χαράλαμπος Πλατής
5. Για το Τμήμα Εμπορικών και Οικονομικών Υποθέσεων : Φωτεινή Κομσέλη
6. Για το Τμήμα Διεθνών και Εμπορικών Υποθέσεων : Αγγελική Μπουρμπούλη
7. Για το Τμήμα Πολιτιστικής Διοίκησης : Γεώργιος Παπαγεωργίου
8. Για το Τμήμα Ψηφιακής Πολιτικής : Αναστασία Παπαστυλιανού

Αξιολογήτριες των παραδοτέων της ομάδας εργασίας ορίστηκαν η Ισμήνη Κριάρη, Καθηγήτρια Συνταγματικού Δικαίου του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης του Παντείου Πανεπιστημίου και η Ανατολή Κοζάρη, Προϊσταμένη της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών και Διοικητικών Υπηρεσιών του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης.

Συντονιστές της Ομάδας Εργασίας ορίστηκαν ο Διευθυντής της Ε.Σ.Δ.Δ.Α., Βασίλειος-Νικόλαος Γκατζάρας και ο Αναπληρωτής Διευθυντής της Ε.Σ.Δ.Δ.Α., Δημήτριος Γιουτίκας.

Συντονίστρια επί διοικητικών και διαδικαστικών θεμάτων ορίστηκε η Αγγελική Ελευθεράκη, Προϊσταμένη του Τμήματος Εκπαιδευτικού έργου της Ε.Σ.Δ.Δ.Α.

Προστιθέμενη αξία στο Πρόγραμμα Σπουδών προσδίδεται, με τη συμμετοχή των κάτωθι Γενικών Γραμματέων, ως εμπειρογνομόνων σε ζητήματα αιχμής για το επιτελικό κράτος:

1. Στυλιανός - Ιωάννης Κουτνατζής, Γενικός Γραμματέας Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων
2. Λεωνίδας Χριστόπουλος, Γενικός Γραμματέας Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών
3. Παναγιώτης Πρεζεράκος, Γενικός Γραμματέας Δημόσιας Υγείας

Σημαντική είναι, επίσης, η συμβολή του Προέδρου του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. Διονυσίου Κυριακόπουλου καθώς και της Αντιπροέδρου του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. Παρασκευής Δραμαλιώτη με την ενεργή συμμετοχή και κατάθεση συγκεκριμένων προτάσεων για την ποιοτική αναβάθμιση του προγράμματος.

Ξεχωριστές ευχαριστίες οφείλονται στον Διογένη Πυλαρινό, Επιστημονικό Προσωπικό του Ε.Κ.Δ.Δ.Α., ο οποίος προτείνει την εισαγωγή ενός νέου μαθησιακού υποδείγματος στο Πρόγραμμα Σπουδών, το οποίο ανταποκρίνεται στον στόχο και την αποστολή της Ε.Σ.Δ.Δ.Α.

Η Ομάδα Εργασίας, προκειμένου να υποβάλει προτάσεις για την αναμόρφωση του Προγράμματος Σπουδών, μελέτησε τα προηγούμενα προγράμματα σπουδών της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. στη διαχρονική της εξέλιξη. Μελέτησε, επίσης, τις αξιολογήσεις των σπουδαστών/στριών και των διδασκόντων/ουσών των τελευταίων τριών εκπαιδευτικών σειρών, που διέθεταν Τμήματα Εξειδίκευσης παρόμοια με της τρέχουσας σειράς και διαβουλευτήκε με αποφοίτους της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. (ιδιαίτερες ευχαριστίες θα πρέπει να δοθούν στα μέλη του επιστημονικού προσωπικού του Ε.Κ.Δ.Δ.Α Σπυριδούλα Διαμαντάτου και Σαράντη Κουγιού).

Με το παρόν Πρόγραμμα η Ε.Σ.Δ.Δ.Α. επομένως οραματίζεται την εκπαίδευση σύγχρονων διοικητικών στελεχών και επαγγελματιών της διοίκησης. Στελέχη που θα ανταποκρίνονται στο ακέραιο στις υφιστάμενες ανάγκες των δημοσίων υπηρεσιών και στις απαιτήσεις λειτουργίας του διοικητικού συστήματος. Παράλληλα, θα διαθέτουν αναλυτικές και συνθετικές ικανότητες, δεξιότητες άσκησης διοίκησης και ήπιες δεξιότητες που μπορούν να επιφέρουν προστιθέμενη αξία στις παρεχόμενες υπηρεσίες του δημόσιου τομέα συνεισφέροντας στην εθνική μεταρρυθμιστική προσπάθεια.

2. Κοινή Φάση Σπουδών

(διάρκεια: 4 μήνες / συντελεστής βαρύτητας βαθμολογίας 30%)

Η Κοινή Φάση Σπουδών, που θα παρουσιαστεί αναλυτικά στη συνέχεια, επιδιώκει την εδραίωση και συστηματοποίηση των γνώσεων που οι υποψήφιοι/ες απέκτησαν προκειμένου να συμμετάσχουν στον εισαγωγικό διαγωνισμό και στην ομογενοποίηση του γνωστικού τους υπόβαθρου, με δεδομένη τη προέλευσή τους από διαφορετικούς γνωστικούς κλάδους όπως και την εξοικείωσή τους με βασικές πτυχές της διοικητικής επιστήμης. Οι βασικές αυτές γνώσεις θα αποτελέσουν το υπόβαθρο για την περαιτέρω εμβάθυνση στα Τμήματα που συστήνονται πλέον από την Α' Ειδική Φάση Σπουδών και συνεχίζουν στην Β' Ειδική Φάση Σπουδών. Παράλληλα, αποτελούν τη βάση για την ανάπτυξη των οριζόντιων δεξιοτήτων των σπουδαστών/στριών, οι οποίοι/ες ενδέχεται να κληθούν στη συνέχεια να υπηρετήσουν τη Δημόσια Διοίκηση από διαφορετικές θέσεις και με διαφορετικά καθήκοντα, ασχέτως της εξειδίκευσης που θα λάβουν στη Σχολή.

Ο συντελεστής βαρύτητας της Κοινής Φάσης Σπουδών στη συνολική βαθμολογία ανέρχεται στο 30%.⁶

Με βάση τη γενική συλλογιστική του Προγράμματος Σπουδών και την ειδική λογική που αφορά στην Κοινή Φάση Σπουδών, αυτή περιλαμβάνει τα ακόλουθα μαθήματα, ενταγμένα στα σχετικά πεδία:

Δημόσια Διοίκηση:

ΚΦ-ΣΜ01-Η Δημόσια Διοίκηση στην Ελλάδα: συγκρότηση, εξέλιξη και συγκριτική προσέγγιση με άλλες διοικήσεις

ΚΦ-ΣΜ02-Στρατηγικό Μάνατζμεντ

ΚΦ-ΣΜ03-Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και Ανοιχτά Δεδομένα στη Δημόσια Διοίκηση

Δίκαιο

ΚΦ-ΣΜ04-Διοικητικό Δίκαιο

ΚΦ-ΣΜ05-Δημοσιούπαλληλικό Δίκαιο

---

⁶ Στα μαθήματα, πέραν των ωρών που αναγράφονται στους πίνακες υπολογίζονται δύο ώρες για τη βαθμολόγηση γραπτών και εργασιών, ασχέτως αριθμού.

ΚΦ-ΣΜ06-Ενωσιακό και Διεθνές Δίκαιο

Οικονομία

ΚΦ-ΣΜ07-Ελληνική Οικονομία: Διαρθρωτικά χαρακτηριστικά

ΚΦ-ΣΜ08-Θεσμικό Πλαίσιο Δημοσιονομικής Διαχείρισης

ΚΦ-ΣΜ09-Δημόσιες επενδύσεις: αξιολόγηση επενδυτικών προγραμμάτων, πολιτικών και διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων έργων

Επιτελικό Κράτος

ΚΦ-ΕΜ10-Καλή νομοθέτηση και νομοτεχνικές αρχές κατάρτισης κανονιστικών πράξεων (Θεωρία και Εργαστήριο)

ΚΦ-ΕΜ11-Ανάλυση Δημόσιας Πολιτικής (Θεωρία και Εργαστήριο)

ΚΦ-ΕΜ12-Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση και Ψηφιακός Μετασχηματισμός (Θεωρία και Εργαστήριο)

Πρόγραμμα Ξένων γλωσσών

ΚΦ-ΕΜ13-Αγγλική γλώσσα

ΚΦ-ΕΜ14-Δεύτερη ξένη γλώσσα

Ειδικά Εργαστήρια και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων

ΚΦ-Ε01-Εργαστήριο ανάπτυξης ψηφιακών δεξιοτήτων

ΚΦ-Ε02-Εργαστήριο ανάπτυξης δεξιοτήτων σε σύγχρονα και ασύγχρονα ψηφιακά εργαλεία επικοινωνίας, εργασίας και εκπαίδευσης

ΚΦ-Ε03-Μεθοδολογία της έρευνας, ποσοτική και ποιοτική ανάλυση στο δημόσιο τομέα

ΚΦ-Ε04-Σύνταξη και προτυποποίηση δημοσίων εγγράφων

ΚΦ-Ε05-Σχέσεις Δημοσίων Υπαλλήλων και Πολιτών: Οδηγός Ορθής Διοικητικής Συμπεριφοράς

ΚΦ-Ε06-Βασικές Αρχές Εκπόνησης Επιστημονικής Εργασίας

Εκπαιδευτικές Δραστηριότητες και Ειδικά Σεμινάρια

(αφορούν το σύνολο των φάσεων του προγράμματος σπουδών)

- Επισκέψεις και ειδικές εκπαιδευτικές εισηγήσεις σε φορείς του Δημόσιου ή Ιδιωτικού τομέα
- Διαλέξεις Προσωπικότητας
- Διάλογοι Στρογγυλής Τραπέζης
- Ημερίδες

Τα μαθήματα είναι είτε σεμιναριακά (με κωδικό ΣΜ) είτε εργαστηριακά ειδικά ή μη (με κωδικό Ε και ΕΜ αντίστοιχα). Ο διαχωρισμός τους γίνεται με βάση τις ανάγκες της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Όλα τα μαθήματα, τα οποία περιγράφονται αναλυτικά στη συνέχεια, κρίνεται αναγκαίο να ισορροπούν ανάμεσα στη θεωρία και στις πρακτικές εφαρμογές, ωστόσο, ανάλογα με την φύση και τον στόχο του μαθήματος/εργαστηρίου μπορεί να δίνεται έμφαση σε ένα από τα δύο.

Συγκεκριμένα, κατά τις πρώτες μέρες της φοίτησής τους τους, οι σπουδαστές/στρίες της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. συμμετέχουν σε ειδικά εργαστήρια και σεμινάρια ανάπτυξης δεξιοτήτων, εφόδια απαραίτητα, προκειμένου να εδραιωθεί το συναδελφικό πνεύμα των σπουδαστών/στριών αλλά και να ενισχυθούν οι δεξιότητές τους ενόψει της απαιτητικής εκπαιδευτικής διαδικασίας της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. Κατά την ίδια πρώτη περίοδο, οι σπουδαστές/στρίες της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. αναπτύσσουν, μέσα από ειδικά εργαστήρια, δεξιότητες στα ψηφιακά εργαλεία που χρησιμοποιεί η Δημόσια Διοίκηση καθώς και εδραιώνουν τις γνώσεις τους σε μεθοδολογικά εργαλεία έρευνας.

Η εμπειρία της πανδημίας του κωρονοϊού κατέστησε σαφές ότι ένα επιτελικό στέλεχος της ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης θα πρέπει να είναι έτοιμο να φέρει εις πέρας την αποστολή του ακόμη και σε συνθήκες κρίσης, προσαρμοζόμενο σε αυτές. Για τον λόγο αυτό, οι σπουδαστές/στρίες της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. κατά την πρώτη περίοδο σπουδών τους θα εκπαιδευτούν και στα σύγχρονα ψηφιακά εργαλεία τηλεργασίας και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης ώστε να μπορούν – αν αυτό κριθεί αναγκαίο - να συνεχίσουν εξ αποστάσεως την εκπαίδευσή τους, απρόσκοπτα και χωρίς καμία έκπτωση στο υψηλό κύρος και επίπεδο σπουδών που παρέχει η Ε.Σ.Δ.Δ.Α.

Στη συνέχεια, οι σπουδαστές/στρίες εκπαιδεύονται σε ένα ευρύ φάσμα θεματικών ενοτήτων που καλύπτουν επαρκώς τις σύγχρονες πτυχές της Δημόσιας Διοίκησης. Παράλληλα, οι σπουδαστές/στρίες

εισάγονται σε κρίσιμες έννοιες (π.χ. βασικές αρχές στρατηγικής διοίκησης) οι οποίες στις επόμενες φάσεις σπουδών εξειδικεύονται περαιτέρω σε πρακτικές εφαρμογές. Η διάκριση των εννοιών της κοινής φάσης έγινε κατά τρόπο ώστε αφενός να καλύπτονται σφαιρικά αλλά και σε βάθος οι απαιτούμενες γνώσεις οι οποίες είναι αντάξιες των προσδοκιών που έχει η Πολιτεία από ένα σύγχρονο, επιτελικό στέλεχος της Δημόσιας Διοίκησης, αφετέρου να προετοιμάζει τον/την σπουδαστή/στρια ώστε να παρακολουθήσει τις ακόμη περισσότερο εξειδικευμένες γνώσεις και πρακτικές εφαρμογές κατά τις επόμενες φάσεις σπουδών.

Επιπρόσθετα, το πεδίο του «επιτελικού κράτους» λαμβάνει χώρα στο τέλος της κοινής φάσης σπουδών ώστε οι σπουδαστές/στρίες να έχουν ήδη αποκτήσει τις απαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες και προκειμένου να παρακολουθήσουν τα ειδικά εργαστηριακά μαθήματα του πεδίου.

Σημειώνεται, τέλος, ότι τα ειδικά εργαστήρια και οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες διέπουν το σύνολο των φάσεων σπουδών της Σχολής.

Μαθήματα Κοινής Φάσης Σπουδών (ΚΦΣ)

	Τύπος μαθήματος	Τίτλος μαθήματος	Ώρες διδασκαλίας ⁷
1.	ΚΦ-ΣΜ01	Η Δημόσια Διοίκηση στην Ελλάδα: συγκρότηση, εξέλιξη και συγκριτική προσέγγιση με άλλες διοικήσεις	30+2=32
2.	ΚΦ-ΣΜ02	Στρατηγικό Μάνατζμεντ	26+2=28
3.	ΚΦ-ΣΜ03	Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και Ανοιχτά Δεδομένα και στη Δημόσια Διοίκηση	20+2=22
4.	ΚΦ-ΣΜ04	Διοικητικό Δίκαιο	26+2=28
5.	ΚΦ-ΣΜ05	Δημοσιουπάλληλικό Δίκαιο	21+2=23
6.	ΚΦ-ΣΜ06	Ενωσιακό και Διεθνές Δίκαιο	21+2=23
7.	ΚΦ-ΣΜ07	Ελληνική Οικονομία: Διαρθρωτικά χαρακτηριστικά	28+2=30

⁷Υπολογίζεται ο χρόνος διδασκαλίας συν ένας μέσος όρος αξιολόγησης κάθε μορφής της τάξης των 2 ωρών.

8.	ΚΦ-ΣΜ08	Θεσμικό Πλαίσιο Δημοσιονομικής Διαχείρισης	27+2=29
9.	ΚΦ-ΕΜ09	Δημόσιες επενδύσεις: αξιολόγηση επενδυτικών προγραμμάτων, πολιτικών και διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων έργων	27+2=29
10.	ΚΦ-ΕΜ10	Καλή νομοθέτηση και νομοτεχνικές αρχές κατάρτισης κανονιστικών πράξεων (Θεωρία και Εργαστήριο)	28+2=30
11.	ΚΦ-ΕΜ11	Ανάλυση Δημόσιας Πολιτικής (Θεωρία και Εργαστήριο)	28+2=30
12.	ΚΦ-ΕΜ12	Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση και Ψηφιακός Μετασχηματισμός (Θεωρία και Εργαστήριο)	28+2=30
13.	ΚΦ-ΣΜ13	Αγγλική γλώσσα	24+2=26
14.	ΚΦ-ΣΜ14	Δεύτερη ξένη γλώσσα (γερμανικά ή γαλλικά ή ισπανικά ή ιταλικά)	24+2=26

**386ώρες +74ώρες ειδικά
εργαστήρια ΣΥΝΟΛΟ:
460 ώρες**

Μαθήματα Κοινής Φάσης Σπουδών

3.1 Η Δημόσια Διοίκηση στην Ελλάδα: συγκρότηση, εξέλιξη και συγκριτική προσέγγιση με άλλες διοικήσεις (30+2 ώρες)

Σκοπός και στόχος:

Το μάθημα εισάγει τους/τις σπουδαστές/στριες στην ιστορική εξέλιξη της ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης και στις κεντρικές αλλαγές που γνώρισε το πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας του διοικητικού μηχανισμού στον εικοστό πρώτο και στον προηγούμενο αιώνα. Στόχος είναι η κατανόηση των βασικών μεταρρυθμίσεων που διαμόρφωσαν τα χαρακτηριστικά της ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης μέχρι σήμερα και της επίδρασης των ευρύτερων κοινωνικών και πολιτικών εξελίξεων στη διαδικασία αυτή. Επιπρόσθετα, οι σπουδαστές/στριες εξοικειώνονται με τα σημαντικότερα συστήματα Δημόσιας Διοίκησης στον κόσμο καθώς και με τα συγκριτικά εργαλεία με τα οποία θα μπορούν να αναλύουν και να αξιολογούν τις ομοιότητες και διαφορές τους σε σύγκριση με την ελληνική Δημόσια Διοίκηση αναζητώντας παράλληλα εφαρμογές και καλές πρακτικές.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες:

Το πρώτο μέρος του μαθήματος μελετά τις βασικές ιστορικές μεταρρυθμίσεις και μεταβολές της ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης την εποχή του Ελευθερίου Βενιζέλου, κατά τη μετεμφυλιακή περίοδο και τα χρόνια της μεταπολίτευσης. Το δεύτερο μέρος εστιάζει στις βασικές διαθρωτικές προκλήσεις και τα προβλήματα που η ελληνική Δημόσια Διοίκηση αντιμετωπίζει, ιδίως από το 1974 μέχρι σήμερα. Απώτερος στόχος αυτής της προσέγγισης είναι η ανάπτυξη μιας κριτικής οπτικής που να διακρίνει μέσα από τις αδυναμίες του παρελθόντος τις προοπτικές μελλοντικών μεταρρυθμίσεων. Στο τρίτο μέρος, οι σπουδαστές/στριες διδάσκονται τις γενικές αρχές της Συγκριτικής Δημόσιας Διοίκησης και τα βασικά κριτήρια σύγκρισης που εφαρμόζει αυτός ο κλάδος σπουδών για την ανάλυση διαφορετικών εθνικών συστημάτων διοίκησης μέσα από εμπειρικά παραδείγματα από εθνικά συστήματα με μακρά παράδοση διοίκησης που δημιούργησαν διεθνή πρότυπα (Γαλλία, Βρετανία, Γερμανία), από περιπτώσεις που θεωρούνται κατά κοινή ομολογία οι επιτυχέστερες στις μέρες μας (Καναδάς, Σκανδιναβικές Χώρες) και από γραφειοκρατικά συστήματα του ευρωπαϊκού Νότου, που παρουσιάζουν ιδιομορφίες παρόμοιες με εκείνες της Ελλάδας (Ισπανία, Ιταλία). Απώτερος σκοπός είναι οι σπουδαστές/στριες να αναπτύξουν τις απαιτούμενες ικανότητες ανάλυσης,

αξιολόγησης και κριτικής που θα τους επιτρέπουν να κατανοούν καλύτερα το δικό τους σύστημα διοίκησης και τις ιδιαιτερότητές του σε σχέση με τα άλλα εθνικά συστήματα.

Τρόπος αξιολόγησης:

Γραπτή εξέταση (Ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών και ερώτηση ανοικτού τύπου).

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

Βενετσανοπούλου Γ. Μ., (2014). Κακοδιοίκηση και Διαφθορά στη Δημόσια Διοίκηση: Ελεγκτικοί Μηχανισμοί, Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας.

Μακρυδημήτρης Α. (1999). *Διοίκηση και Κοινωνία, η Δημόσια Διοίκηση στην Ελλάδα*. Αθήνα: Θεμέλιο.

Μακρυδημήτρης, Α. & Μιχαλόπουλος Ν. (επιμ.) (2000). *Εκθέσεις εμπειρογνομόνων για τη Δημόσια Διοίκηση, 1950-1998*. Αθήνα: Παπαζήσης.

Πασσάς, Α. (2012). *Η Εθνική Δημόσια Διοίκηση στην Ευρωπαϊκή Ενωση: Πολιτική Διαδικασία*. Αθήνα: Παπαζήσης.

Πελαγίδης, Θ. (επ.) (2005). *Η Εμπλοκή των Μεταρρυθμίσεων στην Ελλάδα*, Αθήνα: Παπαζήσης .

Σπανού, Κ. (2001). *Ελληνική Διοίκηση και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση*. Αθήνα: Παπαζήσης.

Σπανού, Κ. (επ.) (2018). *Μεταρρυθμίσεις στη Δημόσια Διοίκηση στη διάρκεια της κρίσης: Επισκόπηση, Περιγραφή, Αποτίμηση*. Αθήνα: Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής.

Chandler, J.A. [επιμ.] (2003). *Δημόσια Διοίκηση: Συγκριτική Ανάλυση*, Αθήνα: Παπαζήσης.

Farazmand, A. [επιμ.] (2001) *Handbook of Comparative and Development Public Administration*, 2^η έκδοση, Νέα Υόρκη: Routledge.

Kuhlmann, S. & Wollmann H. [2019]. *Introduction to Comparative Public Administration. Administrative Systems and Reforms in Europe*, 2d. Edition, Cheltenham: Edward Elgar,

Ladner, A., Keuffer N., Baldersheim H., Hlepas N, Swianiewicz P., Steyvers K., Navarro C. [2019]. *Patterns of Local Autonomy in Europe*. Houndmills Basingstoke 2019: Palgrave Macmillan.,

Lind, N. & Lawrence J. (επιμ.) (2006). *Comparative Public Administration: The Essential Readings*. Bingley: Emerald.

Ongaro, E. (2009). *Public Management Reform and Modernization: Trajectories of Administrative Change in Italy, France, Greece, Portugal, and Spain*. Cheltenham, UK: Edward Elgar.

Peters, G. (2010), *The Politics of Bureaucracy: An Introduction to Comparative Public Administration*, 6^η έκδοση, Abingdon: Routledge.

3.2 Στρατηγικό Μάνατζμεντ (26+2 ώρες)

Σκοπός και στόχος:

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους/τις σπουδαστές/στρίες με τις βασικές αρχές και τα μοντέλα εφαρμογής του Στρατηγικού Μάνατζμεντ στους δημόσιους οργανισμούς. Ειδικότερα, η διδασκαλία του μαθήματος επικεντρώνεται στην αναλυτική και συγκριτική παρουσίαση των βασικών μοντέλων και εργαλείων υλοποίησης του Στρατηγικού Μάνατζμεντ στο δημόσιο τομέα, εστιάζοντας στο ιδιαίτερο περιβάλλον της ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης και τις εξειδικευμένες ανάγκες αναδιοργάνωσης και βελτίωσης της απόδοσης των φορέων της.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι σπουδαστές/στρίες θα έχουν αναπτύξει τις απαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες, αναφορικά με:

- Το ευρύτερο θεωρητικό πλαίσιο και τις βασικές αρχές και λειτουργίες του στρατηγικού μάνατζμεντ στο δημόσιο τομέα
- Τα σύγχρονα μοντέλα εφαρμογής του στρατηγικού μάνατζμεντ στους δημόσιους οργανισμούς
- Τα βασικά εργαλεία για τον ολοκληρωμένο σχεδιασμό, εφαρμογή και αξιολόγηση ενός στρατηγικού προγράμματος σε ένα δημόσιο οργανισμό
- Τις βασικές αρχές και τα εργαλεία αξιολόγησης της απόδοσης των δημόσιων υπηρεσιών
- Τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος υποστήριξης και συμμετοχής στο στρατηγικό προγραμματισμό και αντιμετώπισης των προβλημάτων εφαρμογής
- Τις απαιτήσεις και προκλήσεις εφαρμογής του στρατηγικού προγραμματισμού στο ιδιαίτερο περιβάλλον της Ελληνικής δημόσιας διοίκησης

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες:

Το περιεχόμενο του μαθήματος καλύπτει τα βασικά στοιχεία του Στρατηγικού Μάνατζμεντ στον δημόσιο τομέα. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται οι βασικές αρχές και τα μοντέλα του Στρατηγικού Μάνατζμεντ, καθώς και οι ιδιαίτερες απαιτήσεις εφαρμογής του στο ιδεοτυπικό περιβάλλον της δημόσιας διοίκησης. Οι σπουδαστές/στρίες εκπαιδεύονται στη μεθοδολογία και τα εργαλεία του Στρατηγικού Μάνατζμεντ και ειδικότερα στην αξιολόγηση των οργανωσιακών αναγκών και του ευρύτερου περιβάλλοντος λειτουργίας

ενός δημόσιου οργανισμού, στο συμμετοχικό σχεδιασμό, στη συγκριτική επιλογή και την εξειδίκευση των στρατηγικών και επιχειρησιακών στόχων και των δράσεων εφαρμογής ενός στρατηγικού προγράμματος και τέλος στην αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων του προγράμματος, βάσει ενός ολοκληρωμένου συστήματος δεικτών. Παρουσιάζονται μοντέλα εφαρμογής και μεθοδολογικά εργαλεία, η διδασκαλία των οποίων αποσκοπεί στην ανάπτυξη των απαιτούμενων δεξιοτήτων από τους/τις σπουδαστές/στρίες για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση ολοκληρωμένων στρατηγικών προγραμμάτων σε φορείς του δημόσιου τομέα, εστιάζοντας στα κρίσιμα ζητήματα της συμμετοχής, της διαφάνειας - λογοδοσίας και της καινοτομίας. Επιδιώκεται η κατανόηση από τους/τις σπουδαστές/στρίες της προστιθέμενης αξίας του Στρατηγικού Μάνατζμεντ στη μεταρρύθμιση του δημόσιου τομέα και η ανάπτυξη μίας νέας κουλτούρας στρατηγικού προγραμματισμού μεταξύ αυτών, μέσα από την συγκριτική παρουσίαση των διαφορετικών θεωρητικών προσεγγίσεων περί στρατηγικής στο δημόσιο τομέα, την ανάλυση μελετών περίπτωσης από την Ελλάδα και το εξωτερικό και τη διεξαγωγή συμμετοχικών ασκήσεων Στρατηγικού Μάνατζμεντ.

Τρόπος αξιολόγησης:

Ομαδική εργασία μελέτης περίπτωσης

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

- Γεωργόπουλος, Ν. Β. (2002) Στρατηγικό Μάνατζμεντ. Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου.
- Καρβούνης Α. (επιμ.) (2018) Ποιότητα της Δημόσιας Διοίκησης. Μια Εργαλειοθήκη για τους Επαγγελματίες, Αθήνα: Υπουργείο Εσωτερικών
- Μιχαλόπουλος Ν., (2010), Η δημόσια διοίκηση στην εποχή των αποτελεσμάτων», Αθήνα, Εκδόσεις Παπαζήσης
- Παπαδάκης Β, (2017), Στρατηγική των Επιχειρήσεων, Εκδόσεις Μπένου
- Agranoff R, (2017), Collaborating to Manage: A Primer for the Public Sector, Georgetown university Press
- Bouckaert G and Halligan J, (2015), Managing Performance: International Comparisons, Routledge Press
- Bianchi, C., Borgonovi, El., Anessi – Pessina, E. (2018) Outcome-based performance management in the public sector, Switzerland : Springer International Publishing AG.
- Bryson J, (2018), Strategic Planning for Public and Non-Profit Organizations, Josey Bass
- Dooren V, (eds), (2019), Performance Management in the Public Sector, Routledge Pres
- Emerson K and Nabatchi T, (2015) Collaborative Governance Regimes, Georgetown University Press
- Ferlie E and Ongaro E, (2015), Strategic Management in Public Services Organizations, Routledge Press
- Hatry H, (2015), Getting Results, Brookings Institute Press
- Loffler E. και Bovaird T., (Επιμ.) : Public Management and Governance, London, Routledge
- Mintzberg JH., (1994), «The Rise and Fall of Strategic Planning», New Jersey, Prentice – Hall
- Moore M, (1997), Creating Public Value: Strategic Management in Government, Harvard University Press

- Moynihan D, (2008), The Dynamics of Performance Management: Constructing Information and Reform, Georgetown University Press
- Poister T, (2018), Measuring Performance in Public and Non – Profit Organizations, Jossey Bass
- Pollitt C and Bouckaert G, (2018), Public Management Reform: A Comparative Analysis - Into The Age of Austerity, Cambridge University Press
- Rainey H, (2014) Understanding and Managing Public Organizations

3.3 Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και Ανοιχτά Δεδομένα στη Δημόσια Διοίκηση (20+2)

Σκοπός και στόχος:

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των σπουδαστών/στριων με τις βασικές έννοιες του θεσμικού πλαισίου για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, και ειδικότερα :

α. η ευαισθητοποίηση κατ' αρχάς των σπουδαστών/τριών για την ανάγκη προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στη Δημόσια Διοίκηση.

β. η αναγκαία προσαρμογή στο θεσμικό πλαίσιο που διέπει την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως μετά τη θέση σε εφαρμογή του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων (ΓΚΠΔ) και τον ν. 4624/2019

γ. η εκπαίδευση των σπουδαστών/τριών προκειμένου να είναι σε θέση να υποστηρίξουν τους φορείς σε ρόλους Υπευθύνων Προστασίας Δεδομένων

Σκοπός επίσης του μαθήματος είναι η εξοικείωση των σπουδαστών/στριών με το νομικό πλαίσιο και τις σχετικές διαδικασίες που αφορούν την πολιτική ανοικτών δεδομένων , την ανοικτή διάθεση και περαιτέρω χρήση τους στο δημόσιο τομέα.

Δεδομένου ότι η Ε.Σ.Δ.Δ.Α. προετοιμάζει στελέχη της Δημόσιας Διοίκησης ικανά να ανταποκριθούν στις πλέον σύγχρονες προκλήσεις, κρίνεται απολύτως απαραίτητη η κατάρτιση των σπουδαστών/στριών στη συγκεκριμένη θεματική. Οι ώρες κατανέμονται σε θεωρητική διδασκαλία και εργαστήριο, όπου προσεγγίζονται πρακτικές εφαρμογές των θεωρητικών γνώσεων (π.χ. επίλυση μελετών αντιπροσωπευτικών

περιπτώσεων και μελέτη επί αποφάσεων και γνωμοδοτήσεων της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα-ΑΠΔΠΧ).

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες:

Το μάθημα περιλαμβάνει κατ' αρχάς την ανάλυση του θεσμικού πλαισίου, με σύντομη παρουσίαση της ιστορικής εξέλιξης του πεδίου προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και των ανοικτών δεδομένων, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό έμφαση δίδεται στην παρουσίαση και εξοικείωση των σπουδαστών/στριων με τον ΓΚΠΔ (ενδεικτικά : στόχος και αντικείμενο εφαρμογής, ουσιαστικό και εδαφικό πεδίο εφαρμογής, έννοιες και ορισμοί (υπεύθυνος και εκτελών την επεξεργασία, ειδικές κατηγορίες δεδομένων), βασικές αρχές που διέπουν την επεξεργασία των δεδομένων) και τη συναφή εθνική νομοθεσία (ν. 4624/2019). Στη συνέχεια, εξετάζεται η θεμελίωση της νομιμότητας της επεξεργασίας, ειδικότερα η αναζήτηση της κατάλληλης νομικής βάσης για την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο δημόσιο τομέα. Τέλος, θεωρούνται τα δικαιώματα των υποκειμένων και οι αντίστοιχες υποχρεώσεις της Δημόσιας Διοίκησης -είτε σε ρόλο υπευθύνου, είτε σε ρόλο εκτελούντος την επεξεργασία- όπως και η προβλεπόμενη εποπτεία και επιβολή της τήρησης του ΓΚΠΔ.

Τρόπος αξιολόγησης: Εξέταση σε Φάκελο

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

Λ. Κοτσαλής/Κ. Μενουδάκος (επιμ.), Γενικός Κανονισμός για την Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων (GDPR), εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη 2018.

Φ. Παναγοπούλου- Κουτνατζή, Ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων 679/2016/ΕΕ, εκδ. Σάκκουλα, 2017.

Λ. Κοτσαλής (επιμ.), Προσωπικά Δεδομένα (Ανάλυση – Σχόλια-Εφαρμογή). Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2016.

Κανονισμός 679/2016/ΕΕ

Ν. 4624/2019, (Α' 137), «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του και άλλες διατάξεις»

Ν. 4305/2014 (Α΄237) «Ανοικτή διάθεση και περαιτέρω χρήση εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων του δημόσιου τομέα, τροποποίηση του ν. 3448/2006 (Α΄57), προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2013/37/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, περαιτέρω ενίσχυση της διαφάνειας, ρυθμίσεις θεμάτων Εισαγωγικού Διαγωνισμού Ε.Σ.Δ.Δ.Α. και άλλες διατάξεις»

3.4 Διοικητικό Δίκαιο (26 +2 ώρες)

Σκοπός και στόχος:

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση του/της σπουδαστή/στριας με τις βασικές έννοιες του διοικητικού δικαίου, δεδομένου ότι το διοικητικό δίκαιο είναι το δίκαιο το οποίο κατεχοχίν εφαρμόζει ένα στέλεχος της δημόσιας διοίκησης. Ειδικότερα, το στέλεχος της δημόσιας διοίκησης πρέπει να είναι εξοικειωμένο τόσο με τις θεμελιώδεις έννοιες και θεσμούς του ουσιαστικού διοικητικού δικαίου, όπως αυτοί προκύπτουν ιδίως μέσα από τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, όσο και με τις βασικές αρχές της διοικητικής δικονομίας, αφού ο κύριος μηχανισμός ελέγχου της διοικητικής δράσης είναι αυτός των διοικητικών δικαστηρίων. Οι ώρες κατανέμονται σε 20 ώρες θεωρητικής διδασκαλίας και σε 10 ώρες πρακτικών εφαρμογών των θεωρητικών γνώσεων (π.χ. επίλυση πρακτικών ζητημάτων και μελέτη δικαστικών αποφάσεων).

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες:

Το μάθημα περιλαμβάνει κατ' αρχάς την εξοικείωση με τις βασικές έννοιες του διοικητικού δικαίου. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνεται, ιδίως μέσα από τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, η διδασκαλία των βασικών ρυθμίσεων που αφορούν την έκδοση, την ισχύ και την ανάκληση της διοικητικής πράξης, τη διοικητική σύμβαση, την αστική ευθύνη του δημοσίου, τους εσωτερικούς ελέγχους της νομιμότητας της διοικητικής δράσης από την ίδια τη Δημόσια Διοίκηση, την αστική ευθύνη του δημοσίου και την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών έναντι της δημόσιας διοίκησης (κυρίως τα δικαιώματα της προηγούμενης ακρόασης και της πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα). Στο επίπεδο της διοικητικής δικονομίας, θα εξετασθούν οι βασικές ρυθμίσεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (για τις διοικητικές διαφορές ουσίας) και του π.δ. 18/1989 (για τις ακυρωτικές διαφορές), με έμφαση στις ρυθμίσεις εκείνες που ενδιαφέρουν άμεσα το στέλεχος της Δημόσιας Διοίκησης (π.χ. αρμοδιότητες δικαστηρίων, αποστολή φακέλου της υπόθεσης από τη διοικητική αρχή στο διοικητικό δικαστήριο).

Τρόπος αξιολόγησης: Γραπτή Εξέταση

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, όπως ισχύει).

Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, όπως ισχύει).

Π.Δ. 18/1989 (περί Συμβουλίου της Επικρατείας).

Σπηλιωτόπουλος, Επ., *Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου, τόμος Ι (2017), τόμος ΙΙ (2015)*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Δαγτόγλου, Π. (2012). *Γενικό Διοικητικό Δίκαιο*. Αθήνα: Σάκκουλας.

Δαγτόγλου, Π. (2014). *Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο*. Αθήνα: Σάκκουλας.

Λαζαράτος, Π. (2018). *Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Γέροντας, Α., Λύτρας, Σ., Παυλόπουλος, Π., Σιούτη, Γλ. & Φλογαίτης, Σ. (2018). *Διοικητικό Δίκαιο*. Αθήνα: Σάκκουλας.

Ενδεικτικό συμπληρωματικό διδακτικό υλικό:

Πρακτικά θέματα διοικητικού δικαίου.

Φάκελοι με δικαστικές αποφάσεις.

3.5 Δημοσιοϋπαλληλικό Δίκαιο (21+2 ώρες)

Σκοπός και στόχος:

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση του/της σπουδαστή/στριας με τις βασικές έννοιες του δημοσιοϋπαλληλικού δικαίου, δεδομένου ότι το δημοσιοϋπαλληλικό δίκαιο είναι το δίκαιο το οποίο ρυθμίζει την υπηρεσιακή κατάσταση του δημοσίου υπαλλήλου. Ειδικότερα, το στέλεχος της Δημόσιας Διοίκησης πρέπει να είναι εξοικειωμένο με τις βασικές ρυθμίσεις που διέπουν την υπηρεσιακή του κατάσταση, ώστε να

γνωρίζει τόσο τα δικαιώματα όσο και τις υποχρεώσεις του. Οι ώρες κατανέμονται σε θεωρητική διδασκαλία και σε πρακτικές εφαρμογές των θεωρητικών γνώσεων (π.χ. επίλυση πρακτικών ζητημάτων και μελέτη δικαστικών αποφάσεων).

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες:

Το μάθημα περιλαμβάνει την ανάλυση, ιδίως μέσα από τον Δημοσιοϋπαλληλικό Κώδικα και τη σχετική νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας και των διοικητικών δικαστηρίων, των ρυθμίσεων που διέπουν την υπηρεσιακή κατάσταση του δημοσίου υπαλλήλου. Η διδασκαλία αφορά κυρίως την κατάρτιση και τη λύση της δημοσιοϋπαλληλικής σχέσης (προσόντα και κωλύματα διορισμού, πράξη διορισμού, έκπτωση και απόλυση δημοσίου υπαλλήλου), τις υποχρεώσεις των δημοσίων υπαλλήλων (συμπεριλαμβανομένης και της ανάλυσης της αστικής ευθύνης τους), των δικαιωμάτων τους και των κυριότερων πράξεων υπηρεσιακών μεταβολών (π.χ. απόσπαση, μετάθεση, μετάταξη). Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στο πειθαρχικό δίκαιο των δημοσίων υπαλλήλων (θεμελιώδεις αρχές της πειθαρχικής διαδικασίας, πειθαρχικά παραπτώματα και ποινές, αρμόδια πειθαρχικά όργανα, δικαιώματα του πειθαρχικώς διωκόμενου, τρόπος διεξαγωγής της πειθαρχικής διαδικασίας).

Τρόπος αξιολόγησης: Γραπτή Εξέταση

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

Δημοσιοϋπαλληλικός Κώδικας (ν. 3528/2007, όπως ισχύει).

Κτιστάκη, Σ., Κονδύλης, Β. & Τζιράκη, Ε. (2018), *Υπαλληλικός Κώδικας. Ερμηνεία κατ' άρθρο*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Παναγόπουλος Θ. (2014). *Δημόσιο Υπαλληλικό Δίκαιο*. Αθήνα: Σταμούλης.

Σπηλιωτόπουλος, Επ. & Χρυσανθάκης, Χ. (2017). *Βασικοί Θεσμοί Δημοσιοϋπαλληλικού Δικαίου*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Συμεωνίδης, Ι. & Τάχος, Α. (2007). *Ερμηνεία Υπαλληλικού Κώδικα*. Αθήνα: Σάκκουλας.

3.6 Ενωσιακό και Διεθνές Δίκαιο (21+2 ώρες)

Σκοπός και στόχος:

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση του/της σπουδαστή/στριας με τις βασικές έννοιες του ενωσιακού δικαίου (του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης) και του διεθνούς δικαίου. Στη σύγχρονη εποχή ένα πολύ σημαντικό (από ουσιαστική και ποσοτική άποψη) τμήμα των ισχυόντων κανόνων δικαίου προέρχεται από το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το διεθνές δίκαιο. Το στέλεχος της δημόσιας διοίκησης θα κληθεί να τα εφαρμόσει και επιπλέον ενδέχεται κατά τη διάρκεια της σταδιοδρομίας του να εκπροσωπήσει τη χώρα μας σε διεθνείς οργανισμούς, ή σε όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να γνωρίζει τους βασικούς θεσμούς των ως άνω δικαίων και τη σχέση μεταξύ διεθνούς-ευρωπαϊκής και εθνικής έννομης τάξης. Οι ώρες κατανέμονται σε θεωρητική διδασκαλία και σε εργαστήριο (πρακτικές εφαρμογές των θεωρητικών γνώσεων όπως επίλυση πρακτικών ζητημάτων και μελέτη δικαστικών αποφάσεων).

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες:

Όσον αφορά το ενωσιακό δίκαιο, το μάθημα περιλαμβάνει τη διδασκαλία των θεμελιωδών αρχών και των βασικών Συνθηκών που διέπουν το ενωσιακό δίκαιο (συμπεριλαμβανομένου και του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης). Περιλαμβάνει επίσης τη διδασκαλία του πρωτογενούς και δευτερογενούς δικαίου της Ε.Ε. και την νομοθετική παραγωγή και ισχύ των κανονισμών, οδηγιών και άλλων νομοθετικών πράξεων της Ε.Ε. στην ελληνική έννομη τάξη, σύμφωνα με το Σύνταγμα και την Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο μάθημα θα αναλυθούν οι κυριότεροι τομείς δημοσίων πολιτικών στους οποίους εφαρμόζεται το ενωσιακό δίκαιο, με αναφορά στα σημαντικότερα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η λειτουργία των οποίων θα παρουσιαστεί σε ειδικό εργαστήριο. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στην επίδραση της ΕΕ στους κανόνες εθνικού δικαίου των διοικητικών συμβάσεων, των δημοσίων επιχειρήσεων και του ανταγωνισμού, των κρατικών ενισχύσεων αλλά και της ευθύνης του κράτους από παράβαση του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Όσον αφορά το διεθνές δίκαιο, το μάθημα θα πρέπει να εισαγάγει τον/τη σπουδαστή/στρια στις βασικές έννοιες του διεθνούς δικαίου και στο πώς το δίκαιο αυτό μετατρέπεται σε εσωτερικό ελληνικό δίκαιο με βάση και το άρθρο 28 του ελληνικού Συντάγματος. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στις διεθνείς συμβάσεις προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ιδίως στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, όπως επίσης και σε πτυχές του δημοσίου δικαίου.

Τρόπος αξιολόγησης: Εξέταση σε Φάκελο επίλυσης πρακτικού ζητήματος βάσει δικαστικής απόφασης

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

Κανελλόπουλος, Π. (2010). *Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Αθήνα: Σάκκουλας.

Ρούκουνας, Ε. (2015). *Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Σισιλιάνος, Λ.-Α. (2017). *Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (κατ' άρθρο ερμηνεία)*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Χριστιανός, Β. (2010). *Εισαγωγή στο Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση-Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

3.7 Ελληνική Οικονομία: Διαρθρωτικά Χαρακτηριστικά (28 +2 ώρες)

Σκοπός και στόχος:

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των σπουδαστών/στριων με τα βασικά θέματα της ελληνικής οικονομίας, η κατανόηση των πολιτικών και οικονομικών επιλογών που έλαβαν χώρα και τους λόγους που οδήγησαν στην οικονομική κρίση. Στόχος του μαθήματος είναι η μελέτη της εξέλιξης της ελληνικής οικονομίας τα τελευταία πενήντα χρόνια. Εξετάζονται τα διαφορετικά μοντέλα οικονομικής πολιτικής που ακολουθήθηκαν την περίοδο αυτή, η προσπάθεια εκβιομηχάνισης και ο προστατευτισμός που ακολουθήθηκε έως τα τέλη της δεκαετίας του 1970, οι επιπτώσεις από την ένταξή μας στην ΕΟΚ, η μακροοικονομική πολιτική της δεκαετίας του 1980, η αλλαγή στη νομισματική και συναλλαγματική από τις αρχές της δεκαετίας του 1990, ο τρόπος μείωσης του πληθωρισμού για να επιτευχθεί η ένταξή μας στην ΟΝΕ, η οικονομική πολιτική στην μετά ΟΝΕ εποχή και οι αιτίες της πρόσφατης οικονομικής κρίσης.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες:

Το μάθημα θα ξεκινήσει με μια σύντομη παρουσίαση της εξέλιξης της ελληνικής οικονομίας τα τελευταία πενήντα χρόνια. Στη συνέχεια θα εξεταστούν η περίοδος 1950 - 1980: προστατευτισμός και προσπάθεια εκβιομηχάνισης, οι επιπτώσεις από την ένταξή μας στην ΕΟΚ, η μακροοικονομική πολιτική της δεκαετίας του 1980, η νομισματική και συναλλαγματική από το 1950 έως το 2000, η πολιτική που ακολουθήθηκε για την ένταξή της Ελλάδας στην ΟΝΕ, η οικονομική πολιτική στην μετά ΟΝΕ εποχή, η δημοσιονομική πολιτική, χρέος και η πρόσφατη οικονομική κρίση. Θα ακολουθήσουν αναλύσεις διαρθρωτικών χαρακτηριστικών της ελληνικής οικονομίας όπως η ανταγωνιστικότητα, η παραγωγικότητα και το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, η αποταμίευση και οι επενδύσεις, η αγορά εργασίας και η απασχόληση και οι σχέσεις κράτους και αγοράς. Τέλος, το μάθημα θα ολοκληρωθεί με την εξέταση των εναλλακτικών σεναρίων ανάπτυξης και πολιτικών εξόδου από την κρίση.

Τρόπος αξιολόγησης: Γραπτή Εξέταση

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

Ιορδάνογλου Χρυσάφης (2008), *Η Ελληνική οικονομία στη "μακρά διάρκεια", 1954-2005*, Εκδόσεις Πόλις, Αθήνα.

Καζάκος Π., Λιαργκόβας Π., Ρεπούσης Σπ (2016), *Το Δημόσιο Χρέος της Ελλάδας*, Εκδόσεις Παπαζήση.

Καζάκος Π. (2001) *Ανάμεσα σε κράτος και αγορά. Οικονομία και οικονομική πολιτική στη μεταπολεμική Ελλάδα, 1944-2000*, Εκδόσεις Πατάκη, 2001.

Λιαργκόβας Π. (2020) *Δέκα χρόνια κρίση, τρία μνημόνια και μία πανδημία. Η Ελλάδα αναζητώντας διέξοδο*, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα.

Λιαργκόβας (2010) *Σύγχρονα Θέματα Ελληνικής και Διεθνούς Οικονομίας*, Εκδόσεις Σταμούλης, Αθήνα.

Λιαργκόβας Π., Ρεπούσης Σπ. (2011), *Χρέος, Δανεισμός και Χρεοκοπία: Ελληνικές και Διεθνείς Εμπειρίες*, Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα.

Liargovas P. (Editor, 2012), *Greece: Economics, Political and Social issues*, Nova Science Publishers, 2012, New York.

Πελαγίδης, Θ., (2015). Ανάλυση της ελληνικής οικονομίας. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα:Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Διαθέσιμο στο: <http://hdl.handle.net/11419/1187>

Ρουκανάς Σπ. και Παντελής Σκλιάς, (2014), *Η Ελληνική Πολιτική Οικονομία 2000-2010*, Εκδόσεις Λιβάνη, Αθήνα.

Ενδεικτικό συμπληρωματικό διδακτικό υλικό:

Βουλή των Ελλήνων, Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, εκθέσεις, διάφορα έτη.

ΚΕΠΕ, Μελέτες και Εκθέσεις, διάφορα έτη.

Τράπεζα της Ελλάδος, Εκθέσεις Διοικητή, Διάφορα έτη.

3.8 Θεσμικό Πλαίσιο Δημοσιονομικής Διαχείρισης (27 +2 ώρες)

Σκοπός και στόχος:

Το μάθημα επιδιώκει την εμβάθυνση των γνώσεων των σπουδαστών/στριών στο θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη σύγχρονη δημοσιονομική διαχείριση. Σε συνέχεια της προσέγγισης του ρόλου του κράτους στην οικονομία και του βασικού πλαισίου της δημοσιονομικής πολιτικής στην Ελλάδα παρουσιάζεται το θεσμικό πλαίσιο δημοσιονομικής διαχείρισης και συνδέεται με την καθημερινή πρακτική στο εν λόγω πεδίο. Κύριος στόχος είναι οι σπουδαστές/στριες να είναι σε θέση να ανταποκριθούν άμεσα στις απαιτήσεις του εργασιακού τους περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο αυτό, θα παρουσιαστεί το σύνολο των κανόνων που διέπουν τη σύγχρονη δημοσιονομική διαχείριση σε όλο το εύρος και τα επίπεδα άσκησης της, οι δικλείδες ασφαλείας και οι επιπτώσεις όταν διαπιστώνεται πλημμελής τήρηση των κανόνων.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες:

Μέσα από τη χρήση πρακτικών παραδειγμάτων και ανάλυσης μελετών περιπτώσεων, το μάθημα θα καλύψει το ευρωπαϊκό πλαίσιο δημοσιονομικής διαχείρισης και τους βασικούς ορισμούς και φορείς με αρμοδιότητες επί των δημοσίων οικονομικών (δημοσιονομικοί κανόνες, μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική στρατηγική, κρατικός προϋπολογισμός και προϋπολογισμοί λοιπών φορέων Γενικής Κυβέρνησης). Περαιτέρω, θα αναλυθούν ειδικότερες δημοσιονομικές έννοιες, όπως η έννοια του διατάκτη, των αναλήψεων υποχρεώσεων, του Μητρώου Δεσμεύσεων, του ενιαίου λογαριασμού θησαυροφυλακίου, της διαχείρισης διαθεσίμων, των δημοσίων υπολόγων. Οι σπουδαστές/στριες θα γνωρίσουν επίσης διαδικασίες είσπραξης εσόδων, ελέγχου και εξόφλησης δαπανών, παραγραφής απαιτήσεων, κατασχέσεων, εκχωρήσεων, εγγυήσεων και δημοσίου χρέους. Τέλος, θα αναλυθούν έννοιες και διαδικασίες εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου.

Τρόπος αξιολόγησης: Γραπτή εξέταση (Ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών και ερώτηση ανοικτού τύπου)

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

Κωδικοποίηση Ν.4270/2014 κ.λπ.

Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2019-2022

Εισηγητική Έκθεση Κρατικού Προϋπολογισμού 2019

3.9 Δημόσιες επενδύσεις: αξιολόγηση επενδυτικών προγραμμάτων, πολιτικών και διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων έργων (27 +2 ώρες)

Σκοπός και στόχος:

Σκοπός αυτού του μαθήματος είναι να εισαγάγει τους/τις σπουδαστές/στρίες στη θεωρία και στην πολιτική δημοσίων επενδύσεων καθώς και στην παρουσίαση και κριτική επισκόπηση και αποτίμηση των αναπτυξιακών προγραμμάτων που υλοποιούνται στην Ελλάδα. Στόχος είναι να αποκτήσουν οι σπουδαστές/στρίες τις γνώσεις και δεξιότητες που θα τους επιτρέπουν, ως στελέχη της Δημόσιας Διοίκησης, να συμμετέχουν σε όλα τα στάδια που αφορούν στον σχεδιασμό, την υλοποίηση και αξιολόγηση της αναπτυξιακής πολιτικής και των αναπτυξιακών προγραμμάτων της χώρας αλλά και να κατανοήσουν τις χρόνιες παθολογίες της ελληνικής οικονομίας που οδήγησαν την Ελλάδα στα προγράμματα οικονομικής προσαρμογής και το αντίστροφο.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες:

Οι δημόσιες επενδύσεις αποτελούν το κατεξοχήν μέσο άσκησης οικονομικής και αναπτυξιακής πολιτικής του σύγχρονου κράτους. Σκοπός αυτού του μαθήματος είναι να παρέχει το θεωρητικό πλαίσιο και την πρακτική εφαρμογή προγραμμάτων και πολιτικών που αφορούν στις δημόσιες επενδύσεις. Το μάθημα προβαίνει σε εκτενή ανάλυση των εθνικών και συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων δημοσίων επενδύσεων και του ρόλου τους στην εκπλήρωση των στόχων της οικονομικής ανάπτυξης και συνοχής στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Ελλάδα.

Οι θεματικές ενότητες του μαθήματος αφορούν στα εξής: ορισμοί, έννοια και περιεχόμενο των δημοσίων επενδύσεων. Η εξέλιξη των δημοσίων επενδύσεων διεθνώς και στην Ελλάδα, με αναφορά σε διεθνή παραδείγματα προγραμματισμού τους (π.χ. πενταετή πλάνα, γαλλικό παράδειγμα) και σε συγκεκριμένα παραδείγματα διεθνών επενδύσεων με σημαίνουσα επίδραση στην ανάπτυξη. Η εξέλιξη του αναπτυξιακού

σχεδιασμού της Ελλάδας στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι διασυνδέσεις του κρατικού προϋπολογισμού με τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω των αναπτυξιακών προγραμμάτων. Εκθέσεις και αναπτυξιακά προγράμματα της ελληνικής οικονομίας. Η έκθεση «Πισσαρίδη. Μορφές χρηματοδότησης δημοσίων επενδύσεων και οι συμπράξεις δημόσιου ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ). Δημοσιονομική αποκέντρωση και μορφές χρηματοδότησης των δημοσίων επενδύσεων της τοπικής αυτοδιοίκησης. Τέλος, το μάθημα αυτό περιλαμβάνει και εργαστήριο σε πρακτικές εφαρμογές-συζητήσεις σχετικά με επίκαιρα ζητήματα δημοσίων επενδύσεων.

Τρόπος αξιολόγησης: Εξέταση σε Φάκελο επί ζητήματος δημοσίων επενδύσεων

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

Κλαουδάτου Μ. (2009), *Κρατικός Προϋπολογισμός*, εκδόσεις Αθήνα: Κριτική.

Μητσόπουλος Κ., Μπαμπαλιούτας Λ. (2014), *Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και περιφερειακή πολιτική*, Αθήνα: Σάκκουλας.

Παπαδασκαλόπουλος Αθ., Χριστοφάκης Μ. (2009), *Αναπτυξιακός Προγραμματισμός*, Αθήνα: Παπαζήση.

Πετράκος Γ. και Ψυχάρης Γ. (2016), *Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα*, 2η έκδοση, Αθήνα: Κριτική.

Πολύζος Σ. (2011), *Περιφερειακή Ανάπτυξη*, Αθήνα: Κριτική.

Σκάγιαννης Π. και Καπαρός Γ. (2014), “Τα έργα υποδομών στην Ελλάδα και η παρουσία των μεγάλων έργων μεταφορικών υποδομών: μεταβαλλόμενα υποδείγματα και προτεραιότητες”, *Αειχώρος* τ. 18, 12-65.

Ενδεικτικό συμπληρωματικό διδακτικό υλικό:

Εκθέσεις για την πολιτική συνοχής της ΕΕ.

ΕΣΠΑ 2014-2020.

Έκθεση Πισσαρίδη

ΚΕΠΕ, Προγράμματα Ανάπτυξης

Φάκελοι σχετικά με επίκαιρα ζητήματα δημοσίων επενδύσεων.

Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Κ.Δ.Δ.Α.) (2013) Θέματα Δημοσίων Επενδύσεων, Εκπαιδευτικό υλικό σεμιναρίου δημοσίων επενδύσεων.

3.10 Καλή νομοθέτηση και νομοτεχνικές αρχές κατάρτισης κανονιστικών πράξεων (Θεωρία και Εργαστήριο) (28 +2 ώρες)

Σκοπός και στόχος:

Σκοπός του μαθήματος είναι η κατάρτιση των σπουδαστών/στριών της Ε.Σ.Δ.Δ.Α., ώστε να συμβάλουν στη βελτίωση της ποιότητας των νομοθετικών και κανονιστικών ρυθμίσεων διαμορφώνοντας το προφίλ του «νομοτέχνη» όπως αυτό ορίζεται από τον νόμο για το επιτελικό κράτος (4622/2019) . Οι σπουδαστές/στρίες θα αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με το θεσμικό πλαίσιο της νομοπαραγωγικής διαδικασίας και της κατάρτισης κανονιστικών πράξεων, τις αρχές και τα μέσα καλής νομοθέτησης, την τυπολογία των ρυθμιστικών κειμένων και των συνοδευτικών τους εγγράφων, αλλά και τη διαδικασία αξιολόγησης των αποτελεσμάτων εφαρμογής (ανάλυση συνεπειών ρυθμίσεων). Παράλληλα, το εργαστήριο αποσκοπεί στην εξοικείωση των σπουδαστών/στριών με τις πρακτικές απαιτήσεις προετοιμασίας, σύνταξης, αξιολόγησης και τροποποίησης σχεδίων νόμων, κανονιστικών πράξεων και λοιπών συνοδευτικών εγγράφων, καθώς και επεξεργασίας κανονιστικών κειμένων για την υποστήριξη της πολιτικής και διοικητικής ηγεσίας των φορέων τοποθέτησής τους.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες:

Το μάθημα περιλαμβάνει την παρουσίαση του σχετικού θεσμικού πλαισίου και την εξοικείωση των σπουδαστών/στριών με τις βασικές έννοιες και τις αρχές της καλής νομοθέτησης (πχ. Ν.4048/2012 για τις βασικές θεσμικές υποχρεώσεις της ρυθμιστικής διακυβέρνησης στην Ελλάδα και τις αντίστοιχες δομικές και οργανωσιακές αλλαγές (σύσταση Γραφείου Καλής Νομοθέτησης και Γραφεία Νομοθετικής Πρωτοβουλίας), σχετικές πρωτοβουλίες της ΕΕ, ανάλυση των βασικών αρχών και τεχνικών προσαρμογής του ελληνικού δικαίου στο ευρωπαϊκό δίκαιο (λ.χ. ενσωμάτωση οδηγιών κ.ά.)

Θα γίνει αναλυτική μελέτη των κατηγοριών των ρυθμιστικών κειμένων και οι σπουδαστές/στρίες θα είναι σε θέση να επιλέγουν τον κατάλληλο τύπο ρύθμισης, ανάλογα με το περιεχόμενο της επιθυμητής παρέμβασης. Η ίδια μεθοδολογία θα ακολουθηθεί και για την περίπτωση των συνοδευτικών εκθέσεων (τυπολογία, αιτιολογική και εισηγητική έκθεση, ανάλυση συνεπειών ρύθμισης, έκθεση επί της δημόσιας διαβούλευσης). Τέλος, ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στη σύνταξη της αξιολόγησης των αποτελεσμάτων εφαρμογής των ρυθμίσεων, σε συνεργασία με τις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες.

Σε συνέχεια των γνώσεων και δεξιοτήτων που έχουν αποκτηθεί στο πλαίσιο του μαθήματος θα προσεγγιστούν από την εμπειρική σκοπιά ζητήματα κανονιστικής μεταρρύθμισης, μείωσης διοικητικών βαρών, καλής και έξυπνης νομοθέτησης, κ.λπ. Έμφαση θα δοθεί στην παρουσίαση καλών πρακτικών και παραδειγμάτων από το διεθνές και το ευρωπαϊκό περιβάλλον καθώς και των αντίστοιχων διαδικασιών. Στο πλαίσιο του εργαστηρίου οι σπουδαστές/στριες θα κληθούν να εφαρμόσουν, εν είδει πρακτικών ασκήσεων, τις νομοτεχνικές αρχές κατάρτισης κανονιστικών πράξεων.

Στο πλαίσιο των εν λόγω ασκήσεων, το εργαστήριο θα αναπτύξει τις δεξιότητες του κλάδου επιτελικών στελεχών ως προς:

- (α) την εφαρμογή των αρχών και των εργαλείων της καλής νομοθέτησης κατά τη νομοπαρασκευαστική διαδικασία,
- (β) τη σύνταξη απλών και κατανοητών νομοθετικών και κανονιστικών κειμένων (με τη χαμηλότερη δυνατή επιβάρυνση των πολιτών και των επιχειρήσεων) καθώς και συνοδευτικών αυτών κειμένων,
- (γ) τη γνώση των καλών πρακτικών, στην Ελλάδα και διεθνώς, του τομέα πολιτικής που διαχειρίζονται,
- (δ) τη γνώση των τεχνικών απλούστευσης, κωδικοποίησης και αναμόρφωσης του δικαίου.

Τρόπος αξιολόγησης: Εξέταση σε Φάκελο

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

N.4622/2019 (ΦΕΚ Α'133) «Επιτελικό κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης»

Συλλογικός τόμος «Η καλή νομοθέτηση ως αναγκαία προϋπόθεση μιας δίκαιης και αποτελεσματικής λειτουργίας της πολιτείας», Πρακτικά Συνεδρίου, εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2018.

Παναγιώτης Μαντζούφας, Καλή νομοθέτηση και κράτος δικαίου. Πολυνομία, κακονομία και μη εφαρμογή των νόμων, εκδ. Ευρασία, 2018.

Δημήτρης Α. Σωτηρόπουλος, Λεωνίδας Χριστόπουλος, Πολυνομία Και Κακονομία Στην Ελλάδα - Ένα Σχέδιο Για Ένα Καλύτερο Και Αποτελεσματικότερο Κράτος, εκδ. διαΝΕΟσις, Αθήνα, 2017

Ενδεικτικό συμπληρωματικό διδακτικό υλικό:

Σύνταγμα της Ελλάδας

Κανονισμός της Βουλής

Γ.Γ. Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων: «Εγχειρίδιο Νομοπαρασκευαστικής Μεθοδολογίας», Αθήνα 2020 (ΑΔΑ: 601146ΜΓΨ7-ΡΕΗ)

Ν.4048/2012 (ΦΕΚ Α' 34) «Ρυθμιστική διακυβέρνηση : Αρχές, διαδικασίες, και μέσα καλής νομοθέτησης»

Εργαλειοθήκη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Καλή Νομοθέτηση («Better regulation “toolbox”)

Γ.Γ. της Κυβέρνησης «Το ευρωπαϊκό δίκαιο στην Ελλάδα : Εγχειρίδιο εναρμόνισης»

Κεντρική νομοπαρασκευαστική επιτροπή : «Πρακτικές οδηγίες για την κατάρτιση νομοσχεδίων»

Κεντρική επιτροπή κωδικοποίησης : «Εγχειρίδιο οδηγιών για την κωδικοποίηση της νομοθεσίας»

Εγκύκλιες και άλλες σχετικές οδηγίες αναφορικά με την έκθεση ανάλυσης συνεπειών ρυθμίσεων

3.11 Ανάλυση Δημόσιας Πολιτικής (Θεωρία και Εργαστήριο) (28 +2 ώρες)

Σκοπός και στόχος:

Σκοπός του εργαστηρίου είναι η κατανόηση των διαδικασιών σχεδιασμού, εφαρμογής και αξιολόγησης των δημόσιων πολιτικών προκειμένου οι σπουδαστές/στριες να είναι σε θέση να ενημερώνουν και να υποστηρίζουν τεκμηριωμένα την πολιτική και διοικητική ηγεσία των φορέων στους οποίους θα υπηρετήσουν.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες:

Αντικείμενο του εργαστηρίου αποτελεί η έννοια και οι βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις της δημόσιας πολιτικής, οι διαδικασίες για τη διαμόρφωση, υλοποίηση και αξιολόγηση των αποφάσεων καθώς και οι δράσεις με τις οποίες η κυβέρνηση επηρεάζει την υλική και άυλη υπόσταση συλλογικών και ατομικών

υποκειμένων που δρουν στα όρια της δικαιοδοσίας της. Έμφαση δίδεται στην κατανόηση του φαινομένου της αλλαγής στο πεδίο των δημοσίων πολιτικών.

Στη διάρκεια του εργαστηρίου θα παρουσιαστεί η πρακτική προσέγγιση ζητημάτων που άπτονται της συγκρότησης της κυβερνητικής ατζέντας και τη διαμόρφωση και υλοποίηση των σχετικών αποφάσεων. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στο σκέλος της παρακολούθησης και αξιολόγησης των δημόσιων πολιτικών και των σχετικών εργαλείων και μεθόδων μέτρησης.

Η διάρθρωση του εργαστηρίου ως προς τις πρακτικές ασκήσεις θα βασιστεί στις απαιτήσεις του αντίστοιχου κλάδου επιτελικών στελεχών, αναπτύσσοντας τις δεξιότητες:

(α) συλλογής, ταξινόμησης, ανάλυσης αξιολόγησης και επικοινωνίας δεδομένων, πληροφοριών, ερευνών και μετρήσεων με τη χρήση ποσοτικών και ποιοτικών μεθόδων και εργαλείων,

(β) παρακολούθησης του κοινωνικού, πολιτικού, οικονομικού και τεχνολογικού περιβάλλοντος σχεδιασμού, εφαρμογής και ανασχεδιασμού των δημόσιων πολιτικών, με έμφαση στον έγκαιρο και συστηματικό εντοπισμό των τάσεων, εξελίξεων και καλών πρακτικών, αλλά και των παρατηρούμενων κενών και προβλημάτων των εφαρμοζόμενων πολιτικών,

(γ) συνεργασίας και διαβούλευσης με ομάδες ερευνητών, αναλυτές δεδομένων, εμπειρογνώμονες και την ευρύτερη κοινωνία, ως δρώντων του πεδίου πολιτικής.

Τρόπος αξιολόγησης: Εξέταση σε Φάκελο

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

N.4622/2019 (ΦΕΚ Α΄33) «Επιτελικό κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης.»

Λαδή, Στ., Νταλάκου Β. (2016). *Ανάλυση Δημόσιας Πολιτικής*, Αθήνα: Παπαζήσης.

Σπανού, Κ. (επιμ.) [2010]. *Δημόσιες πολιτικές στην Ελλάδα - Όψεις και αντιφάσεις*. Αθήνα, Παπαζήσης

Muller, P., Surel, Y. (2002). *Ανάλυση των Πολιτικών του Κράτους, Ανάλυση των Δημόσιων Πολιτικών*. Αθήνα, Τυπωθήτω.

Anderson, J. (2006). *Public Policy Making*, 6thedn, Boston and N.York: Houghton Mifflin Company.

Hill, M., (2005). *The Public Policy Process*. Harlow: PearsonEducation.

3.12 Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση και Ψηφιακός Μετασχηματισμός (Θεωρία και Εργαστήριο) (28 +2 ώρες)

Σκοπός και στόχος:

Σκοπός του μαθήματος είναι η παροχή γνώσεων και δεξιοτήτων μέσα από τις εισηγήσεις και εργαστηριακές ασκήσεις για μια ολοκληρωμένη προσέγγιση θεμάτων που άπτονται τόσο θεμελιωδών εννοιών, αλλά και δημόσιων πολιτικών, στρατηγικών και εργαλείων της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του Ψηφιακού Μετασχηματισμού. Οι σπουδαστές/στρίες με την ολοκλήρωση του μαθήματος θα έχουν αποκτήσει γνώσεις και δεξιότητες που αφορούν σύγχρονες εφαρμογές και περιβάλλοντα Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Ψηφιακού Μετασχηματισμού σύμφωνες με το προφίλ του «αναλυτή ψηφιακής πολιτικής» όπως αυτό περιγράφεται στον νόμο 4622/2019.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες:

Το περιεχόμενο του μαθήματος καλύπτει τις βασικές τεχνολογίες Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Εξετάζονται κρίσιμα και σημαντικά θέματα τόσο σε εθνικό, όσο και ευρωπαϊκό αλλά και διεθνές επίπεδο. Η παρουσίαση των σχετικών αντικειμένων αφορά τόσο τις παρούσες ανάγκες της Δημόσιας Διοίκησης όσο και τις μελλοντικές προοπτικές και προκλήσεις στην παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών από την Δημόσια Διοίκηση. Όλα τα ανωτέρω εξετάζονται θεωρητικά μέσω διαλέξεων αλλά και πρακτικά μέσω εργαστηρίων και ενδιάμεσων πρακτικών εργασιών, ενώ θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στις εθνικές και ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες.

Το μάθημα διαρθρώνεται στις παρακάτω ενδεικτικές θεματικές ενότητες: έννοιες, στόχοι, υπηρεσίες δείκτες, πλεονεκτήματα, κρίσιμα ζητήματα και προκλήσεις. Πρωτοβουλίες στο Ευρωπαϊκό και Διεθνές περιβάλλον - Μοντέλα, Επίπεδα, Συμπράξεις, Πλατφόρμες Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. ROI και κινητή Διακυβέρνηση. Πρωτοβουλίες στο ελληνικό περιβάλλον -Ηλεκτρονικές Προμήθειες και Ηλεκτρονικές Δημοπρασίες-Διαλειτουργικότητα και υπηρεσίες ενιαίας εξυπηρέτησης (onestopshop)-Πλαίσιο πιστοποίησης Δημόσιων διαδικτυακών τόπων και Εθνικές πύλες-Ασφάλεια Ηλεκτρονικών Συναλλαγών-Ανοικτά Δεδομένα, Ανοικτή Διακυβέρνηση και Ηλεκτρονική Δημοκρατία.

Τρόπος αξιολόγησης: Εξέταση σε Φάκελο

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

N.4622/2019 (ΦΕΚ Α'133) «Επιτελικό κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης.»

Αποστολάκης Ι.Α., Λουκής Ε.Ν., Χάλαρης Ι.,(2008), *Ηλεκτρονική δημόσια διοίκηση*, Αθήνα: Παπαζήση.

Καπόπουλος Δ. (2016), *Η συμβολή της Πληροφορικής στην Υγεία*, Αθήνα: Δίαυλος.

Πομπόρτσος Α. (2006), *Εισαγωγή στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση*, Αθήνα: Α. Τζιόλα.

3.13 Αγγλική γλώσσα (24 +2 ώρες)

Σκοπός και στόχος:

Η άριστη γνώση της αγγλικής γλώσσας προϋποτίθεται για την εισαγωγή των σπουδαστών/στριών στη Σχολή⁸. Ωστόσο, είναι γνωστό αφενός ότι υπάρχουν διαβαθμίσεις στη γλωσσική ικανότητα των σπουδαστών/στριών, ασχέτως πτυχίων και αφετέρου ότι κάθε οργανισμός έχει τη δική του κοινωνιόλεκτο, η οποία δεν αποτελεί αντικείμενο διδασκαλίας στο πλαίσιο της γενικής γνώσης μιας γλώσσας. Με βάση αυτές τις δύο παραδοχές και με δεδομένη τη σημασία της άριστης χρήσης της αγγλικής για τα στελέχη της δημόσιας διοίκησης, που θα κληθούν να δράσουν και να αλληλεπιδράσουν σε ένα διεθνοποιημένο περιβάλλον, οργανώνονται τα μαθήματα αγγλικής στην Κοινή Φάση Σπουδών.

Το μάθημα είναι εργαστηριακό, η διδασκαλία οργανώνεται με βάση την ιδιαιτερότητα του κάθε Τμήματος και επιδιώκει:

α. την εμπέδωση των γενικών γνώσεων των σπουδαστών/στριών

β. την εισαγωγή τους στην ειδική γλώσσα της δημόσιας διοίκησης, στην ορολογία και τη φρασεολογία της

γ. την εισαγωγή στις βασικές αρχές ευθείας και αντίστροφης μετάφρασης, με έμφαση στα ειδικά κείμενα, και στις βασικές γνώσεις και δεξιότητες αξιολόγησης των εργαλείων που υποστηρίζουν την πολύγλωσση μετάφραση (λεξικά, βάσεις δεδομένων ορολογίας, συστήματα αυτόματης μετάφρασης κ.λπ.).

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες:

Το μάθημα βασίζεται στις αρχές διδασκαλίας της Αγγλικής για ειδικούς σκοπούς (EnglishforSpecialPurposes) και της Αγγλικής για επαγγελματική εξέλιξη (EnglishforProfessional/CareerDevelopment) και δίνει προτεραιότητα στην εφαρμοσμένη γνώση. Οι ασκήσεις αφορούν όλες τις βασικές δεξιότητες της γλωσσομάθειας, κατανόησης γραπτού και προφορικού κειμένου, σύνταξης γραπτού κειμένου και παραγωγής προφορικού λόγου και σε όλους τους τομείς δημόσιας πολιτικής. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στα επίπεδα λόγου, ώστε οι σπουδαστές/στρίες να μπορούν να προσαρμόζονται με επιτυχία στην εκάστοτε επικοινωνιακή περίσταση. Το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιείται είναι πρωτότυπο και βασίζεται στα μαθήματα της Κοινής Φάσης Σπουδών.

Ενδεικτικά, οι σπουδαστές/στρίες:

- Προσεγγίζουν τους τύπους κειμένων, τα επίπεδα λόγου και τις υφολογικές ιδιαιτερότητες.
- Ασκούνται στην κατανόηση και σύνταξη περιλήψεων, αναφορών, εκθέσεων, τεχνικών δελτίων, κειμένων για το ευρύ κοινό, με χρήση της κατάλληλης ορολογίας και φρασεολογίας, όπως και στις τεχνικές της επίσημης αλληλογραφίας – με ειδική αναφορά στην ηλεκτρονική αλληλογραφία.
- Εξοικειώνονται με τις ονομασίες των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων και τη βασική ορολογία της λειτουργίας τους.
- Εξοικειώνονται με τη βασική ορολογία των πέντε πεδίων του προγράμματος σπουδών.
- Ασκούνται στην κατανόηση και την παραγωγή προφορικού λόγου σε ποικίλες επικοινωνιακές περιστάσεις.
- Ασκούνται στην περιληπτική καταγραφή προφορικού λόγου.
- Εξοικειώνονται με τον πειστικό λόγο, τις τεχνικές παρουσίασης και αυτοπαρουσίασης.

Τρόπος αξιολόγησης: Γραπτή εξέταση

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

<https://dictionary.cambridge.org/>

<https://www.macmillandictionary.com/>

<https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/>

<https://www.collinsdictionary.com/>

<https://www.ldoceonline.com/>

<https://iate.europa.eu/home>

3.14 Δεύτερη ξένη γλώσσα (24 +2 ώρες)

Σκοπός και στόχος:

Η διδασκαλία της δεύτερης ξένης γλώσσας λαμβάνει υπόψη το επίπεδο των σπουδαστών/στριών και οργανώνεται αναλόγως με το επίπεδό τους. Σε κάθε περίπτωση, εκτός από την ανάπτυξη των βασικών γλωσσικών δεξιοτήτων των σπουδαστών/στριών, επιδιώκεται, σε όλα τα επίπεδα και με τρόπο προσαρμοσμένο, εισαγωγή τους στη βασική ορολογία της δημόσιας διοίκησης και των ευρωπαϊκών και διεθνών θεσμών.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες:

Το πρόγραμμα της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. προσφέρει, πέραν της αγγλικής, μαθήματα στην γαλλική, την γερμανική, την ιταλική και την ισπανική γλώσσα. Στα Τμήματα Γενικής Διοίκησης, Αναπτυξιακών-Περιφερειακών Πολιτικών, Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας, Ψηφιακών Πολιτικών και Πολιτιστικής Διοίκησης η βαθμολογία της δεύτερης γλώσσας δεν λαμβάνεται υπόψη στην συνολική βαθμολογία. Όσον αφορά στα Τμήματα Στελεχών Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων και Διεθνών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων η βαθμολογία και των δύο γλωσσών συμπεριλαμβάνεται στον τελικό βαθμό αποφοίτησης. Οι σπουδαστές/στριες επιλέγουν με δήλωσή τους τη β ξένη γλώσσα που επιθυμούν να διδαχθούν. Συμπεριλαμβάνεται ωστόσο στον ατομικό φάκελο των σπουδαστών/στριων, όπου αναφέρεται το επίπεδο γλωσσομάθειας. Τα μαθήματα ξένης γλώσσας οργανώνονται με βάση τα επίπεδα γλωσσομάθειας, όπως αυτά καθορίζονται από το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες.

Η συγκρότηση των τμημάτων της δεύτερης γλώσσας, η οποία έχει επιλεγεί από τους σπουδαστές και τις σπουδάστριες, γίνεται με απόφαση του Διευθυντή της Ε.Σ.Δ.Δ.Α και εφόσον συμπληρώνεται ικανός αριθμός σπουδαστών/στριων κατά τμήμα.

Τρόπος αξιολόγησης: Γραπτή εξέταση

4. Ειδικά Εργαστήρια και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων

4.1 Εργαστήριο ανάπτυξης ψηφιακών δεξιοτήτων (28 ώρες)

Σκοπός και στόχος:

Σκοπός του συγκεκριμένου εργαστηρίου είναι η στοχευμένη και σε προχωρημένο επίπεδο εκπαίδευση των σπουδαστών/στριων στα ψηφιακά εργαλεία που χρησιμοποιεί ο δημόσιος τομέας (επεξεργασία κειμένου, λογιστικά φύλλα, διαδίκτυο), καθώς και σε σύγχρονα εργαλεία ψηφιακών παρουσιάσεων. Στο τέλος του εργαστηρίου, οι σπουδαστές/στριες θα κατέχουν τις απαραίτητες αλλά και πιο εξειδικευμένες γνώσεις επεξεργασίας κειμένου/λογιστικών φύλλων για την εκτέλεση διοικητικών εργασιών, θα είναι σε θέση να δημιουργούν ολοκληρωμένες παρουσιάσεις επιχειρησιακού ή μη χαρακτήρα και θα αποτελούν χρήστες αυξημένων δυνατοτήτων στον τομέα του διαδικτύου.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες:

Στο πλαίσιο του εισαγωγικού αυτού μαθήματος θα γίνει χρήση προγραμμάτων επεξεργασίας κειμένου, λογιστικών φύλλων, παρουσιάσεων και διαδικτύου. Οι ενότητες που θα καλυφθούν ενδεικτικά είναι: διαμόρφωση ψηφιακών εγγράφων, διαμόρφωση κειμένου, συγχώνευση αλληλογραφίας, χρήση επεξεργαστή κειμένου σε ομάδες εργασίας, δημιουργία λιστών-πινάκων δεδομένων, μορφοποίηση υπό όρους, επεξεργασία δεδομένων μέσω τύπων και συναρτήσεων, εμφάνιση πληροφοριών μέσω γραφημάτων, βασικοί κανόνες παρουσιάσεων, σχεδιασμός και περιεχόμενο παρουσιάσεων, δομή των παρουσιάσεων, τήρηση προβλεπόμενου χρόνου παρουσίασης, συμπεριφορά του παρουσιαστή, γλώσσα του σώματος (στάση, οπτική επαφή και φωνή), διαδραστικότητα με το κοινό, μέθοδοι/τεχνικές που κρατούν το ενδιαφέρον του κοινού ζωντανό, διαχείριση ερωταπαντήσεων, έλεγχος του περιβάλλοντα χώρου και χειρισμός άγχους.

Τρόπος αξιολόγησης: Επάρκεια (ασκήσεις στο εργαστήριο)

4.2 Εργαστήριο ανάπτυξης δεξιοτήτων σε σύγχρονα και ασύγχρονα ψηφιακά εργαλεία επικοινωνίας, εργασίας και εκπαίδευσης (7 ώρες)

Σκοπός και στόχος:

Η πανδημία του κωροναϊού επιτάχυνε την είσοδο νέων μορφών εργασίας στον δημόσιο τομέα. Μια αποτελεσματική Δημόσια Διοίκηση οφείλει να προσαρμόζεται άμεσα σε συνθήκες κρίσεις προκειμένου να εκπληρώνει την αποστολή της. Η εμπειρία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και τηλεργασίας που αποκτήθηκε και στο Ε.Κ.Δ.Δ.Α. ως προϊόν της πανδημίας, κατέστησε σαφές πως κάθε δημόσιος υπάλληλος οφείλει να γνωρίζει και ανά πάσα στιγμή να αξιοποιεί εργαλεία τηλεργασίας και τηλεεκπαίδευσης. Λαμβάνοντας υπόψη ότι μέρος των σπουδών της ΚΣΤ' Εκπαιδευτικής Σειράς «Αλέξανδρος Σβώλος» πραγματοποιήθηκε με την χρήση ψηφιακών εργαλείων, η εκπαίδευση των σπουδαστών/τριών της ΚΖ' Σειράς από τις πρώτες κιόλας μέρες εισαγωγής τους στην Σχολή σε συγκεκριμένα ψηφιακά εργαλεία που χρησιμοποιεί το Ε.Κ.Δ.Δ.Α. για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση κρίνεται απολύτως απαραίτητη.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες:

Εισαγωγή στη λειτουργία και παρουσίαση της πλατφόρμας τηλεεκπαίδευσης και τηλεργασίας που χρησιμοποιεί το Ε.Κ.Δ.Δ.Α. καθώς και μεγάλο μέρος του δημοσίου τομέα.

Πρακτική εφαρμογή της ψηφιακής αίθουσας (virtual classroom) που παρέχει, εκτός από την επικοινωνία φωνής και εικόνας, πρόσθετες δυνατότητες όπως διαμοιρασμό περιεχομένου και ηλεκτρονικό πίνακα και πλήθος άλλων λειτουργιών που εγγυώνται την υψηλού επιπέδου παροχή δημόσιων υπηρεσιών σε περίοδο κρίσης.

Τρόπος αξιολόγησης: Επάρκεια

4.3 Μεθοδολογία της έρευνας, ποσοτική και ποιοτική ανάλυση στο δημόσιο τομέα (7 ώρες)

Σκοπός και στόχος:

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των σπουδαστών/τριών με τη λογική και τις μεθόδους της επιστημονικής έρευνας και την πρακτική εφαρμογή τους στην προσέγγιση κοινωνικο-οικονομικών και αναπτυξιακών ζητημάτων. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα μελετηθούν τα κυριότερα χαρακτηριστικά της ερευνητικής διαδικασίας και οι βασικές τεχνικές της ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας και οι σπουδαστές/τριες θα μπορέσουν να εμβαθύνουν στο πεδίο μέσω μίας «προσομοίωσης έρευνας».

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες:

Στο πρώτο μέρος του μαθήματος γίνεται μια κριτική επισκόπηση των επιμέρους μεθοδολογικών επιλογών ενώ το δεύτερο μέρος εστιάζει στα κυριότερα χαρακτηριστικά της ερευνητικής διαδικασίας και στις βασικές τεχνικές ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην αναγνώριση και κατανόηση των κοινωνικο-οικονομικών διαδικασιών και της σύνδεσής τους με τη μελέτη αντίστοιχων προβλημάτων. Στη συνέχεια θα παρουσιαστεί μια «προσομοίωση έρευνας» με στόχο την εμβάθυνση στη λογική και τις μεθόδους της επιστημονικής έρευνας (συγκρότηση θεωρητικού-μεθοδολογικού πλαισίου, διάρθρωση υποθέσεων εργασίας, επιλογή μεθόδων και τεχνικών, συλλογή-ταξινόμηση-επεξεργασία δεδομένων, ανάλυση και παρουσίαση αποτελεσμάτων). Στόχος είναι η αναγνώριση, ανάλυση και αξιολόγηση των διερευνόμενων προβλημάτων με την αξιοποίηση μεθοδολογικών και των τεχνικών επιλογών. Επιπλέον, οι σπουδαστές/ριες θα εκπονήσουν εργασία που θα περιλαμβάνει τη συλλογή, επεξεργασία, ανάλυση και αξιολόγηση των δεδομένων καθώς και την παρουσίαση των αποτελεσμάτων σε θέμα που θα επιλέξουν.

Τρόπος αξιολόγησης: Επάρκεια

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

Αναστασιάδου, Σ. (2012). Στατιστική και Μεθοδολογία Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες, Αθήνα: Κριτική

Babbie, E. (2011). Εισαγωγή στην Κοινωνική Έρευνα, μτφρ. Γιάννης Βογιατζής, Αθήνα: Κριτική.

Bryman, A. (2012). Social Research Methods, Oxford University Press.

Kumar R. (2011). "Research Methodology: A Step-by-Step Guide for Beginners." SAGEpublicationsLtd.

Λυδάκη Α. (2001). *Ποιοτικές μέθοδοι της κοινωνικής έρευνας*, τρίτη έκδοση, Αθήνα, Καστανιώτης.

4.4 Σύνταξη και Προτυποποίηση Δημοσίων Εγγράφων (20+2 ώρες)

Σκοπός και στόχος:

Τα δημόσια έγγραφα αποτελούν τον πυρήνα της επικοινωνίας των δημοσίων υπηρεσιών με τους πολίτες και με τις άλλες δημόσιες υπηρεσίες. Σκοπός του μαθήματος είναι να αποκτήσουν οι σπουδαστές/στρίες τις απαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες για τη σύνταξη νόμιμων και εύληπτων εγγράφων, την ηλεκτρονική μορφοποίηση, διακίνηση και την αρχειοθέτησή τους. Στο μάθημα δίνεται έμφαση στην ορθή και ακριβή χρήση της νέας ελληνικής γλώσσας. Συμπληρωματικά προς το μάθημα διοργανώνεται ειδικό εργαστήριο σχετικά με τις γενικές και τις ειδικές νομοτεχνικές αρχές κατάρτισης κανονιστικών πράξεων.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες:

Το μάθημα αποτελεί παρακολούθημα και πρακτική εφαρμογή του Διοικητικού Δικαίου και διεξάγεται εργαστηριακά σε αίθουσα υπολογιστών. Διαρθρώνεται ενδεικτικά, με βάση και τον «*Κανονισμό Επικοινωνίας Δημοσίων Υπηρεσιών*» στις παρακάτω ενότητες:

1. Βασικές έννοιες: αλληλογραφία - έγγραφο - σχέδιο - συντάκτης - υπογραφή - συνυπογραφή - διαβάθμιση - προτεραιότητα - ειδική μεταχείριση – διεκπεραίωση· προϋποθέσεις εγκυρότητας του εγγράφου.
2. Είδη διοικητικών εγγράφων: ευρείας χρήσης έγγραφο - εισήγηση - απόφαση - εγκύκλιος - διαταγή - σημειώματα (υπηρεσιακά – ενημερωτικά) - αιτήσεις / αναφορές των υπαλλήλων - - ηλεκτρονικό ταχυδρομείο – πρακτικά κ.ά.
3. Δομή διοικητικού εγγράφου: Η προμετωπίδα: αποστολέας εγγράφου - στοιχεία επικοινωνίας του εκδότη - βαθμός ασφαλείας - βαθμός προτεραιότητας - χρόνος διατήρησης του εγγράφου στο αρχείο - τόπος και χρονολογία έκδοσης του εγγράφου - αριθμός πρωτοκόλλου - Αποδέκτες για ενέργεια, κοινοποίηση, εσωτερική διανομή – Το κυρίως κείμενο (εισαγωγή, κύριο θέμα, συμπεράσματα, προτάσεις) – Οι υπογραφές – Οι σφραγίδες – Τα συνημμένα – Τα παραρτήματα.
4. Διακίνηση διοικητικών εγγράφων: εισερχόμενα – εξερχόμενα, ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων - ηλεκτρονικό πρωτόκολλο· εθιμοτυπία ηλεκτρονικής αλληλογραφίας.

5. Εργασίες αρχειοθέτησης (φυσικό αντικείμενο και ηλεκτρονική αρχειοθέτηση): ταξινόμηση (βασικά συστήματα ταξινόμησης και διαβάθμιση) – κωδικοποίηση και ευρετηρίαση υποθέσεων – θεματολόγιο – ταξιθέτηση – αρχειοθέτηση / εκκαθάριση αρχείων.

Τρόπος αξιολόγησης : Γραπτή Εξέταση (Φάκελος περίπτωσης)

4.5 Σχέσεις Δημοσίων Υπαλλήλων και Πολιτών: Οδηγός Ορθής Διοικητικής Συμπεριφοράς (7 ώρες)

Σκοπός και στόχος:

Σκοπός αυτής της εισήγησης είναι η εξοικείωση του σπουδαστών/στριων με τον Οδηγό ορθής διοικητικής συμπεριφοράς, ο οποίος εστιάζει στις σχέσεις των δημοσίων υπαλλήλων με τους πολίτες. Με την εξοικείωση με τον Οδηγό επιδιώκεται η ανάπτυξη από τους σπουδαστές/στριες στάσεων, συμπεριφορών και γενικότερα μιας κουλτούρας που υποστηρίζουν την τήρηση των θεμελιωδών ηθικών αρχών δράσης που απορρέουν από την έννομη τάξη και από τις γενικά παραδεκτές αρχές του διοικητικού δικαίου, όπως της χρηστής διοίκησης, της αρχής της επιείκειας, της καλής πίστης και εν γένει της προσήλωσης στα ιδεώδη ορθής διοικητικής συμπεριφοράς.

Η ποιότητα της δημόσιας διοίκησης συνδέεται άρρηκτα με την στάση και συμπεριφορά των δημοσίων υπαλλήλων κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και είναι καθοριστική για τη στάση του κοινωνικού συνόλου έναντι του δημοσιοϋπαλληλικού σώματος.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες:

Η εξοικείωση με τον *Οδηγό ορθής διοικητικής συμπεριφοράς* προσδιορίζει το κλίμα που πρέπει να επικρατεί στη δημόσια υπηρεσία, διατυπώνει όσο το δυνατό περισσότερο σαφείς κανόνες συμπεριφοράς για τους δημοσίους υπαλλήλους και ενημερώνει τους πολίτες για τον τρόπο με τον οποίο οφείλει να τους αντιμετωπίζει η δημόσια διοίκηση, για τα βασικά δικαιώματα που τους παρέχονται από το νόμο κατά τις συναλλαγές τους με τις υπηρεσίες της και για τις αντίστοιχες υποχρεώσεις τους.

Ως εκ τούτου, πραγματεύεται δεξιότητες και ικανότητες του δημοσίου υπαλλήλου που αφορούν την συμπεριφορά προς τον πολίτη, την ευπρέπεια, τον σεβασμό, τον επαγγελματισμό, την τήρηση της νομιμότητας, την ανεξαρτησία και αμεροληψία, την υπευθυνότητα και την ισότητα, την αναλογικότητα και την εχεμύθεια.

Ο Οδηγός ορθής διοικητικής συμπεριφοράς μελετάται συγκριτικά και με τον αντίστοιχο Ευρωπαϊκό Κώδικα Ορθής Διοικητικής Συμπεριφοράς.

Τρόπος αξιολόγησης: Επάρκεια

4.6 Βασικές Αρχές Εκπόνησης Επιστημονικής Εργασίας (3 ώρες)

Σκοπός και στόχος:

Σκοπός του σεμιναρίου είναι να διασφαλίσει υψηλή ποιότητα στις εργασίες των σπουδαστών/τριών της Ε.Σ.Δ.Δ.Α., μέσα από την παρουσίαση των βασικών αρχών εκπόνησης επιστημονικής εργασίας.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες:

Ενδεικτικές ενότητες του σεμιναρίου είναι:

- Οργάνωση της μελέτης
- Αναζήτηση της πληροφορίας και αξιολόγηση της εγκυρότητάς της
- Διάρθρωση εργασίας
- Σύνταξη εργασίας
- Γλώσσα και ύφος
- Τεκμηρίωση
- Παραπομπές και βιβλιογραφία

Τρόπος αξιολόγησης: Επάρκεια

5. Εκπαιδευτικές Δραστηριότητες και Ειδικά Σεμινάρια

(αφορούν το σύνολο των φάσεων του Προγράμματος Σπουδών)

Η Ε.Σ.Δ.Δ.Α. ως Σχολή εξειδίκευσης και εκπαίδευσης επιτελικών στελεχών δίνει μεγάλη έμφαση στην ισορροπία ανάμεσα στη θεωρία ή καθ' έδρα διδασκαλία και στην επιχειρησιακή ή επί του πεδίου εκπαίδευση. Με αυτό τον στόχο, ενισχύει το πρόγραμμα επισκέψεων των σπουδαστών/τριών σε φορείς του δημόσιου ή/και ιδιωτικού τομέα ώστε τα αυριανά στελέχη του δημόσιου τομέα να εντρυφήσουν στην πράξη στα ζητήματα και τις προκλήσεις αλλά και να κατανοήσουν σε βάθος τις μεταρρυθμιστικές ανάγκες που έχει ανάγκη η Δημόσια Διοίκηση.

Στο ίδιο πλαίσιο διοργανώνονται διαλέξεις προσωπικοτήτων εγνωσμένου κύρους στην ελληνική, ευρωπαϊκή ή παγκόσμια κοινότητα και διάλογοι στρογγυλής τραπέζης με στόχο την περαιτέρω ποιοτική αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης των αυριανών ανώτατων στελεχών της ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης και την εμβάθυνση σε εξειδικευμένα θέματα με διοικητικό ενδιαφέρον.

Με βάση τα παραπάνω οργανώνονται:

- **Επισκέψεις και ειδικές εκπαιδευτικές εισηγήσεις σε φορείς του Δημόσιου ή Ιδιωτικού τομέα**

Πραγματοποιούνται για το σύνολο των σπουδαστών/τριών ή ανά Τμήμα εφόσον υπάρχει ειδικό ενδιαφέρον

- **Διαλέξεις Προσωπικοτήτων**

Πραγματοποιούνται για το σύνολο των σπουδαστών/τριών

- **Διάλογοι Στρογγυλής Τραπέζης**

Πραγματοποιούνται για το σύνολο των σπουδαστών/τριών

- **Ημερίδες**

Πραγματοποιούνται για το σύνολο των σπουδαστών/τριών σε θεματικές της Δημόσιας Διοίκησης με ειδικό ή γενικό περιεχόμενο (π.χ. Ζητήματα Ισότητας στη Δημόσια Διοίκηση)

Η διδακτική ώρα κάθε μαθήματος ή εργαστηρίου ορίζεται σε πενήντα (50') λεπτά.

Η κλίμακα βαθμολογίας για κάθε μάθημα, εργαστήριο, σεμινάριο ή εργασία ορίζεται από το ένα (1) έως το δέκα (10). Ο βαθμός μπορεί να είναι ακέραιος ή/και να ορίζεται με ακρίβεια μέχρι δύο (2) δεκαδικά ψηφία.

Αναβαθμολόγηση μαθημάτων, σεμιναρίων, εργαστηρίων και εργασιών δεν επιτρέπεται, ενώ διόρθωση βαθμού επιτρέπεται μόνο σε περίπτωση που έχει εμφιλοχωρήσει προφανής παραδρομή ή αθροιστικό σφάλμα και ύστερα από σχετικό έγγραφο του αρμόδιου διδάσκοντος/ουσας και απόφαση του Διευθυντή της Ε.Σ.Δ.Δ.Α.

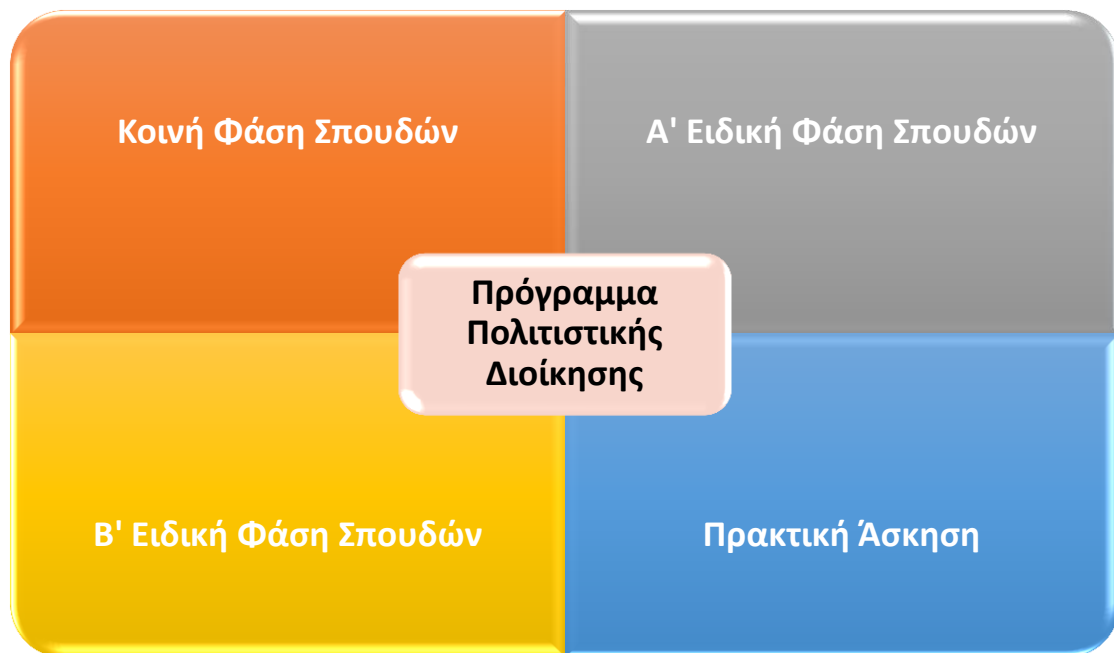
Τα γραπτά βαθμολογούνται και παραδίδονται στην Ε.Σ.Δ.Δ.Α. από τους διδάσκοντες – βαθμολογητές εντός προθεσμίας δέκα (10) εργασίμων ημερών από την παραλαβή τους.

Όλες οι εργασίες των μαθημάτων, ενδιάμεσες και τελικές, παραδίδονται μαζί με τη βαθμολογία τους από τους διδάσκοντες στους Υπεύθυνους σπουδών και έρευνας της Ε.Σ.Δ.Δ.Α., οι οποίοι τηρούν το σχετικό αρχείο.

Η βαθμολογία των μαθημάτων, εργαστηρίων, σεμιναρίων και εργασιών της κοινής φάσης καταχωρίζεται στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. και τον ατομικό υπηρεσιακό φάκελο κάθε εκπαιδευομένου/ης, ανακοινώνεται με απόφαση του Διευθυντή της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. και αναρτάται στον πίνακα ανακοινώσεων της Σχολής. Η ενημέρωση των εκπαιδευομένων σχετικά με τη βαθμολογία δύναται να παρέχεται και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Α' και Β' ΕΙΔΙΚΗΣ ΦΑΣΗΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2020

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Μέλη Ομάδας Εργασίας

Δρ. Αντώνιος Λιανός, Προϊστάμενος Γενικής Διεύθυνσης της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών

Δρ. Ιωάννης Ιωαννίδης, Προϊστάμενος Διεύθυνσης στο Δήμο Μοσχάτου-Ταύρου

Δρ. Στέφανος Καβαλλιεράκης, Διευθυντής του Μουσείου της Πόλεως των Αθηνών.

Υπεύθυνος Σπουδών & Έρευνας: Δρ. Γεώργιος Παπαγεωργίου

ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Το Τμήμα Πολιτιστικής Διοίκησης είναι το πιο νέο τμήμα της Σχολής. Έχουν αποφοιτήσει από αυτό δυο εκπαιδευτικές σειρές μέχρι σήμερα. Απευθύνεται σε αυτούς/ές που θα στελεχώσουν μόνο το σκέλος του πολιτισμού, τουλάχιστον μέχρι σήμερα, του ομότιτλου Υπουργείου.

1.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Το πρόγραμμα του Τμήματος ανασχεδιάστηκε με νέα και περισσότερα γνωστικά αντικείμενα, υπό μορφή μαθημάτων/ εργαστηρίων, ορισμένα από τα οποία αφορούν στον τομέα του πολιτισμού, άλλα του αθλητισμού και άλλα του τουρισμού. Ειδικότερα, το Πρόγραμμα της Ειδικής Φάσης Σπουδών εστιάζει στην εφαρμοσμένη και εξειδικευμένη γνώση και αποσκοπεί στην ανάπτυξη των επιστημονικών δεξιοτήτων και την υψηλού επιπέδου επαγγελματική κατάρτιση των εκπαιδευομένων, καθώς και στην προετοιμασία τους για τις θέσεις για τις οποίες προορίζονται.

1.2 ΔΟΜΗ & ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Η Ειδική Φάση Σπουδών επιμερίζεται σε τέσσερις (4) διαδοχικούς κύκλους εκπαίδευσης:

- (α) Πρώτος Κύκλος Μαθημάτων Εξειδίκευσης, διάρκειας τεσσάρων (4) μηνών.
- (β) Πρακτική Εκπαίδευση, διάρκειας τεσσάρων (4) μηνών.
- (γ) Δεύτερος Κύκλος Μαθημάτων Εξειδίκευσης, διάρκειας τριών (3) μηνών.
- (δ) Κύκλος εκπόνησης και αξιολόγησης των Τελικών Εργασιών των εκπαιδευομένων, διάρκειας δύο (2) μηνών.

Η Πρώτη Φάση Μαθημάτων Εξειδίκευσης περιλαμβάνει μαθήματα, εργαστήρια, ημερίδες, διαλέξεις, εκπαιδευτικές επισκέψεις και άλλες δραστηριότητες. Στο πλαίσιο των μαθημάτων και των εργαστηρίων, είναι δυνατό να ανατίθεται στους εκπαιδευόμενους η εκπόνηση εργασιών και ασκήσεων.

Τα μαθήματα και τα εργαστήρια της Πρώτης Ειδικής Φάσης Σπουδών παρέχουν στους εκπαιδευόμενους/ες ,πέρα από το συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο, σχετικό με τη κατεύθυνση του Τμήματος, ένα διεπιστημονικό υπόβαθρο και ένα πλαίσιο αρχών. Μέσω της εφαρμογής καινοτόμων εκπαιδευτικών μεθόδων, οι εκπαιδευόμενοι/ες εξοικειώνονται με τις θεμελιώδεις αρχές άσκησης δημόσιας πολιτικής σε μικρό και μεγάλο επίπεδο και αποκτούν σύγχρονη διοικητική αντίληψη.

Η Δεύτερη Φάση Μαθημάτων Εξειδίκευσης περιλαμβάνει σεμινάρια, μαθήματα, εργαστήρια, ημερίδες, διαλέξεις, εκπαιδευτικές επισκέψεις και άλλες δραστηριότητες.

Τα μαθήματα/ εργαστήρια τα οποία αξιολογούνται μέσω ομαδικών εργασιών ή μη, είναι η περαιτέρω εμπάθυνση και εμπλουτισμός γνώσεων σε επιμέρους θεματικά πεδία, μέσα από την ενεργό συμμετοχή των

εκπαιδευομένων, η οποία συνίσταται στην εκπόνηση συλλογικών ή μη εργασιών/ ασκήσεων, στην παρουσίαση και υποστήριξή τους και στη συμμετοχή τους στο διάλογο που προκύπτει.

Τα εργαστήρια που είναι ενταγμένα σε μαθήματα, ανεξάρτητα από τον τρόπο εξέτασης τους, έχουν συντελεστή βαρύτητας 30% στην συνολική βαθμολογία του μαθήματος.

Η διδακτική ώρα κάθε μαθήματος ή εργαστηρίου διαρκεί πενήντα (50') λεπτά.

Η βαθμολογία των μαθημάτων, εργαστηρίων, σεμιναρίων και εργασιών της φάσης, καταχωρίζεται στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. και τον ατομικό υπηρεσιακό φάκελο κάθε εκπαιδευομένου και ανακοινώνεται με απόφαση του Διευθυντή της Ε.Σ.Δ.Δ.Α.

1.3 ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

Τα μαθήματα ξένων γλωσσών στη Φάση Εξειδίκευσης απευθύνονται στα Τμήματα Εξειδίκευσης και καλύπτουν τις ειδικές ανάγκες των αντικειμένων τους, ενισχύοντας τις δεξιότητες των σπουδαστών στον γραπτό και προφορικό λόγο, την ειδική ορολογία της Δημόσιας Διοίκησης και των επιμέρους πεδίων του, την ευθεία και αντίστροφη μετάφραση και διερμηνεία (για εσωτερική χρήση, καθώς οι σπουδαστές / σπουδάστριες δεν είναι ούτε επιδιώκεται να γίνουν επαγγελματίες μεταφραστές και διερμηνείς). Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στους πόρους και τα εργαλεία που μπορούν να υποστηρίξουν τους σπουδαστές και τις σπουδάστριες στην πολύγλωσση επικοινωνία, όπως και στους ειδικούς τύπους κειμένων ενδιαφέροντος του εκάστοτε τμήματος.

Τρόπος αξιολόγησης: Συνεχής αξιολόγηση (25%) και γραπτή εξέταση (75%)

**2. ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Α΄ ΕΙΔΙΚΗΣ ΦΑΣΗΣ
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ		
	ΜΑΘΗΜΑΤΑ / ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ	ΩΡΕΣ
1.	ΕΛΕΓΧΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	34+2
2.	ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΛΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ	34+2
3.	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ: Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΚΡΑΤΟΣ	23
4.	ΤΑ ΜΟΥΣΕΙΑ ΩΣ ΦΟΡΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	28+2
5.	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΑΣΚΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ	24+2
6.	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ, ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ	24+2
7.	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ: ΑΡΧΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΑ ΝΟΗΜΑΤΑ	24+2
8.	ΚΥΒΕΡΝΟΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	23
9.	ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ & ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ	20+2 & 11
10.	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΕΣΠΑ (εργαστήριο)	21+2
11.	ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ (εργαστήριο)	16+2
12.	ΟΡΓΑΝΩΣΙΑΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΚΑΙ ΗΓΕΣΙΑ (εργαστήριο)	21+2
13.	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΒΑΣΕΙΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ (εργαστήριο)	32
14.	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ (εργαστήριο)	12
15.	ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ	27+2
16.	ΔΕΥΤΕΡΗ ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΓΑΛΛΙΚΑ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ ή ΙΤΑΛΙΚΑ ή ΙΣΠΑΝΙΚΑ)	27+2
	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	425

2.1 Έλεγχος Διοικητικής Δράσης (34+2 ώρες)

Σκοπός και στόχος

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση με τις βασικές έννοιες και διαδικασίες ελέγχου της δράσης των φορέων του στενού και ευρύτερου Δημόσιου Τομέα. Ειδικότερα, επιδιώκεται οι απόφοιτοι, ως μελλοντικά στελέχη της Δημόσιας Διοίκησης, να είναι ενήμεροι σχετικά με κάθε μορφή ελέγχου της διοικητικής δράσης, η οποία είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της τήρησης της νομιμότητας σε κάθε επίπεδο και οργανωτική μορφή και να εξοικειωθούν με τις βασικότερες μορφές εσωτερικού ελέγχου. Στο πλαίσιο του μαθήματος, εξειδικεύονται έννοιες του Διοικητικού Δικαίου, οι οποίες έχουν διδαχθεί στην Κοινή Φάση και αναπτύσσονται ειδικές ενότητες ανά κατηγορία ελέγχου.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες

Κατ' αρχάς, γίνεται διάκριση μεταξύ των εννοιών του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου της διοικητικής δράσης, ώστε να γίνει κατανοητή η διάσταση του εσωτερικού ελέγχου ως «αυτοκάθαρσης» της Δημόσιας Διοίκησης, σε σχέση με τον εξωτερικό έλεγχο που συνίσταται κατά βάση στον δικαστικό έλεγχο και στον (εξωτερικό) δημοσιονομικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Εν συνεχεία, αναλύεται ο εσωτερικός έλεγχος στα επιμέρους στάδια της 1^{ης} και 2^{ης} «γραμμής άμυνας», γίνεται μνεία στη δημοσιούπαλληλική ιεραρχία και συνακόλουθες υποχρεώσεις ελέγχου των προϊσταμένων προς τους υφισταμένους τους και το αντίστροφο. Ακολούθως, γίνεται ανάλυση των διοικητικών προσφυγών (αίτηση θεραπείας - ιεραρχική, ειδική, ενδικοφανής), καθώς και του δικαιώματος της προηγούμενης ακρόασης, μέσα από πρακτικά παραδείγματα της τρέχουσας διοικητικής πρακτικής. Κατόπιν, αναλύεται η έννοια του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου (Internal Audit), καθώς και των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου, όπως αυτά προβλέπονται στις πρόσφατες διατάξεις του Ν.4622/19 (Επιτελικό Κράτος), με ειδική μνεία στα σύγχρονα ελεγκτικά πρότυπα, στις μεθοδολογίες και στους Κώδικες Δεοντολογίας/Ακεραιότητας του Εσωτερικού Ελέγχου. Παρουσιάζονται στο μάθημα σύγχρονα πρότυπα και Κώδικες και καλούνται ενδεχομένως οι σπουδαστές/στριες να συντάξουν δικούς τους, βάσει των γενικών αρχών που έχουν διδαχθεί. Τέλος, παρουσιάζεται ο διοικητικός έλεγχος της δημόσιας διοίκησης από την Εθνική Αρχή Διαφάνειας και τα λοιπά ελεγκτικά σώματα που δεν συγχωνεύθηκαν σε αυτήν, ενώ γίνεται μνεία και του υπερεθνικού ελέγχου από τα όργανα της ΕΕ (Ευρ. Επιτροπή, OLAF, Ευρ. Ελεγκτικό Συνέδριο), αλλά και τα διεθνή όργανα (ΟΗΕ κλπ). Κατ' αυτόν τον τρόπο, δίδεται μια πλήρης και συνεκτική εικόνα της πολυμορφίας που διέπει τον έλεγχο της διοικητικής δράσης.

Τρόπος αξιολόγησης: Γραπτή εξέταση σε μελέτη περίπτωσης και ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής.

2.2 Δημόσιες Συμβάσεις και Καλή Διακυβέρνηση (34+2 ώρες)

Σκοπός και στόχος

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση με το πεδίο των δημοσίων συμβάσεων, ως εργαλείου πολιτικής και ορθής δημοσιονομικής διαχείρισης. Η κατάρτιση των σπουδαστών/στριών στο ρυθμιστικό πλαίσιο των δημοσίων συμβάσεων και στους κανόνες καλής διακυβέρνησης, οι οποίοι πλαισιώνουν την διαχείρισή τους σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, αποτελεί στόχο του εν λόγω μαθήματος, προκειμένου ως απόφοιτοι να αξιοποιηθούν στη δημόσια διοίκηση, που απαριθμεί άνω των 6.000 αναθετουσών αρχών σήμερα και δαπανά στις δημόσιες συμβάσεις ποσό που υπερβαίνει το 10% του ΑΕΠ από τον κρατικό προϋπολογισμό και το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Επιπλέον, δεδομένου ότι τα στελέχη που θα αξιοποιηθούν στον ευαίσθητο αυτόν τομέα πρέπει να διαθέτουν την απαραίτητη τεχνογνωσία και τον απαραίτητο επαγγελματισμό, να λειτουργούν με ακεραιότητα και διαφάνεια, το μάθημα επιδιώκει την ανάδειξη και εμπέδωση αυτών των αρχών.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες

Το μάθημα περιλαμβάνει την παρουσίαση του θεσμικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών, μελετών και έργων (ν.4412/2016), που ενσωμάτωσε στην ελληνική έννομη τάξη τις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, όπως και τα κείμενα ευρωπαϊκής και εθνικής πολιτικής που πλαισιώνουν τους κανόνες αυτούς. Οι κανόνες των δημοσίων συμβάσεων εντάσσονται στο πλαίσιο κανόνων καλής διακυβέρνησης που ενισχύει την παρακολούθηση και τη λογοδοσία σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο. Το μάθημα περιλαμβάνει την κατάρτιση σε πέντε θεματικές ενότητες: (α) την ένταξη του πεδίου των δημοσίων συμβάσεων στην εθνική πολιτική και στην πολιτική της Ένωσης «Ευρώπη 2020», (β) τις γενικές αρχές και τους βασικούς κανόνες που διέπουν το θεσμικό πλαίσιο των δημοσίων συμβάσεων, (γ) τις αρχές της καλής διακυβέρνησης που πλαισιώνουν την διαχείριση των δημοσίων συμβάσεων, (δ) την πρακτική εφαρμογή των κανόνων στις διαγωνιστικές διαδικασίες, μέσω παραδειγμάτων από τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ένωσης, των εθνικών διοικητικών δικαστηρίων και των αποφάσεων της ΑΕΠΠ και (ε) τα ηλεκτρονικά μέσα διαχείρισης των δημοσίων συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ, ΚΗΜΔΗΣ, e-Certis, κλπ.).

Τρόπος αξιολόγησης: Γραπτή εξέταση σε μελέτη περίπτωσης και ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής

2.3 Πολιτική και Κοινωνική Θεωρία: Η Δημόσια Διοίκηση στο Σύγχρονο Κράτος (23 ώρες)

Σκοπός και στόχος

Σκοπός του μαθήματος είναι να εισαγάγει τους σπουδαστές στις βασικές θεωρίες του σύγχρονου κράτους και στον τρόπο με τον οποίο αυτές συλλαμβάνουν το ρόλο της Δημόσιας Διοίκησης σε αυτό (θεωρίες κοινωνικού συμβολαίου, βασικοί τύποι ευρωπαϊκού κράτους 19ου-21ου αι.). Οι σπουδαστές/τριες θα μελετήσουν ένα φάσμα πολιτικών και κοινωνικών θεωριών που αναπτύχθηκαν στον 20ο αιώνα, προκειμένου να εξοικειωθούν με τον πολύπλευρο χαρακτήρα και τις διαφορετικές αντιλήψεις που υπάρχουν γύρω από τη σημασία και το ρόλο της Δημόσιας Διοίκησης και της γραφειοκρατίας (κατανόηση του ρόλου της πολιτικής εξουσίας, της κοινωνικής αλλαγής και της δημοσιούπαλληλικής κουλτούρας στη διαμόρφωση του χαρακτήρα της γραφειοκρατίας, επίδραση της γραφειοκρατίας στο πολιτικό, κοινωνικο-οικονομικό και πολιτιστικό πεδίο).

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες

Στο πρώτο τμήμα, θα εξεταστούν οι βασικές θεωρίες του κοινωνικού συμβολαίου, που αιτιολογούν και νομιμοποιούν το σύγχρονο κράτος, καθώς και οι κριτικές που έχουν δεχτεί (το κράτος στην Ιστορία: Αρχαιότητα, Μεσαίωνας, Νεωτερικότητα, Θεωρίες του Κοινωνικού Συμβολαίου: Χομπς, Λοκ, Ρουσσώ· Κριτικές του σύγχρονου κράτους: Χιουμ, Αναρχισμός, Μαρξισμός, Τυπολογίες του σύγχρονου κράτους: κράτος-νυχτοφύλακας, κράτος πρόνοιας, ρυθμιστικό κράτος, κοινωνικό κράτος δικαίου). Στο δεύτερο μέρος θα παρουσιαστούν θεωρίες της γραφειοκρατίας και διοίκησης από μεγάλους διανοητές (Κονσταντ-Ντυγκουί-Γέλινεκ, Μαρξ-Βεμπερ-Wilson-Σμιτ, Χάγιεκ-Κέυνς-Πόπερ, Πουλαντζάς- Χάμπερμας-Ντάουνς-Όλσον). Περαιτέρω, θα αναλυθεί η έννοια της εξουσίας και η σημασία της κοινωνικής εκπροσώπησης στο σύγχρονο δημοκρατικό κράτος. Στο τμήμα του εργαστηρίου, θα εξεταστούν η απαγόρευση των διακρίσεων και Έμφυλες ανισότητες – Ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο: Ευρωπαϊκές Οδηγίες και πολιτικές – Πολιτικές και πρακτικές καταπολέμησης των ανισοτήτων και των διακρίσεων στον ελληνικό και ευρωπαϊκό χώρο– Εθνικοί χάρτες διαφορετικότητας – Διαχείριση της διαφορετικότητας (diversity management).

Τρόπος αξιολόγησης: Εκπόνηση και παρουσίαση ατομικής εργασίας.

2.4 Τα Μουσεία ως Φορείς Πολιτιστικής Διαχείρισης (28+2 ώρες)

Σκοπός και Στόχος

Το νέο Μουσείο, τα σύγχρονα διακυβεύματα, η πολυπλοκότητα διοίκησης και διαχείρισης ενός μουσειακού οργανισμού. Ο συνδυασμός της πρόσβασης και της οικονομικής επιβίωσης ενός Μουσείου και η πολιτιστική διαχείριση των μόνιμων και αθέατων συλλογών του και η προσπάθεια προσαρμοστικότητάς τους και η συμπερίληψη των νέων κοινωνικών δυναμικών, η προσπάθεια της δυναμική εξέλιξης και όχι της στατικής έκθεσης.

Συνοπτική Περιγραφή και θεματικές ενότητες

Στο πρώτο μάθημα δίνεται η εξέλιξη του Μουσείου στο χώρο και στο χρόνο, οι σύγχρονοι ορισμοί και οι θεωρητικές αναζητήσεις για τη νέα στόχευση των Μουσείων. Στο δεύτερο μάθημα η σύγχρονη πολιτιστική διαχείριση, το παράδειγμα διοίκησης ενός Μουσείου, οι νέες τεχνολογικές προκλήσεις, η προσαρμογή στα νέα δεδομένα, το Νέο Μουσείο.

Τρόπος αξιολόγησης: Γραπτή Εξέταση

2.5 Πολιτιστική Διοίκηση και Οργανισμοί Άσκησης Πολιτιστικού Έργου (24+2 ώρες)

Σκοπός και στόχος

Εξέταση των μοντέλων διοίκησης πολιτιστικών οργανισμών, η στοχοθέτηση, ο προγραμματισμός, τα μοντέλα συνδιοίκησης και συναπόφασης, ο ρόλος των ιδρυμάτων, τα όρια δημόσιου και ιδιωτικού, η εξέταση των τρόπων συνεργασίας.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες

Τρόποι και μοντέλα διοίκησης, ιδιαιτερότητες στη διοίκηση των πολιτιστικών οργανισμών, κατάρτιση αρμοδιοτήτων και ειδικοτήτων, οι νέοι «παίκτες» στην άσκηση πολιτιστικού έργου, η συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού.

Τρόπος αξιολόγησης: Εκπόνηση και παρουσίαση ατομικής εργασίας (70% και 30% αντίστοιχα)

2.6 Στρατηγικές Παραγωγής και Διανομής Αγαθών και Υπηρεσιών στο Πολιτιστικό, Αθλητικό και Τουριστικό Πεδίο (24+2 ώρες)

Σκοπός και στόχος

Ο σκοπός του μαθήματος εστιάζει στην παρουσίαση, ανάλυση και αξιολόγηση των στρατηγικών παραγωγής και διανομής στο περιβάλλον των πολιτιστικών οργανισμών, των τουριστικών και αθλητικών μονάδων. Ο στόχος του μαθήματος προσανατολίζεται στις αρχές και παραμέτρους που διέπουν την αποτελεσματική οργάνωση και διαχείριση των πόρων ώστε οι στρατηγικές παραγωγής και διανομής να καθίστανται καινοτόμες και αποτελεσματικές στους φορείς του πολιτισμού, του αθλητισμού και του τουρισμού.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες

Στις θεματικές ενότητες του μαθήματος γίνεται εμβάθυνση των επιμέρους παραμέτρων στις στρατηγικές παραγωγής και διανομής ώστε να εξοικειωθούν οι σπουδαστές/τριες με την διαφορετική οργανωσιακή κουλτούρα και το διαφοροποιημένο πλαίσιο λειτουργίας των πολιτιστικών, αθλητικών και τουριστικών οργανισμών και φορέων. Πιο συγκεκριμένα:

Στο πεδίο του πολιτισμού θα διερευνηθεί η αναγκαιότητα για ολοκληρωμένο στρατηγικό πολιτιστικό προγραμματισμό με στόχο την αποτελεσματική πολιτιστική στρατηγική διαχείρισης στην παραγωγή και διανομή πάσης φύσεως πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών τόσο στο φυσικό όσο και ψηφιακό περιβάλλον.

Επιπρόσθετα, θα αποδοθεί μία διευρυμένη προσέγγιση του όρου «πολιτισμός» καθώς το συγκεκριμένο πεδίο συναντά την εκπαίδευση (πολιτιστική και καλλιτεχνική κατάρτιση), τη ψηφιακή τεχνολογία (ψηφιακός και hi-tech πολιτισμός), την αειφορία και τη βιωσιμότητα, το περιβάλλον και την παραδοσιακή αρχιτεκτονική, την ιστορία, τα έθιμα και τις παραδόσεις, το design και τη μόδα, τη γαστρονομία (πολιτισμός των τοπικών προϊόντων και της τοπικής κουζίνας) κλπ

Στο πεδίο του αθλητισμού θα εξετασθούν οι δυνατότητες για μακροπρόθεσμο αθλητικό σχεδιασμό με στόχο την διανομή αθλητικών υπηρεσιών ποιότητας που σχετίζονται με τον τοπικό, το σχολικό και τον ερασιτεχνικό αθλητισμό που σε συνδυασμό με τον επαγγελματικό αθλητισμό δημιουργούν τις κατάλληλες συνθήκες τοπικής αθλητικής ανάπτυξης. Επίσης, θα προσδιοριστούν τα όρια του ερασιτεχνικού αθλητισμού και του επαγγελματικού πρωταθλητισμού και θα αποτυπωθούν οι δυνατότητες συγκερασμών και συνθέσεων. Τέλος, θα αναδειχθούν θέματα που σχετίζονται με την αθλητική διοίκηση και διαχείριση, την αθλητική πολιτική και ανάπτυξη, τον αθλητικό προγραμματισμό και το αθλητικό marketing, το αθλητικό κεφάλαιο και την αθλητική χορηγία, τις αθλητικές υποδομές και την αθλητική κληρονομιά.

Στο πεδίο του τουρισμού θα αναλυθεί το τουριστικό management και το τουριστικό marketing ώστε να αναδειχθεί η ανάγκη ενδυνάμωσης της ταυτότητας ενός τόπου (π.χ. πόλη, περιοχή, κράτος) με την ενίσχυση της εικόνας, του κύρους, της φήμης και του γοήτρου του τόπου και θα αναλυθούν τα διαμορφούμενα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα με σκοπό τη μετατροπή του συγκεκριμένου τόπου σε Τόπο Προορισμού. Επίσης, θα αναλυθεί η διαμορφούμενη τάση των τελευταίων ετών που αναδιατάσσει τα δεδομένα του πεδίου. Οι νέες στρατηγικές παραγωγής και διανομής τουριστικών υπηρεσιών και προϊόντων προσανατολίζονται στην απόρριψη της μαζικής εκδοχής «τουρίστας- πελάτης» και στην υιοθέτηση του μοντέλου «τουρίστας- επισκέπτης» καθώς ο ενεργός πολιτιστικός επισκέπτης απομακρύνεται από μαζικές τουριστικές εμπειρίες αναζητώντας νέου είδους προσωπικές, διαδραστικές, συμμετοχικές και ολοκληρωμένες εμπειρίες. Τέλος, θα καταγραφούν και θα αναλυθούν στρατηγικές προσέλκυσης νέων επισκεπτών που αναζητούν να γνωρίσουν τα τοπία και τα εμβληματικά σημεία της κάθε περιοχής, που ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν σε διεθνείς εκθέσεις, σε πολιτιστικά megaevents, σε κορυφαίες αθλητικές διοργανώσεις και σε άλλου είδους γεγονότα μεγάλης κλίμακας και υπερτοπικής σημασίας.

Τρόπος αξιολόγησης: Γραπτή εξέταση

2.7 Πολιτισμός, Αθλητισμός, Τουρισμός: Αρχικές Έννοιες και Βασικά Νοήματα (24+2 ώρες)

Σκοπός και στόχος

Σκοπός του μαθήματος είναι η απόδοση των βασικών εννοιών και νοημάτων σε τρεις καθοριστικούς τομείς όπως είναι ο πολιτισμός, ο αθλητισμός και ο τουρισμός που συνθέτουν τον χώρο της οικονομίας του ελεύθερου χρόνου. Στόχος του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι σπουδαστές και οι σπουδάστριες την πολλαπλότητα του πολιτισμού, του αθλητισμού και του τουρισμού ως αναπόσπαστα στοιχεία της κοινωνικότητας των ανθρώπων στο χώρο και το χρόνο και τη σύνδεσή τους με τις μορφές βιώσιμης ανάπτυξης και αειφορίας.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες

Στις θεματικές ενότητες του μαθήματος γίνεται εμβάθυνση των διαφόρων επιμέρους παραμέτρων. Πιο συγκεκριμένα, στο πεδίο του πολιτισμού οι όροι «Πολιτιστικός», «Πολιτισμικός» και «Κουλτούρα» αναδεικνύουν πολυσήμαντα νοήματα και προσφέρουν νέες θεωρήσεις σε γνωστές έννοιες που συναντάμε στο πολυδιάστατο τοπίο συνάντησης πολιτισμού, κοινωνίας και οικονομίας όπως είναι: «Πολιτιστική Πολιτική» και «Πολιτιστική Ανάπτυξη», «Πολιτιστική Διοίκηση» και «Πολιτιστικό marketing», «Πολιτιστική Κληρονομιά» και «Πολιτιστική Διαχείριση» κλπ καθώς επίσης και νέοι όροι όπως «Πολιτισμική Ιθαγένεια» και «Πολιτισμικός Συγχρωτισμός», «Πολιτισμική Ανισότητα» και «Πολιτισμική Αναδιανομή», ενώ καταγράφονται εννοιοδοτήσεις για την κουλτούρα όπως «ζωντανή κουλτούρα» και «κουλτούρα μιας περιόδου», «υπολειμματική κουλτούρα» και «αναδυόμενη κουλτούρα», διάφορες επιμέρους υποκουλτούρες κλπ.

Στο πεδίο του αθλητισμού και αναψυχής θα αναλυθούν ζητήματα που σχετίζονται με την προαγωγή υγείας και τη σωματική ευεξία, με την εξατομικευμένη άθληση και τη συλλογική αθλητική δραστηριότητα, όπως και άλλα θέματα που άπτονται της προσφοράς- ζήτησης σε αθλητικές υπηρεσίες και αθλητικά προϊόντα. Επίσης, θα αναλυθεί η προτεραιότητα που συνδέεται με την καλλιέργεια του τοπικού και σχολικού αθλητισμού, καθώς αποτελεί καθοριστικό παράγοντα σωματικής και ψυχικής υγείας, ευνοεί την άμιλλα και προσφέρει ικανοποίηση και χαρά στους συμμετέχοντες.

Τα πεδία του πολιτισμού και του αθλητισμού συντίθενται στο τρίτο πεδίο του χώρου της οικονομίας του ελεύθερου χρόνου που συνιστά ο τουρισμός. Ο τουρισμός θα οριστεί ως μία συνάρθρωση φύσης, κληρονομιάς, πολιτισμού, εθίμων και παραδόσεων της καθημερινής ζωής ενός τόπου με αποτέλεσμα ο πολιτισμός να προωθείται ως το κατεξοχήν χαρακτηριστικό του τουριστικού κλάδου. Με τον τρόπο αυτό ο τουρισμός, αποκτά την ιδιαίτερα σημαντική πολιτιστική του διάσταση ως μία ειδική μορφή τουρισμού όπου οι επισκέπτες-τουρίστες επιθυμούν να ανακαλύψουν, να γνωρίσουν και να βιώσουν στοιχεία της ταυτότητας

της συγκεκριμένης περιοχής, τη γνωριμία με την ιστορία αλλά και με το σύγχρονο τρόπο ζωής, τη γαστρονομική κληρονομιά, τις δραστηριότητες διασκέδασης, αναψυχής, ψυχαγωγίας, αθλητισμού κλπ. Η ενεργή συμμετοχή του πολιτιστικού επισκέπτη και η βιωματική εμπλοκή του με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ενός τόπου, συντελεί καθοριστικά στην απόκτηση εναλλακτικής, εξατομικευμένης και αυθεντικής πολιτιστικής εμπειρίας.

Ο τουρισμός, με κύρια συνιστώσα τον πολιτισμό, θα μελετηθεί ως ο βασικός πυλώνας του τουριστικού τομέα με πολλές εξειδικεύσεις όπως είναι ο αθλητικός τουρισμός διοργανώσεων (αθλητικά τουριστικά θέλγητρα και θέρετρα), ο γαστρονομικός τουρισμός, ο τουρισμός της τρίτης ηλικίας και ο γαμήλιος τουρισμός, ο τουρισμός κινηματογραφικών και τηλεοπτικών παραγωγών. Τέλος, θα αναλυθούν εκτενέστερα δύο σημαντικές μορφές τουρισμού με ιδιαίτερη πολιτιστική χροιά που σχετίζονται με τις νέες τεχνολογίες και τις ολοκληρωμένες εμπειρίες όπως είναι ο τουρισμός νεολαίας και ο πολιτιστικός αστικός τουρισμός (τουρισμός πόλεων).

Τρόπος αξιολόγησης: Γραπτή εξέταση

2.8 Κυβερνοασφάλεια στη Δημόσια Διοίκηση (23 ώρες)

Σκοπός και στόχος

Τα μελλοντικά ανώτερα στελέχη της Δημόσιας Διοίκησης πρέπει να κατανοήσουν ότι το πρόβλημα της ασφάλειας πληροφοριών είναι πολυδιάστατο, και πέραν της προστασίας από απειλές (εγκληματικές ενέργειες, δολιοφθορές, κατασκοπεία, ατυχήματα, και αστοχίες), στους σχετικούς κινδύνους συμπεριλαμβάνονται κι αυτοί που αφορούν στη μείωση της εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας των φορέων προς τους πολίτες, οι οποίοι αν δεν αντιμετωπιστούν, είναι δυνατόν να επηρεάσουν αρνητικά τη σταθερότητα της Δημόσιας Διοίκησης. Ολοκληρώνοντας το μάθημα, θα πρέπει να είναι σε θέση να κατανοήσουν με λεπτομέρεια τις βασικές έννοιες της εν λόγω επιστημονικής περιοχής και να εκτιμήσουν τις συνέπειες των κινδύνων που αντιμετωπίζουν στον κυβερνοχώρο, να εφαρμόζουν με επιτυχία μεθόδους και τεχνολογίες προστασίας πληροφοριακών συστημάτων και δικτύων και να γνωρίζουν τις μεθοδολογίες και τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη διαχείριση περιστατικών ασφαλείας αλλά και την διασφάλιση της επιχειρησιακής συνέχειας των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες

Το μάθημα περιλαμβάνει εισαγωγή στην ανάγκη προστασίας των πληροφοριών και την παρουσίαση βασικών εννοιών ασφάλειας των Πληροφοριακών Συστημάτων (προσδιορισμός και επεξήγηση εννοιών, επιθέσεις και απειλές, κακόβουλο λογισμικό, ταυτοποίηση και αυθεντικοποίηση). Στη συνέχεια θα παρουσιαστεί η λογική

για τη Διακυβέρνηση Κυβερνοασφάλειας, η εθνική αρχή και άλλοι εμπλεκόμενοι, αλλά και οι αναγκαίες πολιτικές και τα μέτρα ασφάλειας. Τέλος, απαιτείται εξοικείωση των σπουδαστών/τριών με τη διαχείριση, προκειμένου να υπάρχει ο απαραίτητος Έλεγχος Ασφάλειας Πληροφοριών. Τέλος, έμφαση δίδεται στη διασφάλιση επιχειρησιακής συνέχειας μέσω του σχεδιασμού ανάκαμψης από καταστροφές (βασικές έννοιες, διαδικασίες, τεχνικές).

Τρόπος αξιολόγησης: Εκπόνηση και παρουσίαση ατομικής εργασίας (70% και 30%)

2.9 Επικοινωνία στη Δημόσια Διοίκηση (20+2 ώρες) και Εργαστήριο Επικοινωνία Πολιτιστικών Φορέων (11 ώρες)

Σκοπός και στόχος

Βασικός σκοπός του μαθήματος είναι να συνειδητοποιήσουν οι σπουδαστές/τριες τον ρόλο της επικοινωνίας στην άσκηση των καθηκόντων τους. Στόχος του μαθήματος είναι η γνώση και η εξοικείωση των σπουδαστών/τριών με βασικά θέματα, έννοιες και θεωρίες επικοινωνίας, καθώς και με μοντέλα μαζικής επικοινωνίας. Επικοινωνία με έμφαση στην πολιτιστική οικονομία, ο πολιτισμός παράγοντας οικονομικής ανάπτυξης, ο ρόλος της πολιτιστικής βιομηχανίας. Στο πλαίσιο αυτό, θα γνωρίσουν μορφές σχεδιασμένης επικοινωνιακής δράσης για την οικοδόμηση σχέσεων εμπιστοσύνης μεταξύ Διοίκησης και Κοινωνίας των Πολιτών μέσα από τη διαχείριση – προβολή επικοινωνιακών δράσεων, σύνταξη δελτίων τύπου, δεοντολογία δημοσίων σχέσεων, εξασφάλιση χορηγιών.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες

Κατά την ανάπτυξη των θεματικών ενοτήτων, θα συζητηθεί η γένεση και εξέλιξη των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας, όπως και τα επιμέρους μοντέλα στη θεωρία της μαζικής επικοινωνίας. Ειδικότερα, θα παρουσιαστούν τα μοντέλα της προσωπικής επιρροής, της διάδοσης των καινοτομιών και οι επιδράσεις της μαζικής επικοινωνίας στα άτομα, στον πολιτισμό και την κοινωνία. Έμφαση θα δοθεί επίσης στην ανάλυση της πολιτικής επικοινωνίας (ορισμοί και θεωρήσεις, εξέλιξη του κλάδου) και στην εμβάθυνση επιμέρους εννοιών (η έννοια της κοινής γνώμης και η προπαγάνδα, πολιτική και Μέσα Επικοινωνίας). Γνώση του ρόλου της πολιτιστικής παραγωγής, της πολιτιστικής βιομηχανίας, ο πολιτισμός βασική πηγή καινοτομίας σε μια οικονομία. Ομοίως, οι σπουδαστές/τριες θα γνωρίσουν βασικές έννοιες Δημοσίων Σχέσεων μέσα από τη μελέτη των αρμοδιοτήτων και καθημερινών εργασιών ενός Τμήματος Δημοσίων Σχέσεων (οργάνωση και μέσα εφαρμογής Δημοσίων Σχέσεων, οργάνωση εκδηλώσεων). Τέλος, θα παρουσιαστεί η έννοια της Εταιρικής Υπευθυνότητας και της Χορηγίας και ο ρόλος τους στη διαμόρφωση των Δημοσίων Σχέσεων.

Τρόπος αξιολόγησης: Γραπτή Εξέταση (φάκελος περίπτωσης)

2.9.1 Εργαστήριο Επικοινωνία Πολιτιστικών Φορέων (11 ώρες)

Σκοπός και στόχος

Σκοπός του εν λόγω εργαστηρίου είναι να εξοικειωθούν οι σπουδαστές/στρίες με την ειδική σημασία της δημόσιας επικοινωνίας, είτε αυτή εκδηλώνεται στα πλαίσια της μόνιμης δράσης ενός φορέα, είτε αφορά μια πολιτιστική διοργάνωση. Επίσης, σκοπός είναι να κατανοήσουν τον ρόλο και τη σημασία των πολιτιστικών δράσεων και εκδηλώσεων στη σύγχρονη κοινωνία αλλά και να μπορούν να εμπλέκονται στη

διαδικασία συνεχούς επίλυσης προβλημάτων, λαμβάνοντας υπόψη τόσο την οπτική και τα προβλήματα του ιδιώτη (καλλιτέχνη, μάνατζερ ή συμμετέχοντα) όσο και αυτή του κρατικού φορέα.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες

Το εργαστήριο θα έχει τη μορφή προσομοίωσης της διαδικασίας επιλογής των κατάλληλων επικοινωνιακών μέσων προβολής για διαφορετικές μεταξύ τους πολιτιστικές εκδηλώσεις ή δράσεις μακράς πνοής, με διανομή ρόλων. Στα σενάρια της προσομοίωσης θα συμπεριληφθεί και η αξιοποίηση του εθελοντικού δυναμικού καλλιτεχνών ή πολιτών που συχνά είναι κρίσιμη για την επιτυχία μιας δράσης. Καινοτόμες πολιτιστικές δράσεις, σύνδεση πολιτιστικού γεγονότος και του προϊόντος /υπηρεσίας της επιχείρησης, σύνδεση πολιτισμού και οικονομίας.

Τρόπος αξιολόγησης: Εξέταση με παρουσίαση φακέλου

2.10 Σχεδιασμός Προγραμμάτων και Αναπτυξιακών Παρεμβάσεων ΕΣΠΑ (εργαστήριο) (21+2 ώρες)

Σκοπός και στόχος

Το εργαστήριο αποσκοπεί στην κατανόηση της σημασίας του «Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2014-2020», ως κινητήριου μοχλού για την ανάπτυξη της χώρας, στο πλαίσιο της πολιτικής της Συνοχής και της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» της Ε.Ε., στην εμβάθυνση σε θέματα αναπτυξιακού στρατηγικού σχεδιασμού, μέσα από τα συγχρηματοδοτούμενα τομεακά και περιφερειακά προγράμματα, που απαρτίζουν το ΕΣΠΑ 2014 – 2020, καθώς και στην ανάλυση και εμπέδωση των κανόνων, των όρων και των κατευθύνσεων που αφορούν τον σχεδιασμό, στην υλοποίηση και στην παρακολούθησή του ΕΣΠΑ 2014 – 2020 και των Προγραμμάτων του.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες

Ειδικότερα, θα παρουσιαστούν: η έννοια του προσανατολισμού στα αποτελέσματα και η «λογική της παρέμβασης» σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο. Επίσης, θα παρουσιαστούν εργαλεία και τεχνικές σχεδιασμού όπως ενδεικτικά η προσέγγιση λογικού πλαισίου, η ανάλυση SWOT, stakeholderanalysis, κ.α.

Το θεσμικό πλαίσιο της ΕΕ και οι σχετικοί κανονισμοί για το ΕΣΠΑ 2014-2020.

Η εθνική αναπτυξιακή στρατηγική και πως συνδέεται με το ΕΣΠΑ και τις εθνικές προτεραιότητες. Η εθνική στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης (RIS3) και η περιφερειακή της διάσταση. Η Χωρική Ανάπτυξη και τα εργαλεία εφαρμογής της (ΟΧΕ, ΒΑΑ, ΤΑΠΤΟΚ, κτλ.).

Οι εθνικές στρατηγικές-αιρεσιμότητες του ΕΣΠΑ της προγραμματικής περιόδου 2014-2020. Περιγραφή και περιεχόμενο προγραμμάτων ΕΣΠΑ. Σύστημα παρακολούθησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων. Δείκτες παρακολούθησης, δείκτες αποτελέσματος, δείκτες εκροών, κτλ.

Θα παρουσιαστεί η σχετική συζήτηση στην Ε.Ε. που αφορά στη διαπραγμάτευση για την επόμενη προγραμματική περίοδο 2021-2027.

Τρόπος αξιολόγησης: Γραπτή εξέταση (Φάκελος περίπτωσης)

2.11 Θεσμικό Πλαίσιο Υλοποίησης Έργων (εργαστήριο) (16+2 ώρες)

Σκοπός και στόχος

Το εργαστήριο αποσκοπεί στην κατανόηση όλων των φάσεων ενός έργου και την ανάπτυξη σχετικών δεξιοτήτων διαχείρισής του. Θα αναλυθούν τα στάδια από τον σχεδιασμό της χρηματοδότησης του, την προκήρυξη, την κατάρτιση σύμβασης, την παρακολούθηση υλοποίησης και την αξιολόγησή του.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες

Το εργαστήριο είναι χωρισμένο σε τέσσερις θεματικές ενότητες.

Η πρώτη ενότητα έχει ως στόχο την εξοικείωση των σπουδαστών/στριών με τη σύνταξη Τεχνικών Δελτίων Έργου και υποέργων. Θα παρουσιασθούν οι διαδικασίες υποβολής και ένταξης έργων καθώς και οι εμπλεκόμενοι φορείς.

Η δεύτερη ενότητα έχει ως στόχο την εξοικείωση των σπουδαστών/στριών με τη διατύπωση προτάσεων και τη σύνταξη προκηρύξεων για την υλοποίηση έργων στις υπηρεσίες τους. Ειδικότερα, θα αναπτυχθεί το εθνικό θεσμικό πλαίσιο και οι οδηγίες της Ε.Ε. και θα αναλυθούν οι βασικές παράμετροι, οι ενότητες, οι όροι και γενικότερα το περιεχόμενο των προκηρύξεων για όλες τις κατηγορίες έργων. Επίσης, θα δοθούν και θα αναπτυχθούν τεύχη οδηγιών σύνταξης προκηρύξεων ανά κατηγορία έργου, τρόποι και μεθοδολογίες προσέγγισης λειτουργικών και τεχνικών προδιαγραφών, κ.λ.π.

Η τρίτη ενότητα έχει ως στόχο την εξοικείωση των σπουδαστών/στριών με τη σύνταξη συμβάσεων για την υλοποίηση έργων. Ειδικότερα, θα αναπτυχθεί το θεσμικό πλαίσιο και θα αναλυθούν οι βασικοί παράμετροι, οι ενότητες, οι όροι κλπ που πρέπει να περιέχουν οι συμβάσεις υλοποίησης όλων των κατηγοριών έργων. Επίσης, θα δοθούν και θα αναπτυχθούν οδηγίες σύνταξης των συμβάσεων, ανά κατηγορία έργου.

Η τέταρτη ενότητα έχει ως στόχο την ανάπτυξη ικανοτήτων για την αξιολόγηση έργων. Ειδικότερα, θα αναπτυχθούν θέματα για τη αξιολόγηση όλων των κατηγοριών έργων. Θα αναπτυχθούν όλα τα θέματα σχετικά με μεθόδους και διαδικασίες αξιολόγησης των έργων, σύμφωνα και με το εθνικό θεσμικό πλαίσιο, αλλά και των οδηγιές και αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης κ.λ.π.

1^η ενότητα

- Σύνταξη Τεχνικών Δελτίων Έργου και υποέργων
- Διαδικασίες υποβολής έργων
- Διαδικασίες ένταξης έργων
- Φορείς Διαχείρισης - εμπλεκόμενοι φορείς.

2^η ενότητα

- Παρουσίαση και Ανάπτυξη πρότυπων προκηρύξεων για κάθε κατηγορία έργων
- Παροχή Συμβουλευτικών Υπηρεσιών για θέματα και προβλήματα κατά την σύνταξη προκηρύξεων έργων
- Μεθοδολογίες και τεχνικές διαστασιολόγησης έργων

3^η ενότητα

- Παρουσίαση και ανάπτυξη προτύπων συμβάσεων για το σύνολο των κατηγοριών έργων
- Παροχή Συμβουλευτικών Υπηρεσιών για εξειδικευμένα θέματα και προβλήματα κατά την σύνταξη συμβάσεων έργων

4^η ενότητα

- Διαδικασία – Έγγραφα – Ειδικοί Όροι
- Ανάπτυξη πρότυπων διαδικασιών ελέγχου δικαιολογητικών υποψήφιων αναδόχων για τα νομικά χαρακτηριστικά τους και τα απαιτούμενα έγγραφα, εξειδικεύσεις, διαφοροποιήσεις κλπ ανά κατηγορία έργων. Ανάπτυξη πρότυπων διαδικασιών τεχνικής αξιολόγησης ελέγχου υποψήφιων αναδόχων.
- Ανάπτυξη πρότυπων διαδικασιών Αξιολόγησης Οικονομικών Προσφορών
- Αντιμετώπιση Προβλημάτων που ανακύπτουν κατά τις παραπάνω διαδικασίες αξιολόγησης για όλες τις κατηγορίες έργων.

Τρόπος αξιολόγησης: : Γραπτή εξέταση (Φάκελος περίπτωσης)

2.12 Οργανωσιακή Συμπεριφορά και Ηγεσία (εργαστήριο) (21+2)

Σκοπός και στόχος

Σκοπός του εργαστηρίου είναι οι σπουδαστές/στρίες να αποκτήσουν, με βιωματικό τρόπο, γνώσεις και δεξιότητες αναφορικά με την βέλτιστη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού στο δημόσιο τομέα, κατανοώντας την μεγάλη σημασία και τον καθοριστικό ρόλο του ανθρώπινου παράγοντα στην ύπαρξη, λειτουργία και αποτελεσματικότητα μιας υπηρεσίας, ως οργανωμένου συστήματος. Το μάθημα θα τους/τις προετοιμάσει ώστε, αφενός, να λειτουργήσουν αποτελεσματικά ως μέλη και συντονιστές/στρίες ομάδων στο εργασιακό περιβάλλον της ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης, μελλοντικά από θέσεις ευθύνης, και, αφετέρου, να μπορούν να διαχειριστούν το ανθρώπινο δυναμικό εφαρμόζοντας τις αρχές του σύγχρονου management, κατάλληλα προσαρμοσμένες στις ιδιαίτερες συνθήκες και τα χαρακτηριστικά της Δημόσιας Διοίκησης.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες

Το μάθημα καλύπτει μια ευρεία θεματολογία με στόχο την ανάπτυξη των στοιχείων εκείνων που μπορούν να προσδώσουν χαρακτηριστικά ηγέτη στον Προϊστάμενο (manager) της δημόσιας υπηρεσίας, υποστηριζόμενα από πρακτικά παραδείγματα και μελέτες περιπτώσεων. Ιδιαίτερη έμφαση αναμένεται να δοθεί στις παρακάτω θεματικές ενότητες:

- Προσεγγίσεις Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού
- Προγραμματισμός Ανθρώπινου Δυναμικού
- Υποδοχή προσωπικού
- Εκπαίδευση στον χώρο εργασίας
- Δυναμική Ομάδας & Συνεργασία
- Συναισθηματική Νοημοσύνη
- Διαχείριση Συγκρούσεων
- Παρακίνηση
- Καθοδήγηση και Ανάπτυξη Προσωπικού
- Αξιολόγηση Προσωπικού

Τρόπος αξιολόγησης: Συνεχής αξιολόγηση (30%) και εκπόνηση και παρουσίαση ομαδικής εργασίας (70%)

2.13 Πληροφοριακά Συστήματα και Βάσεις Δεδομένων (32 ώρες)

Σκοπός και στόχος

Σκοπός του μαθήματος είναι η παροχή γνώσεων και η ανάπτυξη δεξιοτήτων μέσα από τα εργαστήρια και τις ενδιάμεσες εργασίες, για μια ολοκληρωμένη προσέγγιση θεμάτων που άπτονται, τόσο θεμελιωδών, όσο και περισσότερο σύνθετων εννοιών, αλλά και ακολουθούμενων πρακτικών, στρατηγικών και εργαλείων ανάπτυξης Πληροφοριακών συστημάτων και Βάσεων Δεδομένων. Οι σπουδαστές/στρίες με την ολοκλήρωση του μαθήματος θα έχουν αποκτήσει γνώσεις και δεξιότητες για την ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων και την αλληλεπίδρασή τους με υποστηρικτικές σε αυτά Βάσεις Δεδομένων.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες

Το περιεχόμενο του μαθήματος καλύπτει τις βασικές τεχνολογίες για την ανάπτυξη Πληροφοριακών Συστημάτων και των υποστηρικτικών σε αυτά Βάσεων Δεδομένων. Εξετάζονται κρίσιμα και σημαντικά θέματα που αφορούν στην διατύπωση των προδιαγραφών, την ανάλυση απαιτήσεων, την ανάλυση και τον σχεδιασμό της διεπαφής και των υποσυστημάτων ενός Πληροφοριακού Συστήματος, και τέλος την ανάπτυξή του, ώστε να ανταποκρίνεται στις αρχικές προδιαγραφές. Ταυτόχρονα, θα εξεταστούν θέματα που αφορούν την υποστηρικτική Βάση Δεδομένων του Πληροφοριακού Συστήματος. Όλα τα ανωτέρω εξετάζονται θεωρητικά, μέσω διαλέξεων, αλλά σε σημαντικό βαθμό και πρακτικά, μέσω εργαστηρίων και ενδιάμεσων ασκήσεων, που θα αφορούν αυτή καθ'εαυτή την ανάπτυξη των διεπαφών, των υποσυστημάτων και της Βάσης Δεδομένων.

Το μάθημα διαρθρώνεται στις παρακάτω ενδεικτικές θεματικές ενότητες: Πληροφοριακά συστήματα. Ολοκληρωμένα Πληροφοριακά Συστήματα. Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης. Αρχιτεκτονικές. Πλατφόρμες Ανάπτυξης. Κύκλος ζωής ενός Πληροφοριακού Συστήματος-Μελέτη Σκοπιμότητας, Διατύπωση Προδιαγραφών και Ανάλυση Απαιτήσεων ενός Πληροφοριακού Συστήματος-Ανάλυση και Σχεδίαση διεπαφών, υποσυστημάτων. Επικοινωνία με Βάσεις Δεδομένων. Διαγράμματα UML-Ανάπτυξη Διεπαφών και Υποσυστημάτων-Ανάπτυξη και Διαχείριση Βάσεων δεδομένων-Έλεγχος Καλής Λειτουργίας και αποσφαλμάτωση-Τεκμηρίωση, Επικαιροποίηση, Συντήρηση Πληροφοριακών Συστημάτων.

Ειδικά Θέματα: Πληροφοριακά Συστήματα και Διαδίκτυο, θέματα Επικοινωνίας και Διαλειτουργικότητας, Αναβάθμισης Λογισμικού, Ποιότητας Δεδομένων Πληροφοριακών Συστημάτων, Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης, Ευφυή Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης κ.ο.κ.

Τρόπος αξιολόγησης: Συνεχής αξιολόγηση (30%) και ατομική εργασία (70%)

2.14 Ενίσχυση Κριτικής Σκέψης (εργαστήριο) (12 ώρες)

Σκοπός και στόχος

Σκοπός του μαθήματος είναι η γνωριμία των σπουδαστών/στριών με τους βασικούς κανόνες του ορθού λόγου, και συγκεκριμένα με τα μέσα κατανόησης και αξιολόγησης πεποιθήσεων και επιχειρημάτων, στον προφορικό και στον γραπτό λόγο, με εφαρμογή σε τομείς όπου η εκτίμηση επιστημονικών θέσεων, η πειθώ, η λήψη και η αποτίμηση αποφάσεων παίζουν σημαντικό ρόλο (π.χ. στη διοίκηση, στην πολιτική, στις επιστήμες). Με το πέρας του μαθήματος, οι σπουδαστές/στριες θα είναι σε θέση: α) να διακρίνουν πότε μία θέση ή θεωρία πληροί τους κανόνες ορθής επιχειρηματολογίας και πότε τους παραβιάζει με τη χρήση ανορθολογικών στοιχείων· και β) να συγκροτούν στη σκέψη και να διατυπώνουν προφορικά ή γραπτώς θέσεις με συνοχή και σεβασμό στον ορθό λόγο.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες

Το μάθημα διαιρείται σε τέσσερις ενότητες. Στην πρώτη ενότητα παρουσιάζονται τα στοιχεία τα οποία συγκροτούν ένα επιχείρημα, καθώς και οι βασικοί κανόνες επιχειρηματολογίας. Ειδικότερα, και μέσα από μελέτη παραδειγμάτων του καθημερινού, του διοικητικού, του πολιτικού και του επιστημονικού λόγου, θα διδαχθεί ο τρόπος εντοπισμού και η διάκριση μεταξύ προκειμένων και συμπερασμάτων, καθώς και η διάκριση μεταξύ παραγωγικών και επαγωγικών συλλογισμών. Στο πλαίσιο αυτό θα παρουσιαστούν αδρομερώς τα γνωρίσματα του προτασιακού και του κατηγορικού συλλογισμού.

Η δεύτερη ενότητα αφορά σε περαιτέρω εμβάθυνση των στοιχείων που συγκροτούν ένα επιχείρημα, καθώς και στη συσχέτιση μεταξύ επιχειρηματολογίας και γνώσης. Θα δοθεί έμφαση στους κανόνες σωστού ορισμού των εννοιών και στη σπουδαιότητά τους, και έπειτα θα παρουσιαστούν κάποια από τα σημαντικότερα λογικά εργαλεία που εφαρμόζονται σε ένα επιχείρημα ή αποτιμούν την αξία του, όπως η αρχή του αποχρώντος λόγου, η διάκριση μεταξύ αναγκαίων και επαρκών συνθηκών, αναγκαίων και ενδεχομενικών προτάσεων, νοήματος και αναφοράς, κλπ. Στη συνέχεια θα μελετηθεί η έννοια της γνώσης (σε αντιδιαστολή με την απλή γνώμη και την άγνοια) και θα παρουσιαστούν τα δύο βασικά μοντέλα θεωρίας γνώσης, το θεμελιοκρατικό και το συνεκτικό.

Στην τρίτη ενότητα, μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα θα καταγραφούν μορφές αδύναμης επιχειρηματολογίας, καθώς και οι πιο συχνοί τρόποι παραβίασης των κανόνων της, γνωστοί ως «λογικές πλάνες» ή «σοφίσματα». Ενδεικτικά αναφέρονται οι ταυτολογίες, η λήψη του ζητουμένου, η αντίφαση, η αμφισημία, το σόφισμα του «αχυράνθρωπου», ad hominem επιχειρηματολογίες κλπ. Τέλος, στην τέταρτη ενότητα θα δοθούν οι βασικές αρχές της επιστημονικής μεθόδου (υποθετικός συλλογισμός, επαγωγή, η αρχή της επαλήθευσης, η αρχή της διάψευσης κλπ.) και οι θεμελιώδεις διαφορές της από τις ψευδοεπιστήμες και τις προλήψεις.

Τρόπος Εξέτασης: Επάρκεια

3. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

Στόχος της πρακτικής εκπαίδευσης των σπουδαστών/στριών, κατά την οποία έρχονται σε μια πρώτη επαφή με τον μελλοντικό χώρο εργασίας τους, είναι να τους προσφέρει άμεση εμπειρία της εθνικής και ευρωπαϊκής Δημόσιας Διοίκησης, η οποία θα λειτουργήσει συμπληρωματικά προς την εκπαίδευση που παρέχεται στο πλαίσιο των μαθημάτων και εργαστηρίων της ΕΣΔΔΑ. Διαρκεί συνολικά τέσσερις μήνες και τοποθετείται χρονικά μεταξύ της Α' και τη Β' Ειδικής Φάσης Σπουδών, προκειμένου η εργασιακή εμπειρία σε πραγματικό περιβάλλον να ανατροφοδοτήσει την εκπαιδευτική πράξη και να αποτελέσει αντικείμενο περαιτέρω επεξεργασίας κατά τη Φάση Εξειδίκευσης των Τμημάτων.

Πρακτική εκπαίδευση στο εξωτερικό

Η πρακτική εκπαίδευση στο εξωτερικό περιλαμβάνει α. δεκαπενθήμερη πρακτική εκπαίδευση για τα δίγλωσσα τμήματα, εάν και εφόσον οι συνθήκες το επιτρέπουν β. εκπαιδευτική επίσκεψη μιας εβδομάδας σε ευρωπαϊκούς και σε διεθνείς φορείς και οργανισμούς (ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, ΟΟΣΑ, UNESCO κ.ά.), όπως και σε ελληνικές υπηρεσίες του εξωτερικού (Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία της Ελλάδος στην ΕΕ, Πρεσβείες, γραφεία ΕΟΤ, κ.λπ.).

Μετά το πέρας της πρακτικής εκπαίδευσης οι σπουδαστές/άστριες εκπονούν έκθεση που δεν βαθμολογείται, αλλά αποτυπώνει αναλυτικά την προστιθέμενη αξία της εκπαιδευτικής επίσκεψης ή πρακτικής εκπαίδευσης για την εν γένει εκπαίδευσή τους και τη μελλοντική άσκηση των καθηκόντων τους. Μια συνολική έκθεση αποτίμησης τόσο της πρακτικής εκπαίδευσης όσο και της εκπαιδευτικής επίσκεψης κατατίθεται ενημερωτικά στο Διοικητικό Συμβούλιο του ΕΚΔΔΑ.

Πρακτική εκπαίδευση στο εσωτερικό

Η διάρκεια της πρακτικής εκπαίδευσης στο εσωτερικό συναρτάται προς τη διάρκεια της πρακτικής εκπαίδευσης και / ή της εκπαιδευτικής επίσκεψης αντίστοιχα στο εξωτερικό. Επιδιώκει, όπως προαναφέρθηκε, να εξοικειώσει τους σπουδαστές/στριες με το περιβάλλον εργασίας τους και να υποστηρίξει την εκπαιδευτική διαδικασία με την πρακτική εμπειρία που αποκομίζουν οι σπουδαστές/στριες, εργαζόμενοι–ες υπό εποπτεία σε δημόσιους φορείς, συναφείς προς τα Τμήματα Εξειδίκευσής τους.

Η πρακτική άσκηση πραγματοποιείται σε φορείς του δημόσιου τομέα και κατά προτεραιότητα στους φορείς διορισμού των σπουδαστών/στριών (κατά σειρά επιλογής με βάση τη βαθμολογική κατάταξη). Για κάθε σπουδαστή/στρια ορίζεται υπεύθυνος/η Εκπαιδευτής/τρια Πρακτικής Εκπαίδευσης στον φορέα, σύμφωνα με όσα ορίζονται στον Κανονισμό Σπουδών.

Κατά το διάστημα της τοποθέτησής τους στους φορείς πρακτικής άσκησης, οι σπουδαστές/στρίες συντάσσουν έκθεση σχετικά με τις εργασίες που τους έχουν ανατεθεί, με τα ζητήματα που αντιμετώπισαν και τα προβλήματα που ενδεχομένως επέλυσαν, με προτάσεις που υπέβαλαν κ.λπ., στην οποία αναδεικνύονται επιπροσθέτως τα ζητήματα συνεργασίας/συντονισμού μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων.

Οι εκπαιδευόμενοι/ες καταθέτουν υποχρεωτικά στην ΕΣΔΔΑ ατομικές Εκθέσεις Πρακτικής Εκπαίδευσης, όπως και δύνανται να εκπονούν εργασίες ειδικού ή γενικού ενδιαφέροντος για τη Δημόσια Διοίκηση. Οι ανωτέρω εκθέσεις και εργασίες παρουσιάζονται, μετά την ολοκλήρωση της Πρακτικής Εκπαίδευσης, ενώπιον των σπουδαστών/στριών του εκάστοτε Τμήματος Εξειδίκευσης και διμελών επιτροπών αξιολόγησης, που απαρτίζονται από ακαδημαϊκούς, εμπειρογνώμονες, στελέχη της Δημόσιας Διοίκησης και επιστημονικό και διοικητικό προσωπικό της ΕΣΔΔΑ.⁹

---

⁹Υποστήριξη Αξιολόγησης Έκθεσης ή και Εργασίας Πρακτικής Εκπαίδευσης μία (1) ώρα ανά σπουδαστή/στρια
Παρουσίαση Έκθεσης ή και Εργασίας Πρακτικής Εκπαίδευσης μία (1) ώρα ανά σπουδαστή/στρια.

**4. ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Β' ΕΙΔΙΚΗΣ ΦΑΣΗΣ
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ		
	ΜΑΘΗΜΑΤΑ / ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ	ΩΡΕΣ
1.	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ	24+2
2.	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	24+2
3.	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ & ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	26&10
4.	ΠΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΧΩΡΟ	24+2
5.	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	20+2
6.	ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ	26
7.	ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ (εργαστήριο)	21+2
8.	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (εργαστήριο)	14
9.	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ (εργαστήριο)	21+2
10.	ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ, ΜΟΝΤΕΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ (εργαστήριο)	21+2
11.	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ (εργαστήριο)	21+2
12.	ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ	27+2
13.	ΔΕΥΤΕΡΗ ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΓΑΛΛΙΚΑ ή ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ ή ΙΤΑΛΙΚΑ ή ΙΣΠΑΝΙΚΑ)	27+2
	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	326

4.1 Πολιτιστική Κληρονομιά (26 ώρες)

Σκοπός και στόχος

Σκοπός και στόχος του μαθήματος αποτελεί η εξοικείωση των σπουδαστών και των σπουδαστριών της Σχολής με όλες τις διαστάσεις της έννοιας της πολιτισμικής/πολιτιστικής κληρονομιάς όπως αυτή (ανα)νοηματοδοτείται στη διαχρονία της και η οικείωση με τις εφαρμοσμένες δράσεις ολοκληρωμένης διαχείρισής της (προστασία, ανάδειξη-προβολή, αξιοποίηση) στη διαχρονία της.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες

Στις θεματικές ενότητες θα αναλυθούν οι εννοιολογήσεις της πολιτιστικής κληρονομιάς (αρχαιότητες, μνημεία, αγαθά που εντάσσονται στην πολιτιστική κληρονομιά, η διάκριση ανάμεσα σε υλική και άυλη πολιτιστική κληρονομιά, οι έννοιες της συντήρησης, της τεκμηρίωσης και της προστασίας των πολιτιστικών αγαθών κ.ο.κ), καθώς και οι περιοδολογήσεις (Προϊστορική-Κλασική, Βυζαντινή-Μεταβυζαντινή, Νεότερη εποχή) που αντικατοπτρίζονται στην αρμόδια ΓΔ Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς του ΥΠΠΟΑ. Θα παρουσιασθεί και θα αναλυθεί διεξοδικά το ελληνικό μοντέλο διαχείρισης της πολιτιστικής/πολιτισμικής κληρονομιάς και θα διερευνηθούν τα πεδία μελέτης, τα επίπεδα δράσης και οι πρακτικές αξιολόγησής του.

Επίσης, θα γίνουν εκτενείς αναφορές στις διεθνείς συμβάσεις και αποφάσεις που, στα πλαίσια Διεθνών Οργανισμών και της ΕΕ, δεσμεύουν τα κράτη σε συγκεκριμένες στρατηγικές για την διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και τα εθνικά νομοθετήματα που συνθέτουν το υπάρχον ή εξελισσόμενο ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο για την πολιτιστική κληρονομιά.

Τέλος, θα αναλυθούν τα μοντέλα, τα μεθοδολογικά εργαλεία και τις σύγχρονες πολιτικές διαχείρισης της πολιτισμικής/πολιτιστικής κληρονομιάς και θα εξαχθούν συμπεράσματα από την εφαρμογή στην πράξη του νομικού πλαισίου ενώ θα προσδιοριστούν τα προβλήματα, οι δυσκολίες αλλά και οι προοπτικές των δράσεων του ΥΠΠΟΑ που συνιστά ο όρος «πολιτιστική κληρονομιά».

Τρόπος αξιολόγησης: Εξέταση με παρουσίαση φακέλου

4.2 Πολιτιστική Πολιτική και Πολιτιστική Ανάπτυξη (24+2 ώρες)

Σκοπός και στόχος

Σκοπό του μαθήματος αποτελεί η προσφορά εξειδικευμένων γνώσεων, η παράθεση εμπειριών και η ανάδειξη δεξιοτήτων στους σπουδαστές/τριες με εστίαση σε δύο βασικά πεδία που υπερκαθορίζουν το πολιτιστικό πεδίο: την πολιτιστική πολιτική και την πολιτιστική ανάπτυξη. Ο κεντρικός στόχος του μαθήματος

είναι η εξοικείωση των σπουδαστών/στριών με βασικούς όρους και έννοιες - κλειδιά που συνδέονται με την εξέλιξη της πολιτιστικής πολιτικής στα σύγχρονα κράτη και τους διεθνείς οργανισμούς όπως και η κατανόηση των επιδράσεων που ασκούνται από την υιοθέτηση διαφορετικών εκδοχών και στρατηγικών πολιτιστικής ανάπτυξης σε τοπικό και σε κεντρικό επίπεδο.

Επίσης, η απόκτηση εξειδικευμένης γνώσης στις μεθόδους χάραξης και εφαρμογής πολιτιστικής πολιτικής αλλά και ως προς τις στρατηγικές πολιτιστικής ανάπτυξης και τα μοντέλα αστικής αναβίωσης. Τέλος, η γνώση των διαφορετικών εκδοχών και παραγόντων πολιτιστικής αναζωογόνησης και η δυνατότητα αξιοποίησης των κριτηρίων αξιολόγησης και αποτίμησης των πολιτιστικών δράσεων.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες

Στις θεματικές ενότητες του μαθήματος κυριαρχούν οι βασικές έννοιες, η πολιτιστική πολιτική και η πολιτιστική ανάπτυξη:

Η πολιτιστική πολιτική θα αναλυθεί ως προς τις εννοιολογικές της προσεγγίσεις, το σχεδιασμό που εκπονεί και τη μεθοδολογία χάραξης, τα μέσα που είναι δυνατόν να διαθέσει όπως και τους στόχους που θέτει και υπηρετεί. Επίσης, θα καταγραφούν οι βασικοί πολιτιστικοί φορείς που κινητοποιούνται στο δημόσιο τομέα και την αυτοδιοίκηση, στον ιδιωτικό τομέα και στις δυνάμεις της αγοράς, στα Ιδρύματα και στις οργανώσεις του τρίτου τομέα. Τέλος, η πολιτιστική πολιτική θα προσεγγισθεί ως προς το εύρος των δραστηριοτήτων που καλύπτει, τις εθνικές πολιτιστικές πολιτικές που υλοποιούνται στην Ελλάδα, σε άλλα ευρωπαϊκά κράτη και σε διεθνές επίπεδο. Η πολιτιστική ανάπτυξη θα αναλυθεί ως προς τις μορφές πολιτιστικών δράσεων και των διαφορετικών εκδοχών πολιτιστικών διοργανώσεων. Επίσης, θα προσεγγισθεί ως προς τους παράγοντες πολιτιστικής αναζωογόνησης, τα αναπτυξιακά μοντέλα που υιοθετούνται με όχημα τον πολιτισμό και τις στρατηγικές πολιτιστικής ανάπτυξης που εφαρμόζονται με στόχο τη βιωσιμότητα και την αειφορία ενός τόπου. Τέλος, θα αναδειχθούν οι επιπτώσεις και οι συνέπειες από την εφαρμογή πολιτιστικών στρατηγικών στο κοινωνικό, οικονομικό, περιβαλλοντικό και πολιτικό πεδίο.

Τρόπος αξιολόγησης: Γραπτή εξέταση

4.3 Πολιτιστική Διπλωματία (26 ώρες) και Εργαστήριο Πολιτιστική Διαπραγμάτευση και Διαπολιτισμική Επικοινωνία (10 ώρες)

Σκοπός και στόχος

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των σπουδαστών/στριών με το αντικείμενο των διεθνών πολιτιστικών σχέσεων, διμερών (συμβάσεις και προγράμματα μορφωτικού/πολιτιστικού χαρακτήρα) και

πολυμερών (UNESCO, Συμβούλιο της Ευρώπης, άλλοι οργανισμοί και διακρατικές πρωτοβουλίες, διεθνή φόρα κ.ά.).

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες

Στο εν λόγω μάθημα οι σπουδαστές / σπουδάστριες θα αποκτήσουν γνώσεις για: (α) τις βασικές έννοιες και την ιστορική εξέλιξη της Πολιτιστικής Διπλωματίας, (β) τους ελληνικούς θεσμούς πολιτιστικής διπλωματίας (Ίδρυμα Ελληνικού Πολιτισμού, Ινστιτούτο Βενετίας, Ευρωπαϊκό Κέντρο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών), (γ) τα εργαλεία πολιτιστικής διπλωματίας (διμερείς μορφωτικές συμβάσεις, περιοδικές εκθέσεις, εκμάθηση γλωσσών, χορήγηση υποτροφιών), (δ) τον τρόπο άσκησης πολιτιστικής διπλωματίας από διάφορες χώρες μέσα από συγκριτική ανάλυση και μελέτη συγκεκριμένων περιπτώσεων (π.χ. Γαλλίας, Γερμανίας, ΗΠΑ).

Επιπλέον στο πλαίσιο του μαθήματος θα διεξαχθεί εργαστήριο με τίτλο «Πολιτιστική διαπραγμάτευση και διαπολιτισμική επικοινωνία», το οποίο θα περιλαμβάνει ανάλυση μιας επίκαιρης πολιτιστικής ατζέντας ενός διεθνή οργανισμού (ΕΕ, UNESCO ή άλλου), καθώς και άσκηση ευαισθητοποίησης στην επικοινωνία μεταξύ ανθρώπων ή ομάδων με διαφορετικές πολιτισμικές ταυτότητες.

Τρόπος αξιολόγησης: Εξέταση με παρουσίαση φακέλου

4.4 Πόροι και Εναλλακτικές Πηγές Χρηματοδότησης στον Πολιτιστικό Χώρο (24+2 ώρες)

Σκοπός και στόχος

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των σπουδαστών/στριών με την οικονομική διάσταση των πολιτιστικών αγαθών, τα βασικά οικονομικά ζητήματα της πολιτιστικής δραστηριότητας και τους πόρους χρηματοδότησής της.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες

Στο μάθημα παρουσιάζονται (α) οι βασικές παράμετροι της οικονομικής λειτουργίας κάθε πολιτιστικής δραστηριότητας (με επίκεντρο το κλασικό ζήτημα της παραγωγικότητάς της), (β) τα δημόσια οικονομικά του πολιτισμού (τακτικός προϋπολογισμός, ΠΔΕ, συγχρηματοδοτούμενα), (γ) ο διαχωρισμός των λειτουργικών – οργανωτικών – μισθολογικών δαπανών από τις δαπάνες εκείνες που συμβάλλουν στη διαμόρφωση του πολιτιστικού αγαθού, (δ) η οικονομική διάσταση της προστασίας – ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς (π.χ. έσοδα από εισιτήρια, πωλητέα, εκμαγεία) και της πολιτικής των τακτικών και έκτακτων επιχορηγήσεων

σε εποπτευόμενους και μη φορείς του σύγχρονου πολιτισμού, (ε) ο ρόλος της χορηγίας σε δημόσιους και μη πολιτιστικούς οργανισμούς, και (στ) η έννοια των «δημιουργικών βιομηχανιών» (συγκρότηση και λειτουργία).

Επιπλέον, θα παρουσιαστεί το πλαίσιο της αναπτυξιακής στρατηγικής για τους χώρους πολιτισμικής κληρονομιάς μέσα από την τοπική ανάπτυξη και τις τοπικές κοινωνίες, όπως προγράμματα χρηματοδότησης για υποδομές πολιτισμού. Τέλος αναφορά θα γίνει και στο ΕΣΠΑ 2014–2020, στην τρέχουσα πολιτιστική πολιτική της Ε.Ε., καθώς και σε σχετικά οριζόντια Επιχειρησιακά προγράμματα.

Τρόπος αξιολόγησης: Γραπτή εξέταση

4.5 Πολιτιστικός Τουρισμός και Ανάπτυξη (20+2 ώρες)

Σκοπός και στόχος

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξεταστεί το φαινόμενο του τουρισμού σε τοπικό, υπερτοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο και να εξοικειωθούν οι σπουδαστές/ στριες στις διαφορετικές μορφές του τουρισμού, του εναλλακτικού τουρισμού και ιδιαίτερα του πολιτιστικού τουρισμού. Επίσης, κύριος στόχος αποτελεί η ανάδειξη της αναπτυξιακής διάστασης του τουρισμού και ειδικότερα του πολιτιστικού τουρισμού με την προβολή και προώθηση τοπικών ή εθνικών τουριστικών υπηρεσιών και προϊόντων και της σύνδεσής τους με ένα τοπικό ή εθνικό BrandName.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες

Οι θεματικές ενότητες του μαθήματος αναφέρονται στο φαινόμενο «τουρισμός», στις τουριστικές ανάγκες και στην τουριστική βιομηχανία. Θα αναλυθεί διεξοδικά ο ελληνικός τουρισμός και οι τουριστικοί πόροι της χώρας ενώ θα προσεγγισθούν τα πολιτιστικά προϊόντα και υπηρεσίες που διαθέτουν πολιτιστικό ενδιαφέρον.

Επίσης, θα εξετασθεί η τυπολογία του πολιτιστικού τουρισμού (ταξίδια μελέτης και τέχνης, δημιουργικές διακοπές κλπ) και θα γίνει εκτενής αναφορά στη διαφορετικότητα των υπηρεσιών και των προϊόντων πολιτιστικού τουρισμού και στην ένταξή τους σε ένα ολοκληρωμένο αναπτυξιακό σχεδιασμό μίας περιοχής.

Τέλος, θα αναδειχθεί η αναγκαιότητα σχεδιασμού τουριστικού μάρκετινγκ και η εκπόνηση στρατηγικής μάρκετινγκ, η υιοθέτηση εξειδικευμένων πολιτικών ανάδειξης του τουριστικού προϊόντος ενός προορισμού, τα θέματα τιμολογιακής και επικοινωνιακής πολιτικής και η ένταξή τους σε ένα ολοκληρωμένο αναπτυξιακό μοντέλο αειφορίας και βιώσιμης ανάπτυξης.

Τρόπος Αξιολόγησης: Γραπτή εξέταση

4.6 Ειδικές Πολιτικές για τον Πολιτισμό στην Ελλάδα και την Ευρώπη (26 ώρες)

Σκοπός και στόχος

Σκοπό του μαθήματος αποτελεί η εξοικείωση των σπουδαστών/στριών με τον σχεδιασμό και την εφαρμογή ειδικών πολιτικών που άπτονται του πολιτισμού και της πολιτιστικής παραγωγής στην Ελλάδα και την Ευρώπη.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες

Θα εξεταστούν πολιτικές για τον πολιτισμό ως δημόσιες πολιτικές, όπως αυτές που αφορούν το βιβλίο, το θέατρο, τον κινηματογράφο κλπ, τόσο σε εθνικό, όσο και ευρωπαϊκό επίπεδο. Θα δοθεί έμφαση στις ιδιαίτερες πτυχές αυτών των πολιτικών, που σχετίζονται με την παραγωγή πολιτιστικών αγαθών και την παροχή πολιτιστικών υπηρεσιών, θα εξεταστεί η μεταξύ του αλληλεπίδρασή, αλλά και η σχέση τους με άλλες πολιτικές (οικονομική, πολιτική ανάπτυξης κλπ), καθώς και ο ρόλος των δρώντων σε αυτές τις πολιτικές.

Τρόπος Αξιολόγησης: Εξέταση με παρουσίαση φακέλου

4.7 Λήψη Αποφάσεων (εργαστήριο) (21+2 ώρες)

Σκοπός και στόχος

Σκοπός του εργαστηρίου είναι η εξοικείωση με συνήθη προβλήματα λήψης αποφάσεων και τη μεθοδολογία αντιμετώπισής τους, όπως αυτά συναντώνται στους σύγχρονους οργανισμούς καθώς και με αναλύσεις τύπου Κόστους/Οφέλους. Για το σκοπό αυτό έμφαση δίνεται στη εκπαίδευση μέσω της μεθοδολογίας των υποδειγμάτων (μοντέλων) λήψης αποφάσεων. Στο πλαίσιο αυτό, κάθε πρόβλημα λήψης αποφάσεων αντιμετωπίζεται μέσα από τέσσερα διαδοχικά στάδια επεξεργασίας του: (α) Εντοπισμός και ανάλυση του προβλήματος, (β) Διατύπωση των στόχων, (γ) Σχεδιασμός (νέου) υποδείγματος και (δ) Κατανόηση-ερμηνεία της προτεινόμενης λύσης. Η έμφαση της εκπαιδευτικής διαδικασίας είναι μεθοδολογική και επικεντρώνεται στην καλλιέργεια δεξιοτήτων στη χρήση υποδειγμάτων υποδειγμάτων / τεχνικών της Διοικητικής Επιστήμης μέσα από σύγχρονα λογισμικά εργαλεία.

Στόχος του μαθήματος είναι οι σπουδαστές/στριες να γνωρίσουν:

- τη συνήθη τυπολογία των προβλημάτων λήψης αποφάσεων,

- μία γκάμα τεχνικών από τον κλάδο της Επιχειρησιακής Έρευνας / Διοικητικής Επιστήμης (Operations Research/Management Science) που χρησιμοποιούνται κατά περίπτωση και
- να χρησιμοποιούν να αξιοποιούν κατάλληλα λογισμικά εργαλεία για την ανάπτυξη και επίλυση των υποδειγμάτων και της επίλυσής τους

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες

1. Εισαγωγή

- Λήψη αποφάσεων– η χρήση των υποδειγμάτων –εφαρμογές
- Ανάλυση Κόστους/Οφέλους (Cost benefit analysis)

2. Πίνακες Απόδοσης: Λήψη αποφάσεων σε συνθήκες αβεβαιότητας.

- Το κριτήριο του Wald (maximin)
- Το κριτήριο του Hurwicz (optimism-pessimism index)
- Το κριτήριο του Savage (minimax regret)
- Το κριτήριο του Laplace (principle of insufficient reason)

3. Λήψη αποφάσεων υπό μερική αβεβαιότητα – συνθήκες Ρίσκου

- Ανάλυση Αποφάσεων / Δέντρα Αποφάσεων

4. Αποφάσεις με πολλαπλά κριτήρια/Ιεράρχηση Επιλογών:

- Η τεχνική AHP (Analytic Hierarchy Process)
- Η τεχνική PROMETHEE (Preference ranking organization method for enrichment evaluation)

5. Σχεδιασμός και υλοποίηση έργων:

- Η μέθοδος ανάλυσης PERT/CPM (Program Evaluation and Review Technique/Critical Path Method)

6. Εισαγωγή στη βελτιστοποίηση:

- Προβλήματα τύπου μείγματος.
- Επόμενα βήματα.
- Υποδείγματα
- Λογισμικά εργαλεία

Λογισμικά εργαλεία

- Διδακτικές ενότητες 2, 5, 6: Φύλλα εργασίας (π.χ. Excel, Calc, Gnumeric). Για την ενότητα 6 πρέπει να ενεργοποιηθεί το πρόσθετο Επίλυσης/Γραμμικού Προγραμματισμού (Solver) στο excel. Στα άλλα είναι ενσωματωμένη η δυνατότητα.
- Διδακτική ενότητα 3: Διαδικτυακή πρόσβαση στο <http://silverdecisions.pl/> ή σε λογισμικό εργαλείο δέντρων αποφάσεων.

- Διδακτική ενότητα 4. Για την AHP το Priority Estimation Tool (AHP) από <https://sourceforge.net/projects/priority/> (απαιτείται Java) και για την PROMETHEE το Visual PROMETHEE από <http://www.promethee-gaia.net/>

Τρόπος αξιολόγησης: Γραπτή εξέταση με ερωτήσεις κλειστού ή/και ανοικτού τύπου και μελέτη περίπτωσης

4.8 Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνίας στον Τομέα του Πολιτισμού (εργαστήριο) (14 ώρες)

Σκοπός και στόχος

Στόχος του μαθήματος είναι να αποκτήσουν οι σπουδαστές ειδικές γνώσεις και δεξιότητες όσον αφορά την επικοινωνία και τη χρησιμοποίηση των ΤΠΕ στον τομέα του Πολιτισμού.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες

Το μάθημα περιλαμβάνει ενδεικτικά τις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

(α) Εθνικές βάσεις δεδομένων (ακινήτων και κινητών μνημείων), (β) πολυμεσικές εφαρμογές, (γ) επαυξημένη ή εικονική πραγματικότητα, (δ) εικονικές περιηγήσεις σε μουσεία και αρχαιολογικούς/ιστορικούς χώρους.

Τρόπος Αξιολόγησης: Επάρκεια

4.9 Σχεδιασμός και Υλοποίηση Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων (εργαστήριο) (21+2 ώρες)

Σκοπός και στόχος

Σκοπός του εργαστηρίου είναι να εξοικειωθούν οι σπουδάστριες/ες με το σχεδιασμό εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων με προκαθορισμένους μαθησιακούς στόχους σε χώρους πολιτιστικού ενδιαφέροντος. Επίσης, η επικοινωνιακή αξιοποίηση των πολιτιστικών χώρων για να προσελκύσουν το κοινό με μια ευχάριστη μαθησιακή και ψυχαγωγική εμπειρία που στοχεύει στην αύξηση και την καλλιέργεια των επισκεπτών των πολιτιστικών χώρων μέσω μιας κινητήριας βιωματικής προσέγγισης των πολιτισμικών δημιουργημάτων. Τα προγράμματα αυτά απευθύνονται σε σχολικές ομάδες, σε ομάδες ενηλίκων ειδικού κοινού και υλοποιούνται από φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα που παράγουν προϊόντα πολιτισμού, όπως μουσεία, βιβλιοθήκες, κέντρα πολιτισμού, πολιτισμικά ιδρύματα, αθλητικά κέντρα.

Συνοπτική περιγραφή και ενότητες

Το εργαστήριο περιλαμβάνει την ερμηνεία δημιουργημάτων του πολιτισμού και εμπλουτίζονται με ποικιλία εκπαιδευτικών δράσεων και βιωματικών εμπειριών, εκπαιδευτικές δραστηριότητες με αντικείμενο την πολιτιστική κληρονομιά, υλική ή άυλη, καθώς και το σύγχρονο πολιτισμό. Οι δράσεις, τα προγράμματα δεν είναι απλές ξεναγήσεις, γιατί συμπεριλαμβάνουν τη χρήση εκπαιδευτικών μεθόδων και παιδαγωγικών εργαλείων. Η διεξαγωγή τους αποτελεί ουσιαστικά εφαρμοσμένη παιδαγωγική σε χώρους πολιτισμού. Κατανόηση του ρόλου των πολιτισμικών σημείων αναφοράς. Οι εκπαιδευτικοί στόχοι συνδέονται με την προστασία της υλικής και άυλης κληρονομιάς και του σύγχρονου πολιτισμού, τη διάχυση των γνώσεων, την εξοικείωση με το αντικείμενο προβολής, την καλλιέργεια των κοινωνικών δεξιοτήτων των συμμετεχόντων/ουσών, την ψυχαγωγία/ πνευματική ανάπτυξη των επισκεπτών, τον προβληματισμό και η διαμόρφωση στάσεων και οπτικών, το σχεδιασμό και η υλοποίηση εκπαιδευτικής πολιτικής. Οι χώροι πολιτισμικής αναφοράς διαδραματίζουν ενεργό ρόλο στη διαμόρφωση της γνώσης και παρατηρείται η σταδιακή αναγνώριση του εκπαιδευτικού ρόλου τους. Η στροφή αυτή προς την ενίσχυση της εκπαιδευτικής αξίας των μουσείων και χώρων πολιτισμού συμβαδίζει με την επέκταση του κοινωνικοπολιτικού τους ρόλου και την προώθηση της σημασίας της ερμηνείας του πολιτισμού.

Τρόπος αξιολόγησης: Εκπόνηση και παρουσίαση ομαδικής εργασίας (70% και 30% αντίστοιχα)

4.10 Αποτύπωση, Μοντελοποίηση Και Βελτιστοποίηση Διοικητικών Διαδικασιών (εργαστήριο) (21+2 ώρες)

Σκοπός και στόχος

Σκοπός του μαθήματος είναι η βελτίωση των γνώσεων και η ανάπτυξη των ικανοτήτων των συμμετεχόντων/ουσών για την αποτελεσματική αποτύπωση και βελτιστοποίηση διαδικασιών στην Δημόσια Διοίκηση με βάση συστηματικές μεθοδολογίες και πρότυπα.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες

Οι ενότητες που θα καλυφθούν θα αφορούν τις έννοιες της διοίκησης και τα πρότυπα μοντελοποίησης διαδικασιών και θα ακολουθήσει εμβάθυνση στη μεθοδολογία και την παρουσίαση εργαλείων για την υποστήριξη βελτιστοποίησης διαδικασιών. Οι σπουδαστές/τριες θα γνωρίσουν μεθόδους μοντελοποίησης ρών εργασίας, θα εκπονήσουν εργασία προσομοίωσης και μέσω αυτής θα καταθέσουν προτάσεις βελτιστοποίησης διαδικασιών.

Τρόπος αξιολόγησης: Εκπόνηση ομαδικής εργασίας και παρουσίαση (η παρουσίαση θα λαμβάνει το 20% του τελικού βαθμού).

4.11 Διαχείριση και Στατιστική Επεξεργασία Δεδομένων (εργαστήριο) (21+2 ώρες)

Σκοπός και στόχος

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των σπουδαστών/στριών με βασικές έννοιες και μεθόδους της Στατιστικής επιστήμης καθώς και η κατανόηση της σημασίας της στατιστικής ανάλυσης δεδομένων στην εξαγωγή συμπερασμάτων και στη λήψη αποφάσεων. Επιπλέον σκοπός είναι να τους προετοιμάσει για επόμενα στάδια εκπαίδευσης στο πεδίο της επιχειρησιακής έρευνας που βασίζεται στη Στατιστική.

Το μάθημα θα εστιάσει κυρίως σε θέματα περιγραφικής στατιστικής αλλά θα εισάγει τους σπουδαστές και στις έννοιες της γραμμικής συσχέτισης, της γραμμικής παλινδρόμησης και των διαστημάτων εμπιστοσύνης διατηρώντας τις μαθηματικές διατυπώσεις στο ελάχιστο δυνατό.

Συνοπτική περιγραφή και θεματικές ενότητες

Το εργαστήριο παρουσιάζει τα οφέλη της ανάλυσης δεδομένων στον σύγχρονο κόσμο με σκοπό την ανάκτηση πληροφορίας από αυτά, την απάντηση ερευνητικών υποθέσεων και τη λήψη αποφάσεων· τους σκοπούς της Στατιστικής επιστήμης – Περιγραφική Στατιστική – Επαγωγική Στατιστική· τη συλλογή δεδομένων, την απογραφή και τη δειγματοληψία· τις ελληνικές και διεθνείς πηγές ανοικτών δεδομένων (ΕΛΣΤΑΤ, data.gov.gr, Eurostatκτλ)· τις συνήθεις μορφές δεδομένων· τα μεταδεδομένα· τις έννοιες του πληθυσμού και του δείγματος· τις παρατηρήσεις, τις μεταβλητές και τα είδη μεταβλητών· τις εφαρμογές λογισμικού για την επεξεργασία δεδομένων· τα στατιστικά μέτρα, κατανομές, διαγράμματα, πίνακες συνάφειας, συσχέτιση/εξάρτηση, διαστήματα εμπιστοσύνης.

Τρόπος αξιολόγησης: Γραπτή εξέταση

5. ΤΕΛΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ¹⁰

Οι τελικές εργασίες ανατίθενται στους σπουδαστές/στρίες μετά την ολοκλήρωση της Ειδικής Φάσης Σπουδών και ο συνολικός χρόνος που διατίθεται για την εκπόνησή τους είναι δύο μήνες. Η εκπόνηση εκ μέρους των σπουδαστών/στριών τελικής εργασίας αποσκοπεί στην ολοκλήρωση των σπουδών τους με τον πλέον γόνιμο τρόπο, μέσα από την άρτια και ολοκληρωμένη προσέγγιση ενός σημαντικού ζητήματος για τη Δημόσια Διοίκηση.

Έχοντας υπόψη ότι για τις τελικές εργασίες των σπουδαστών/στριών στην ΕΣΔΔΑ, αναζητούνται θεματικές ενδιαφέροντος της Δημόσιας Διοίκησης και ζητείται, μεταξύ άλλων, η διατύπωση προτάσεων επίλυσης υφιστάμενων προβλημάτων, η αναδιαμόρφωση δημόσιων πολιτικών ή η εισήγηση για εισαγωγή νέων διοικητικών πρακτικών, οι Τελικές Εργασίες κατηγοριοποιούνται σε τρεις ενότητες (που δυνάμει λειτουργούν συνδυαστικά):

- Εργασίες – μελέτες περίπτωσης που εξετάζουν, λόγου χάρη, κριτικά τα δεδομένα ενός συγκεκριμένου ζητήματος ή τη λειτουργία μιας υπηρεσίας ή την υλοποίησης μιας πολιτικής.
- Εργασίες ποιοτικής και ποσοτικής ανάλυσης δημόσιων πολιτικών.
- Εργασίες βιβλιογραφικής επισκόπησης μοντέλων άσκησης συγκεκριμένων πολιτικών και / ή διοικητικών πρακτικών.

Η αξιολόγηση–βαθμολόγηση των Τελικών Εργασιών διέπεται από τις αρχές της αξιοκρατίας, της αντικειμενικότητας και της αμεροληψίας, ενώ τα σταθμισμένα κριτήρια αξιολόγησης–βαθμολόγησης προσδιορίζονται με σαφήνεια σε οδηγίες που δίνονται σε όλους τους εμπλεκόμενους/ες στην διαδικασία.

Επιπλέον, η Σχολή δεσμεύεται από μία σειρά γενικών αρχών και κριτηρίων όσον αφορά την επιλογή των μελών των τριμελών επιτροπών αξιολόγησης των Τελικών Εργασιών, τόσο σε επίπεδο προτάσεων όσο και στο τελικό στάδιο λειτουργίας αυτών των επιτροπών.

---

¹⁰ Υποστήριξη έως έξι (6) ώρες για τον επιβλέποντα της Τελικής Εργασίας κάθε σπουδαστή/σπουδάστριας
Αξιολόγηση δύο (2) ώρες ανά μέλος της εξεταστικής Επιτροπής της Τελικής Εργασίας κάθε σπουδαστή/σπουδάστριας
Παρουσίαση μία (1) ώρα ανά μέλος της εξεταστικής Επιτροπής της Τελικής Εργασίας κάθε σπουδαστή/σπουδάστριας

6. ΦΑΣΗ ΔΙΟΡΙΣΜΟΥ

Η φάση διορισμού, διάρκειας ενός μήνα, αποσκοπεί στην προετοιμασία των σπουδαστών-στριών για τη μετάβασή τους από την ΕΣΔΔΑ στο εργασιακό περιβάλλον της ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης. Λαμβάνοντας υπόψη τη μετάβαση αυτή, κατά τη διάρκεια της φάσης διορισμού πραγματοποιείται το εργαστήριο **«Σύνθεση / επεξεργασία υπηρεσιακού φακέλου»** (διάρκειας 21 ωρών) για όλα τα Τμήματα. Παράλληλα, δύναται να πραγματοποιούνται εργαστήρια ανάπτυξης προσωπικών δεξιοτήτων ή / και προσομοίωσης σε απαιτητικές καταστάσεις που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν τα στελέχη της δημόσιας διοίκησης. Τα εργαστήρια προσομοίωσης μπορούν να πραγματοποιούνται είτε στο ΕΚΔΔΑ είτε σε άλλους φορείς της Δημόσιας Διοίκησης όπου θα εργαστούν οι σπουδαστές/στριες της ΕΣΔΔΑ.

Το αντικείμενο των εργαστηρίων αυτών, πραγματοποιείται διατμηματικά ή ανά Τμήμα εξειδίκευσης και είναι άμεσα συνδεδεμένο με τα διακυβεύματα της μελλοντικής εργασίας των σπουδαστών/στριών.

Στο ίδιο πνεύμα, τοποθετείται και η ενημέρωση των σπουδαστών/στριών σχετικά με τις θέσεις διορισμού τους από εν υπηρεσία απόφοιτους/ες παλαιότερων σειρών, η οποία πραγματοποιείται σε συνεργασία με την Ένωση Αποφοίτων (ΕΝΑΠ).

7. ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΦΑΣΗΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ

Οι συντελεστές βαρύτητας της Ειδικής Φάσης Σπουδών στην τελικής βαθμολογία, διαμορφώνονται από τους επιμέρους κύκλους εκπαίδευσης που περιλαμβάνει, ως εξής:

1. Α' και Β' κύκλος Μαθημάτων Εξειδίκευσης (συντελεστής βαρύτητας βαθμολογίας 45%),
2. Πρακτική Εκπαίδευση (συντελεστής βαρύτητας βαθμολογίας 10%) και
3. Τελικές εργασίες των εκπαιδευομένων (συντελεστής βαρύτητας βαθμολογίας 15%)

7. ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΦΑΣΗΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ

Οι συντελεστές βαρύτητας της Ειδικής Φάσης Σπουδών στην τελικής βαθμολογία, διαμορφώνονται από τους επιμέρους κύκλους εκπαίδευσης που περιλαμβάνει, ως εξής:

4. Α' και Β' κύκλος Μαθημάτων Εξειδίκευσης (συντελεστής βαρύτητας βαθμολογίας 45%),
5. Πρακτική Εκπαίδευση (συντελεστής βαρύτητας βαθμολογίας 10%) και
6. Τελικές εργασίες των εκπαιδευομένων (συντελεστής βαρύτητας βαθμολογίας 15%)

Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης & Αυτοδιοίκησης (ΕΣΔΔΑ)
Πειραιώς 211, ΤΚ 177 78, Ταύρος
τηλ: 210. 34 96 225-6, fax: 210. 34 28 042,

www.ekdd.gr